2024/1781

28.6.2024

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2024/1781,

13. juuni 2024,

millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik, muudetakse direktiivi (EL) 2020/1828 ja määrust (EL) 2023/1542 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa roheline kokkulepe, mis esitati komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises, on Euroopa kestliku majanduskasvu strateegia, ning selle eesmärk on muuta liit õiglaseks ja jõukaks, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse ringmajanduse ning mürgivaba keskkonnaga ühiskonnaks. Selles seatakse ambitsioonikas eesmärk tagada, et liidust saaks 2050. aastaks esimene kliimaneutraalne maailmajagu. Strateegias tunnistatakse eeliseid, mis kaasnevad õiglasemat, keskkonnahoidlikumat ja digitaalsemat Euroopat üles ehitades tehtava investeerimisega liidu konkurentsivõimelisse kestlikkusse. Toodetel on selles rohepöördes oluline roll. Euroopa rohelises kokkuleppes toonitatakse, et senised tootmisprotsessid ja tarbimisharjumused on endiselt liiga lineaarsed ning sõltuvad uutest ammutatud, kaubeldud ja kaupadeks töödeldud materjalidest, mis lõpuks jäätmete või heitena kõrvaldatakse. Kokkuleppes osutatakse tungivale vajadusele minna üle ringmajanduse mudelile ja rõhutatakse, et veel on vaja teha märkimisväärseid edusamme. Samuti nimetatakse ühe prioriteedina energiatõhusust, mis on vajalik, et vähendada energiasektori CO_2 heidet ning saavutada 2030. ja 2050. aasta kliimaeesmärgid.

(2) Ringmajanduse mudelile ülemineku kiirendamiseks kavandas komisjon oma 11. märtsi 2020. aasta teatises, mis käsitleb uut ringmajanduse tegevuskava „Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“, tulevikku suunatud tegevuskava eesmärgiga muuta õigusraamistik kestliku tuleviku jaoks sobivaks. Ringmajanduse tegevuskavas rõhutatakse, et kodanike jaoks pakub ringmajandus kvaliteetseid, funktsionaalseid ja ohutuid tooteid, mis on tõhusad ja taskukohased, kestavad kauem ning mõeldud korduskasutamiseks, parandamiseks ja kvaliteetseks ringlussevõtuks. Ringmajanduse tegevuskavas osutatakse sellele, et praegu puudub põhjalik nõuetekogum, mis tagaks, et kõik liidu turule lastavad tooted muutuvad kestlikumaks ja vastavad ringlussevõetavuse põhimõttele. Tootedisain ei taga piisavat kestlikkust toodete kogu olelusringi jooksul. Tulemuseks on toodete sagedane asendamine ning sellega kaasneb märkimisväärne energia- ja ressursikasutus, mis on seotud uute toodete tootmise ja turustamisega ning vanade toodete kõrvaldamisega. Ettevõtjatel ja kodanikel on endiselt liiga keeruline teha toodete osas kestlikke valikuid, sest puudub asjakohane teave ja taskukohased võimalused. Selle tõttu jäävad kestlikkuse tagamise ja väärtuse säilitamise võimalused kasutamata, nõudlus teiseste materjalide järele on piiratud ja ringmajanduse ärimudelite kasutuselevõtt on takistatud.

([1]) ELT C 443, 22.11.2022, lk 123.
([2]) Euroopa Parlamendi 23. aprilli 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 27. mai 2024. aasta otsus.

(3) Ringmajanduse loomine liidus eeldab, et kestlike toodete siseturg toimiks täielikult. Liidu tasandi ühised ökodisaininõuded võimaldaksid arendada, juurutada ja ulatuslikumalt kasutusele võtta uusi ringmajanduse ärimudeleid kogu siseturul. Selliste meetmete abil saaks leevendada ka ettevõtjate koormust ning anda tööstusele ja tarbijatele juurdepääsu usaldusväärsetele ja selgetele andmetele, mis võimaldaks teha kestlikumaid valikuid.

(4) Komisjoni 10. märtsi 2020. aasta teatises „Euroopa uus tööstusstrateegia“ on esitatud liidu üldeesmärk edendada kaksikületeminekut kliimaneutraalsusele ja digitaalsele juhtpositsioonile. See kajastab Euroopa rohelist kokkulepet, rõhutades juhtivat rolli, mida Euroopa tööstus peab sellel üleminekul täitma, vähendades oma CO_2 jalajälge ja materjali jalajälge ning integreerides ringluse kogu majandusse, ning rõhutab, et on vaja tagada toorme tarnekindlus ja eemalduda traditsioonilistest mudelitest ning muuta põhjalikult seda, kuidas me tooteid välja töötame, valmistame, kasutame ja kõrvaldame. Ringlussevõtt ja teisese toorme kasutamine aitab liidu sõltuvust vähendada. Komisjoni 5. mai 2021. aasta teatis „2020. aasta uue tööstusstrateegia ajakohastamine: ehitame üles tugevama ühtse turu, et Euroopa saaks taastuda“ tugevdab 2020. aasta strateegia põhisõnumeid ja keskendub COVID-19 kriisist saadud õppetundidele, sealhulgas vajadusele suurendada vastupanuvõimet.

(5) Liidu õiguse puudumisel on liikmesriikidel juba tekkinud erinevad lähenemisviisid toodete keskkonnakestlikkuse parandamisele, alates teabe esitamise nõuetest elektroonikaseadmete tarkvara ühilduvuse kestuse kohta kuni kohustuseni anda aru müümata kestvuskaupade käitlemisest. See on märk sellest, et liikmesriikide edasised jõupingutused käesoleva määrusega taotletavate eesmärkide saavutamiseks viiksid tõenäoliselt siseturu edasise killustumiseni. Et aidata kaasa siseturu toimimisele, tagades samal ajal keskkonnakaitse kõrge taseme, on vaja eesmärgikindlat õigusraamistikku, mis võimaldab järk-järgult kehtestada toodete ökodisaininõuded. Käesoleva määrusega kehtestatakse selline raamistik, muutes algselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/125/EÜ ([3]) sätestatud ökodisaini lähenemisviisi kohaldatavaks võimalikult laia tootevaliku suhtes.

(6) Käesoleva määrusega toetatakse tootmis- ja tarbimisharjumusi, mis on kooskõlas liidu üldiste kestlikkuse eesmärkidega, sealhulgas kliima, keskkonna, energia, ressursside kasutamise ja elurikkuse eesmärkide valdkonnas, jäädes samal ajal maakera võimaluste piiresse, ning sellega kehtestatakse õigusraamistik, mis aitab kohandada tooteid kliimaneutraalse ja ressursitõhusa ringmajanduse jaoks, vähendada jäätmeid ja tagada, et kestlikkuse eestvedajate tulemuslikkus muutub järk-järgult normiks. Määrusega tuleks ette näha uute ökodisaininõuete kehtestamine, et parandada toodete vastupidavust, usaldusväärsust, parandatavust, uuendatavust, korduskasutatavust ja ringlussevõetavust, laiendada taastamis- ja hooldusvõimalusi, võtta meetmeid seoses ohtlike kemikaalide esinemisega toodetes, suurendada toodete energia- ja ressursitõhusust, sealhulgas arvestades strateegiliste ja kriitiliste toormete eraldamise võimalusi, vähendada toodetest eeldatavalt tekkivate jäätmete kogust ja suurendada ringlussevõetud materjali sisaldust toodetes, tagades samal ajal toodete tulemuslikkuse ja ohutuse, võimaldades taastootmist ja kvaliteetset ringlussevõttu ning vähendades CO_2 jalajälge ja keskkonnajalajälge.

(7) Ökodisaininõuded peaksid hõlmama ka toodete enneaegse vananemisega seotud tavasid. Sellistel tavadel on keskkonnale üldine negatiivne mõju, sest see suurendab jäätmete kogust ning energia ja materjalide kasutamist, kuid seda saab vähendada ökodisaininõuete abil, mis aitavad ühtlasi kaasa kestlikule tarbimisele.

(8) Euroopa Parlament väljendas oma 25. novembri 2020. aasta resolutsioonis „Kestlikuma ühtse turu suunas äriettevõtete ja tarbijate jaoks“ ([4]) heameelt kavatsuse üle edendada vastupidavaid tooteid, mida on lihtsam parandada, korduskasutada ja ringlusse võtta. Oma 10. veebruari 2021. aasta resolutsioonis uue ringmajanduse tegevuskava kohta ([5]) rõhutas Euroopa Parlament, et kestlikud, ringluspõhised, ohutud ja mürgivabad tooted ja materjalid peaksid saama liidu turul normiks, mitte erandiks, ning neid tuleks käsitada vaikimisi valikuna, mis on atraktiivne, taskukohane ja kättesaadav kõigile tarbijatele. Euroopa Parlament nõudis ka liidu siduvaid eesmärke, et vähendada olulisel määral liidu materjalikasutuse ja tarbimise jalajälge. Euroopa Parlament leidis, et üleminek ringmajandusele võib pakkuda lahendusi praegustele keskkonnaprobleemidele ja COVID-19 pandeemiast tingitud majanduskriisile. Nõukogu pidas 11. detsembril 2020 vastu võetud järeldustes „Teeme majanduse taastamise ringluspõhiseks ja keskkonnahoidlikuks“ tervitatavaks komisjoni kavatsust esitada seadusandlikud ettepanekud

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

([4]) ELT C 425, 20.10.2021, lk 10.

([5]) ELT C 465, 17.11.2021, lk 11.

osana tervikliku ja integreeritud kestliku tootepoliitika raamistikust, mis edendab kliimaneutraalsust, energia- ja ressursitõhusust ning mürgivaba ringmajandust, kaitseb rahvastiku tervist ja elurikkust ning võimestab ja kaitseb tarbijaid ja avaliku sektori hankijaid.

(9) Käesolev määrus aitab saavutada liidu kliima- ja energiaeesmärke. Kooskõlas eesmärkidega, mis on sätestatud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel 12. detsembril 2015 vastu võetud Pariisi kliimakokkuleppes ([6]) (edaspidi „Pariisi kokkulepe“), mille liit kiitis heaks 5. oktoobril 2016 ([7]), kehtestati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119 ([8]) siduv kohustus vähendada liidusiseselt 2030. aastaks kasvuhoonegaaside netoheidet vähemalt 55 % ning seati õigusakti tasandil eesmärk saavutada 2050. aastaks kogu majandust hõlmav kliimaneutraalsus. 2021. aastal võttis komisjon vastu paketi „Eesmärk 55“, et muuta liidu kliima- ja energiapoliitika nende eesmärkide saavutamiseks sobivaks. Selleks tuleb kooskõlas energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttega, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2002 ([9]), energiatõhusust oluliselt parandada, kuni see moodustab 2030. aastaks ligikaudu 36 % energia lõpptarbimisest. Käesoleva määruse alusel toodetele kehtestatavad nõuded aitavad kõnealuse eesmärgi saavutamisele oluliselt kaasa, vähendades märkimisväärselt toodete energeetilist jalajälge. Nimetatud energiatõhususe nõuded vähendavad ka tarbijate haavatavust energiahindade tõusu suhtes. Tarbimise ja tootmise kestlikkuse parandamine mängib olulist rolli ka kliimamuutuste leevendamisel, nagu on tunnistatud Pariisi kliimakokkuleppes.

(10) Käesolev määrus aitab kaasa ka liidu laiemate keskkonnaeesmärkide saavutamisele. Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2022/591 ([10]) kehtestatud kaheksanda keskkonnaalase tegevusprogrammi kohaselt sätestatakse õigusraamistikus liidu eesmärk jääda maakera võimaluste piiresse ja määratakse kindlaks tingimused, mis võimaldavad saavutada esmatähtsad eesmärgid, sealhulgas ülemineku mürgivabale ringmajandusele. Ka Euroopa roheline kokkulepe sisaldab nõuet, et liit jälgiks paremini õhusaastet, vee- ja pinnasereostust ning tarbijale mõeldud toodetest tulenevat reostust, teavitaks sellest ning väldiks ja heastaks seda. See tähendab, et kemikaalid, materjalid ja tooted peavad olema oma disainilt ja kogu olelusringi jooksul ohutud ja kestlikud; see võimaldab saavutada mürgivabad materjalitsüklid, nagu on välja toodud komisjoni 12. mai 2021. aasta teatises, mis käsitleb ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas“, ning komisjoni 14. oktoobri 2020. aasta teatises „Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia. Mürgivaba keskkonna loomise suunas“, milles kutsutakse üles võtma tootmisel ja tarbimisel arvesse nullsaaste eesmärke. Lisaks tunnistatakse nii Euroopa rohelises kokkuleppes kui ka ringmajanduse tegevuskavas, et liidu siseturg tagab kriitilise massi, mis suudab mõjutada toodete kestlikkuse ja tootedisaini ülemaailmseid standardeid. Seega täidab käesolev määrus tähtsat rolli, aidates nii liidus kui ka väljaspool liitu saavutada mitmeid alaeesmärke, mis on kehtestatud ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 kestliku arengu eesmärkide raames, eelkõige kestliku arengu eesmärgi nr 12 („Vastutustundlik tarbimine ja tootmine“) alaeesmärke.

(11) Direktiiviga 2009/125/EÜ kehtestati raamistik energiamõjuga toodete ökodisainінõuete sätestamiseks. See direktiiv on koos Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/1369 ([11]) märkimisväärselt vähendanud liidus primaarenergia nõudlust toodete puhul ning prognooside kohaselt väheneb nimetatud nõudlus edaspidigi. Direktiivi 2009/125/EÜ alusel vastu võetud rakendusmeetmed on hõlmanud ka nõudeid ringluse aspektide kohta, nagu vastupidavus, parandatavus ja ringlussevõetavus. Samal ajal on sellised vahendid nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 66/2010 ([12]) kehtestatud ELi ökomärgis või komisjoni 16. juuli 2008. aasta teatises „Keskkonnahoidlikud riigihanked“ esitatud ELi keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumid laiema kohaldamisalaga, kuid kuna nende lähenemisviis põhineb vabatahtlikkusel, on nende mõju väiksem.

([6]) ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.
([7]) Nõukogu 5. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2016/1841 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkuleppe Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 282, 19.10.2016, lk 1).
([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).
([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2002, millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust (ELT L 328, 21.12.2018, lk 210).
([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. aprilli 2022. aasta otsus (EL) 2022/591, mis käsitleb Euroopa Liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2030 (ELT L 114, 12.4.2022, lk 22).
([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2017. aasta määrus (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL (ELT L 198, 28.7.2017, lk 1).
([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 66/2010 ELi ökomärgise kohta (ELT L 27, 30.1.2010, lk 1).

(12) Direktiiv 2009/125/EÜ on üldiselt edukalt edendanud energiamõjuga toodete energiatõhusust ja mõnesid ringlusega seotud aspekte ning direktiivi ökodisainil põhinev lähenemisviis võimaldaks järk-järgult käsitleda kõigi toodete kestlikkust. Euroopa rohelise kokkuleppega võetud kohustuste täitmiseks tuleks seda lähenemisviisi laiendada muudele tooterühmadele ja käsitleda süstemaatiliselt peamisi aspekte, mis võimaldavad toodete keskkonnakestlikkust siduvate nõuete abil suurendada. Tagades, et liidu turule lastakse ainult nendele nõuetele vastavaid tooteid, parandab käesolev määrus selliste toodete vaba liikumist, vältides riikidevahelisi erinevusi, ja lisaks vähendab ka selliste nõuetega hõlmatud toodete olelusringi negatiivset keskkonnamõju.

(13) Mõjusa ja tulevikukindla ühtlustatud õigusraamistiku loomiseks peab olema võimalik kehtestada ökodisainінõuded kõigi turule lastavate või kasutusele võetavate füüsiliste kaupade, sealhulgas komponentide (näiteks rehvid) ja vahetoodete suhtes. Kohaldamisalasse tuleb lisada ka füüsiliste kaupade lahutamatuks osaks olev digitaalne sisu. See peaks andma komisjonile võimaluse võtta ökodisainінõuete kehtestamise prioriseerimisel arvesse võimalikult laia tootevalikut ja seeläbi maksimeerida nende nõuete mõjusust. Vajaduse korral tuleks ökodisainінõuete kehtestamisel ette näha konkreetseid erandeid, eelkõige juhul, kui ökodisainінõuded ei ole konkreetsete toodete keskkonnakestlikkuse suurendamiseks vajalikud, või näiteks toodete puhul, millel on spetsiifiline kasutus või otstarve, mida ei oleks ökodisainінõuete järgimisel võimalik täita, või väga väikestes kogustes toodetud toodete puhul või võttes arvesse toote turu eripära ja suurust. Lisaks ei kohaldata käesolevat määrust nende toodete suhtes, mille puhul on juba selge, et ökodisainінõuded ei oleks sobilikud, või kui selliste nõuete kehtestamine on ette nähtud muude raamistikega. Erandid peaksid kehtima Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002 ([13]) määratletud toidu ja sööda, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2001/83/EÜ ([14]) määratletud ravimite, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/6 ([15]) määratletud veterinaarravimite, samuti elustaimede ja -loomade, elusate mikroorganismide, inimpäritoluga toodete ning taimedest ja loomadest saadud toodete puhul, mis on vahetult seotud nende tulevase paljunemisega, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 167/2013 ([16]) artikli 2 lõikes 1, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 168/2013 ([17]) artikli 2 lõikes 1 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/858 ([18]) artikli 2 lõikes 1 osutatud sõidukite puhul nende tooteaspektide osas, mille kohta on kehtestatud nõuded nende sõidukite suhtes kohaldatavates valdkondlikes liidu õigusaktides. Nimetatud sõidukite suhtes kohaldatakse mitut tootepõhist nõuet ja mitmesuguseid ühtlustatud tüübikinnitussüsteeme, mis on sätestatud liidu õigusaktides, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 2000/53/EÜ ([19]) ja 2005/64/EÜ ([20]) ning määruses (EL) 2018/858. Ühtlustatud lisanõuded sõidukitele peaksid piirduma seni käsitlemata aspektidega, näiteks rehvide keskkonnanõuded. Elektrijalgrattaid ja elektritõukerattaid ei tuleks siiski käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta.

(14) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2024/1275 ([21]) nõutakse liikmesriikidelt, et nad kehtestaksid hoonete välispiireteks olevate ehitusdetailide energiatõhususe miinimumnõuded ning süsteeminõuded uute või olemasolevate hoonetetehnosüsteemide üldise energiatõhususe, nõuetekohase paigaldamise ja asjakohaste mõõtmete, korrigeerimise ja kontrolli kohta. Käesoleva määruse eesmärkidega on kooskõlas, et kõnealused energiatõhususe miinimumnõuded võivad teatavatel tingimustel piirata käesolevale määrusele ja selle alusel vastu

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67).

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2019/6, mis käsitleb veterinaarravimeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/82/EÜ (ELT L 4, 7.1.2019, lk 43).

([16]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. veebruari 2013. aasta määrus (EL) nr 167/2013 põllu- ja metsamajanduses kasutatavate sõidukite kinnituse ja turujärelevalve kohta (ELT L 60, 2.3.2013, lk 1).

([17]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2013. aasta määrus (EL) nr 168/2013 kahe-, kolme- ja neljarattaliste sõidukite kinnituse ja turujärelevalve kohta (ELT L 60, 2.3.2013, lk 52).

([18]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/858 mootorsõidukite ja mootorsõidukite haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi seadmestike tüübikinnituse ja turujärelevalve kohta, ning millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2007/46/EÜ (ELT L 151, 14.6.2018, lk 1).

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2000. aasta direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta (EÜT L 269, 21.10.2000, lk 34).

([20]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiiv 2005/64/EÜ, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust, pidades silmas mootorsõidukite korduvkasutatavust, ringlussevõetavust ja taaskasutatavust, ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 70/156/EMÜ (ELT L 310, 25.11.2005, lk 10).

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1275 hoonete energiatõhususe kohta (ELT L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

võetud delegeeritud õigusaktidele vastavate energiamõjuga toodete paigaldamist, tingimusel et nimetatud nõuded ei kujuta endast põhjendamatut turutõket.

(15) Et parandada toodete keskkonnakestlikkust ja tagada toodete vaba liikumine siseturul, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust ökodisainինõuetega. Neid ökodisainինõudeid tuleks reeglina kohaldada konkreetsete tooterühmade suhtes, nagu kodumajapidamises kasutatavad pesumasinad ja kodumajapidamises kasutatavad kuivatiga pesumasinad. Ökodisainինõuete maksimaalse mõjususe tagamiseks ja toodete keskkonnakestlikkuse tõhusaks parandamiseks peaks olema võimalik kehtestada ka üks või mitu horisontaalset ökodisainինõuet suuremale hulgale tooterühmadele, nagu elektroonikaseadmed või tekstiiltooted. Horisontaalsed ökodisainինõuded tuleks kehtestada juhul, kui tooterühmade tehniline sarnasus võimaldab parandada nende keskkonnakestlikkust samade nõuete alusel. On tähtis, et töötataks välja horisontaalsed nõuded, eelkõige vastupidavuse ja parandatavuse kohta.

(16) Ökodisainինõuded peaksid hõlmama tulemuslikkusnõudeid või asjakohasel juhul teabeesitusnõudeid, või mõlemaid. Neid nõudeid tuleks kasutada selleks, et parandada keskkonnakestlikkuse seisukohast olulisi tooteaspekte, nagu vastupidavus, korduskasutatavus, parandatavus, energiatõhusus, ringlussevõetavus ning CO_2 jalajälg ja keskkonna-jalajälg. Ökodisainինõuded peaksid olema läbipaistvad, objektiivsed, proportsionaalsed ja kooskõlas rahvusvaheliste kaubandusnormidega.

(17) Kasutatud toodete sektoril on tähtis roll kestliku tootmise ja tarbimise edendamisel, sealhulgas uute ringmajanduse ärimudelite arendamisel, ning see aitab pikendada toodete eluiga ja vältida nende jäätmeteks muutumist. Liidust pärit kasutatud tooted, eelkõige taastatud või parandatud tooted, ei ole uued tooted ja need võivad siseturul ringelda ka ilma, et nad järgiksid ökodisainինõudeid kehtestavaid delegeeritud õigusakte, mis on jõustunud pärast nende turule laskmist. Taastoodetud tooteid käsitatakse aga uute toodetena ja nende suhtes kohaldatakse ökodisainինõudeid, kui need kuuluvad delegeeritud õigusakti kohaldamisalasse.

(18) Kui komisjon võtab vastu delegeeritud õigusakti, millega kehtestatakse teatava tooterühma ökodisainինõuded, ei tohiks liikmesriikidel siseturu toimimise tagamiseks enam lubada kehtestada riigisiseseid tulemuslikkusnõudeid, mis põhinevad asjaomases delegeeritud õigusaktis sätestatud tulemuslikkusnõuetega hõlmatud tooteparameetritel, ning neil ei tohiks enam lubada kehtestada riigisiseseid teabeesitusnõudeid, mis põhinevad asjaomases delegeeritud õigusaktis sätestatud teabeesitusnõuetega hõlmatud tooteparameetritel. Et parandada toodete keskkonnakestlikkust ja tagada nende vaba liikumine siseturul, tuleks komisjonile anda õigus sätestada, et konkreetse tooteparameetri puhul ei ole ökodisainինõudeid kas tulemuslikkusnõuete või teabeesitusnõuete vormis vaja, kui selle konkreetse tooteparameetriga seotud nõue avaldaks negatiivset mõju tooterühma suhtes kavandatavatele ökodisainինõuetele.

(19) Ökodisainինõuete kehtestamisel peaks komisjon võtma arvesse asjaomaste toodete laadi ja otstarvet ning asjaomaste turgude omadusi. Näiteks kaitseotstarbeline varustus peab suutma täita oma funktsioone spetsiifilistes ja mõnikord karmides tingimustes ning seda tuleb ökodisainինõuete kehtestamisel arvesse võtta. Teatavat teavet kaitseotstarbelise varustuse kohta ei tohiks avalikustada ja seda tuleks kaitsta. Ökodisainինõudeid ei tohiks seega kehtestada toodetele, mida kasutatakse üksnes kaitse või riikliku julgeoleku eesmärgil. On oluline, et muu sõjalise või tundliku varustuse ökodisainինõuete puhul võetaks arvesse julgeolekuvajadusi ja kaitsevarustuse turu omadusi, nagu need on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/81/EÜ ([22]). Ka kosmosetööstus on Euroopa ja selle tehnoloogilise sõltumatuse jaoks strateegilise tähtsusega. Kuna kosmosetehnoloogiat kasutatakse äärmuslikes tingimustes, tuleks kosmosetoodete ökodisainինõuete puhul kestlikkuse kaalutlused tasakaalustada vastupidavuse ja eeldatava tulemuslikkusega. Lisaks peaks komisjon Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/745 ([23]) artikli 2 punktis 1 määratletud meditsiiniseadmete ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/746 ([24]) artikli 2 punktis 2 määratletud in vitro diagnostikameditsiiniseadmete puhul võtma arvesse vajadust mitte avaldada negatiivset mõju patsientide ja kasutajate tervisele ja ohutusele. Lisaks peaks komisjon turu eripära hindamisel ja

([22]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76).

([23]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2017. aasta määrus (EL) 2017/745, milles käsitletakse meditsiiniseadmeid, millega muudetakse direktiivi 2001/83/EÜ, määrust (EÜ) nr 178/2002 ja määrust (EÜ) nr 1223/2009 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 90/385/EMÜ ja 93/42/EMÜ (ELT L 117, 5.5.2017, lk 1).

([24]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2017. aasta määrus (EL) 2017/746 in vitro diagnostikameditsiiniseadmete kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 98/79/EÜ ja komisjoni otsus 2010/227/EL (ELT L 117, 5.5.2017, lk 176).

ökodisaininõuete koostamisel püüdma arvesse võtta riiklikke eripärasid, nagu liikmesriikide erinevad kliimatingimused ning liikmesriikides kasutatavad tavad ja tehnoloogia, millel on tõendatud kasulik keskkonnamõju.

(20) Regulatiivse koormuse vältimiseks tuleks tagada kooskõla käesoleva määruse ja nõuete vahel, mis on kehtestatud muu liidu õigusega, eelkõige tooteid, kemikaale, pakendeid ja jäätmeid käsitleva õigusega, või selle alusel. Muu liidu õigusega antud õigused kehtestada nõudeid, millel on sama või sarnane mõju kui käesoleva määruse alusel kehtestatavatel nõuetel, ei tohiks piirata aga käesolevas määruses sisalduvaid õigusi, kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti.

(21) Komisjon peaks ökodisaininõuete koostamisel võtma arvesse mitmeid tegureid, nimelt liidu prioriteete, asjakohast liidu ja riiklikku õigust, asjakohaseid rahvusvahelisi lepinguid ning eneseregulatsioonimeetmeid ja asjakohaseid standardeid. Komisjon peaks võtma arvesse ka kliima-, keskkonna-, energiatõhususe, ressursitõhususe ja ressurssidega kindlustatuse, sealhulgas mürgivaba ringmajanduse valdkonna prioriteete ning muid seotud liidu prioriteete ja eesmärke. Oluline on pöörata tähelepanu kaheksanda keskkonnaalase tegevusprogrammi eesmärkidele, mis on sätestatud otsuses (EL) 2022/591, sealhulgas eesmärgile, et hiljemalt 2050. aastaks elavad inimesed hästi, maakera võimaluste piires toimivas heaolumajanduses, kahju mittetekitamise põhimõttele ja jäätmehierarhiale, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2008/98/EÜ ([25]), samuti liidu kohustustele kaitsta ja taastada elurikkust, nagu on väljendatud ka komisjoni 20. mai 2020. aasta teatises „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ ja Kunmingi-Montréali üleilmses elurikkuse raamistikus, mis võeti vastu ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgul (COP15).

(22) Ökodisaininõudeid kehtestavate delegeeritud õigusaktide puhul tuleks koostada eraldi mõjuhinnang ja korraldada sidusrühmadega konsulteerimine, nagu seda tehti direktiivi 2009/125/EÜ kohaste rakendusmeetmete puhul; nende õigusaktide koostamisel tuleks lähtuda komisjoni parema õigusloome suunistest ning hinnata rahvusvahelist mõõdet ja kolmandatele riikidele avalduvat mõju. Komisjon peaks oma mõjuhinnangus tuginema parimatele kättesaadavatele tõenditele ja võtma asjakohaselt arvesse toote olelusringi kõiki aspekte. Ökodisaininõuete koostamisel peaks komisjon järgima teaduslikku lähenemisviisi ja võtma arvesse ka asjakohast tehnilist teavet, mida on aluseks võetud või mis tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EÜ) nr 66/2010, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2010/75/EL ([26]), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852 ([27]) kohaselt vastu võetud tehnilistest sõelumiskriteeriumidest ja ELi keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumidest.

(23) Et võtta arvesse toodete mitmekesisust, peaks komisjon valima meetodid ökodisaininõuete kehtestamise hindamiseks ja asjakohasel juhul neid edasi arendama. Need meetodid peavad lähtuma toote laadist, selle kõige olulisematest aspektidest ja toote olelusringi jooksul avalduvast mõjust. Seejuures peaks komisjon võtma arvesse direktiivi 2009/125/EÜ alusel nõuete kehtestamise hindamisel saadud kogemusi ning jõupingutusi, mida tehakse selleks, et töötada välja ja täiustada teaduspõhiseid hindamisvahendeid, sealhulgas energiamõjuga toodete ökodisaini ajakohastatud metoodika ja komisjoni soovituses (EL) 2021/2279 ([28]) sätestatud toote keskkonnajalajälje määramise meetod, muu hulgas seoses süsinikdioksiidi ajutise säilitamisega, aga ka standardite, sealhulgas energiamõjuga toodete materjalitõhususe standardite väljatöötamist rahvusvaheliste ja Euroopa standardiorganisatsioonide poolt. Tuginedes nimetatud vahenditele ja kasutades vajaduse korral sihtotstarbelisi uuringuid, peaks komisjon toodete hindamisel ökodisaininõuete ettevalmistamisel veelgi tugevdama ringluse aspekte (nt vastupidavus, parandatavus, sealhulgas parandatavuse hindamine, ringlussevõetavus, korduskasutatavus, korduskasutamist ja ringlussevõttu takistavate kemikaalide kindlakstegemine) kooskõlas olelusringil põhineva lähenemisviisiga, ning töötama vajaduse korral välja uued meetodid või vahendid. Keskkonnaalaste olelusringi näitajate, nagu näiteks CO_2 jalajäljega seotud teabe arvutamisel tuleks arvesse võtta rahvusvaheliselt kehtestatud meetodeid, mida liidu õiguses juba rakendatakse. Ühtlasi on oluline võtta arvesse rahvusvaheliste ja Euroopa standardiorganisatsioonide poolt soovitatud teaduslikke

([25]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3).

([26]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

([27]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

([28]) Komisjoni 15. detsembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/2279 toodete ja organisatsioonide olelusringi keskkonnatoime mõõtmisel ja teatavakstegemisel kasutatavate keskkonnajalajälje määramise meetodite kasutamise kohta (ELT L 471, 30.12.2021, lk 1).

meetodeid. Eelkõige tootmisprotsessides kasutatava energia modelleerimisel tuleks erilist tähelepanu pöörata energiaallikate jaotuse modelleerimisele, milles võetaks arvesse ka selliseid küsimusi nagu näiteks energiaostulepingud, päritolutagatised ja oma elektritootmine. Uusi lähenemisviise võib olla vaja ka kohustuslike riigihankekriteeriumide väljatöötamiseks ja tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamise keelustamiseks.

(24) Tulemuslikkusnõuded peaksid olema suunatud valitud tooteparameetrile, mis on seotud toote sihtaspektiga, mille puhul on kindlaks tehtud keskkonnakestlikkuse parandamise potentsiaal. Need nõuded võivad hõlmata tooteparameetriga seotud tulemuslikkuse miinimum- või maksimumtasemeid, muid kui kvantitatiivseid nõudeid, mille eesmärk on parandada tooteparameetriga seotud tulemuslikkust, või nõudeid, mis on seotud toote funktsionaalse tulemuslikkusega, tagamaks, et valitud tulemuslikkusnõuded ei mõjuta negatiivselt toote võimet täita funktsiooni, mille jaoks see on kavandatud ja turustatud. Miinimum- või maksimumtasemed võidakse kehtestada näiteks kasutusaegse energiatarbimise või teatava tootes sisalduva materjali koguse piirnormi, ringlussevõetud materjali miinimumsisalduse nõude või konkreetse keskkonnamõjukategooria või kogu asjakohase keskkonnamõju kogumi piirangu kujul. Muu kui kvantitatiivne nõue võidakse kehtestada näiteks toote parandatavust kahjustava konkreetse tehnilise lahenduse keelu kujul. Tulemuslikkusnõudeid kasutatakse selleks, et tagada halvimate näitajatega toodete turult kõrvaldamine ja järkjärguline üleminek parimate näitajatega toodetele, kui see on vajalik käesoleva määruse keskkonnakestlikkuse eesmärkide saavutamiseks. Tulemuslikkusnõuded võivad hõlmata ka ressursikasutust, sealhulgas nõudeid, mis on seotud taastuvate ressursside või biosisaldusega materjalide kasutamisega tootes, ning käsitleda nano- ja mikroplasti eraldumist. Nõuete kombinatsiooni kavandades peaks komisjon hindama nõudeid tervikuna ja tegema kindlaks sellise nõuete kombinatsiooni, mis toob keskkonnakestlikkuse seisukohast kõige suuremat kasu.

(25) Järjepidevuse tagamiseks peaksid tulemuslikkusnõuded täiendama jäätmeid käsitleva liidu õiguse rakendamist. Kuigi pakendi kui lõpptoote turule laskmise nõuded on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 94/62/EÜ ([29]), võib käesolev määrus seda direktiivi täiendada tootepõhiste nõuetega, mis keskenduvad konkreetsete toodete turule laskmisel nende toodete pakendamisele. Sellised täiendavad nõuded peaksid asjakohastel juhtudel aitama eelkõige vähendada kasutatavate pakendite kogust, mis omakorda aitab liidus vältida jäätmeteket.

(26) Toodete kestlikkuse üks tähtis aspekt on kemikaaliohutus. Selle aluseks on kemikaalidest olemuslikult tulenevad tervise- või keskkonnaohud kombinatsioonis konkreetse või üldise kokkupuutega ning seda võetakse arvesse kemikaale käsitlevas liidu õiguses, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 1935/2004 ([30]), (EÜ) nr 1907/2006 ([31]), (EÜ) nr 1272/2008 ([32]), (EÜ) nr 1223/2009 ([33]), (EL) 2017/745 ja (EL) 2019/1021 ([34]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/48/EÜ ([35]). Käesolev määrus ei tohiks näha ette ainete kasutamise piiramist peamiselt kemikaaliohutuse kaalutlustel, nagu seda tehakse muu liidu õiguse alusel. Kemikaale käsitlevas liidu õiguses on juba sätestatud ainete või segude ohutuse või riskiga seotud piirang, kui see on vajalik. Tulemuslikkusnõuete kehtestamine peaks aga asjakohasel juhul samuti vähendama märkimisväärset ohtu inimeste tervisele või keskkonnale. Probleemsete ainete esinemisest teavitamise nõuded aitavad samuti vähendada kokkupuudet kemikaalidega, täiendades muu liidu õiguses ette nähtud riskijuhtimismeetmeid. Samuti ei tohiks käesolev määrus võimaldada piirata ainete kasutamist toiduohutusega seotud põhjustel. Liidu kemikaale ja toitu käsitlev õigus ei võimalda aga teatavate ainete suhtes kehtestatud piirangute abil käsitleda kestlikkusele avalduvat

([29]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 1994. aasta direktiiv 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta (EÜT L 365, 31.12.1994, lk 10).

([30]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1935/2004 toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 80/590/EMÜ ja 89/109/EMÜ (ELT L 338, 13.11.2004, lk 4).

([31]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

([32]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

([33]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta (ELT L 342, 22.12.2009, lk 59).

([34]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1021 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (ELT L 169, 25.6.2019, lk 45).

([35]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta direktiiv 2009/48/EÜ mänguasjade ohutuse kohta (ELT L 170, 30.6.2009, lk 1).

mõju, mis ei ole seotud kemikaaliohutuse või toiduohutusega. Kõnealuse lünga täitmiseks peaks käesolev määrus teatavatel tingimustel võimaldama piirata selliste toodetes sisalduvate või tootmisprotsessides kasutatavate ainete kasutamist, mis mõjutavad negatiivselt toodete kestlikkust. Käesoleva määrusega tuleks vajaduse korral täiendada, kuid mitte dubleerida ega asendada ainetele kehtestatud piiranguid, mis tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2011/65/EL ([36]), mille eesmärk on kaitsta inimeste tervist ja keskkonda, sealhulgas tagades elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete keskkonnaohutu taaskasutamise ja kõrvaldamise.

(27) Komisjonil peaks tulemuslikkusnõuete kehtestamisel olema võimalik lisada nõudeid, millega hoitakse ära teatavate ainete kasutamist tootes. Selliste ainete kindlaksmääramine peaks olema osa komisjoni tehtavast hindamisest enne konkreetse tooterühma jaoks ökodisaininõuete kehtestamist ning komisjon peaks kõnealusel hindamisel võtma arvesse näiteks seda, kas aine muudab toote korduskasutamise või ringlussevõtu keerulisemaks või mõjutab näiteks oma värvi või lõhna kaudu negatiivselt ringlussevõetud materjali omadusi. Kui aine on ühe tooterühma puhul tunnistatud ringlust takistavaks aineks, võib see olla märk sellest, et aine takistab ringlust ka muude tooterühmade puhul. Aine kindlaksmääramise ja võimaliku piiramisega peaks kaasnema ka teabeesitusnõue.

(28) Toodete keskkonnakestlikkuse parandamiseks peaksid teabeesitusnõuded olema suunatud toote teatava aspektiga seotud valitud tooteparameetrile, nagu toote keskkonnajalajälg ja CO_2 jalajälg ning vastupidavus. Selliste nõuetega tuleks tootjat kohustada tegema kättesaadavaks teabe toote tulemuslikkuse kohta seoses valitud tooteparameetriga või muu teabe, mis võib mõjutada seda, kuidas muud isikud peale tootja toodet käitlevad, et parandada asjaomase parameetriga seotud tulemuslikkust. Teabeesitusnõuded tuleks vastavalt asjakohasusele kehtestada kas lisaks sama tooteparameetriga seotud tulemuslikkusnõuetele või nende asemel. Kui komisjon otsustab kehtestada tulemuslikkusnõuete asemel ainult teabeesitusnõudeid, siis on oluline, et ta seda põhjendaks. Kui delegeeritud õigusakt sisaldab teabeesitusnõudeid, tuleks selles sätestada nõutava teabe kättesaadavaks ja hõlpsasti juurdepääsetavaks tegemise viis, näiteks teabe esitamine vaba juurdepääsuga veebisaidil, digitaalses tootepassis või toote märgisel. Lõppkasutajate tervise, ohutuse ja õigustega seotud olulist teavet tuleks tarbijatele alati anda füüsiliste vahendite abil ning see peaks olema kättesaadav tootele lisatud andmekandja kaudu. Teabeesitusnõuded on vajalikud selleks, et kutsuda esile käitumisharjumuste muutus, mis on vajalik käesoleva määruse keskkonnakestlikkuse eesmärkide saavutamiseks. Teadliku ostuotsuse tegemiseks vajalik teave tuleks anda tarbijale enne toote ostmist. Eeldus on, et teabeesitusnõuded suunavad tarbijaid ja avaliku sektori asutusi tegema kestlikumaid valikuid, andes neile asjakohased vahendid toodete võrdlemiseks nende keskkonnakestlikkuse alusel. Teabeesitusnõuded peaksid aitama parandada ka liikmesriikide asjaomaste tooterühmade kogumismäärasid, pidades eelkõige silmas suure korduskasutamise ja taastamise potentsiaaliga tooterühmi, nagu mobiiltelefonid, mille kogumismäär on liikmesriikides alla 5 %, näiteks hõlbustades sellise teabe jagamist, mis käsitleb rahaliste stiimulite ja tagatisrahasüsteemide abil toimivaid tagasivõtusüsteeme, andmekaitsetagatisi, üleandmispunktide andmebaase, ning digitaalse tootepassi kaudu olelusringi lõpuga seoses antavat isikustatud teavet toote väärtuse kohta ja nõuetekohase kõrvaldamise parimaid tavasid.

(29) Kui delegeeritud õigusaktid sisaldavad teabeesitusnõudeid, võidakse neis määrata kindlaks lisaks tulemuslikkusklassid seoses ühe või mitme asjakohase tooteparameetriga, et hõlbustada toodete võrdlemist. Tulemuslikkusklassid peaksid võimaldama eristada tooteid nende suhtelise kestlikkuse alusel ning neid võiksid kasutada nii tarbijad kui ka avaliku sektori asutused. Seega on nende eesmärk juhtida turgu kestlikumate toodete suunas.

(30) Parandatavust ja vastupidavust käsitlevatel teabeesitusnõuetel on tähtis roll, et võimaldada tarbijatel tarbida kestlikult. Käesolev määrus peaks võimaldama kehtestada toodete parandatavuse või vastupidavuse hindeid, kui selliseid hindeid peetakse keskkonnakasu ja tarbijatele selgema teabe andmise jaoks asjakohaseks. Et tarbijad saaksid tooteid tõhusalt hinnata ja võrrelda, on oluline, et nende parandatavus- ja vastupidavushinnete vormi, sisu ja esituse jaoks kasutataks kergesti mõistetavat keelt ja piktogramme, ning et parandatavushinne põhineks toote või tooterühma jaoks kindlaks määratud ühtlustatud metoodikal, mille alusel koondatakse eri näitajad, nagu varuosade kättesaadavus, varuosade hind, demonteerimise lihtsus ja tööriistade kättesaadavus, et saada üksainus hinne.

([36]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/65/EL teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise kohta elektri- ja elektroonikaseadmetes (ELT L 174, 1.7.2011, lk 88).

(31) Teave probleemsete ainete esinemise kohta toodetes on oluline tegur kestlike toodete kindlaksmääramisel ja edendamisel. Toodete keemiline koostis määrab suures osas ära nende funktsioonid ja mõju, samuti võimaluse nende korduskasutamiseks või pärast jäätmeteks muutumist taaskasutamiseks. Komisjoni 14. oktoobri 2020. aasta teatis „Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia. Mürgivaba keskkonna loomise suunas“ sisaldab nõuet viia probleemsete ainete sisaldus toodetes miinimumini ning tagada toodete keemilist koostist ja ohutut kasutamist käsitleva teabe kättesaadavus, kehtestades teabeesitusnõuded ning jälgides probleemsete ainete esinemist materjalide ja toodete kogu olelusringi jooksul. Määrusega (EÜ) nr 1272/2008 ja muu kehtiva kemikaale käsitleva õigusega, näiteks määrusega (EÜ) nr 1223/2009, on juba tagatud teavitamine tervise- või keskkonnaohtudest, mida põhjustavad teatavad probleemsed ained, mis esinevad kas puhta aine kujul või segus. Ainete ja segude kasutajatele tuleks anda ka asjakohast teavet. Lisaks peaksid ka muude toodete kui ainete või segude kasutajad ja selliste toodete jäätmete käitlejad saama asjakohast teavet, sealhulgas teavet, mis on seotud eelkõige kemikaalidest tulenevate tervise- või keskkonnaohtudega. Seepärast peaks käesolev määrus ette nägema nõuete kehtestamise seoses kestlikkusteabe jälgimise ja edastamisega, sealhulgas teabe puhul, mis käsitleb probleemsete ainete esinemist toodetes kogu nende olelusringi jooksul, pidades silmas ka selliste toodete saastest puhastamist ja taaskasutamist, kui neist saavad jäätmed. Sellise raamistiku eesmärk peaks olema järk-järgult hõlmata probleemsed ained kõikides toodetes, mis on komisjoni poolt vastu võetavates tööplaanides loetletud. Sellised probleemsete ainete jälgimise nõuded tuleks vaikimisi lisada, kui käesoleva määruse alusel tuleb kehtestada teabeesitusnõue, välja arvatud juhul, kui see teabeesitusnõue on osa horisontaalsetest ökodisaininõuetest. Selleks et võtta arvesse kriteeriume, millele ökodisaininõuded peavad vastama, ja eelkõige selleks, et vältida ettevõtjate ebaproportsionaalset halduskoormust, peaks komisjonil olema võimalik, kui see on asjaomase tooterühma puhul asjakohane, kehtestada ainete sisaldusele tootes või selle komponentides künnised, mille ületamisel hakkab kehtima jälgimisnõue, kehtestada diferentseeritud kohaldamistähtajad ja teha jälgimisnõudest erandeid, kui see on põhjendatud. Nõutava teabe ja künniste üksikasjade kindlaksmääramisel peaks komisjon võtma arvesse olemasolevaid teabeesitusnõudeid ja künniseid, mis on kehtestatud liidu õigusega, eelkõige määrustega (EÜ) nr 1907/2006 ja (EÜ) nr 1272/2008 ning muude tooteid käsitlevate valdkondlike õigusaktidega. Kui aine olemasolu tootes ei ole võimalik olemasoleva tehnoloogia abil kontrollida, võib kohaldada tehnilisel teostatavusel põhinevat erandit.

(32) Käesoleva määruse alusel kehtestatavad teabeesitusnõuded peaksid hõlmama nõuet teha kättesaadavaks digitaalne tootepass. Digitaalne tootepass on oluline vahend, mis võimaldab teha teabe kättesaadavaks kõigile väärtusahelas osalejatele, ja digitaalse tootepassi kättesaadavus peaks eeldatavasti märkimisväärselt parandama toote jälgitavust kogu väärtusahela ulatuses. Muu hulgas peaks digitaalne tootepass aitama klientidel teha teadlikke valikuid, parandades nende juurdepääsu olulisele teabele, andma ettevõtjatele, nimelt tootjatele, volitatud esindajatele, importijatele, turustajatele, edasimüüjatele ja ekspediitorteenuse osutajatele, ning teistele väärtusahelas osalejatele, näiteks klientidele, kutselistele parandajatele, sõltumatutele ettevõtjatele, taastajatele, taastootjatele, ringlussevõtjatele, turujärelevalve- ja tolliasutustele, kodanikuühiskonna organisatsioonidele, teadlastele, ametiühingutele ja komisjonile või nende nimel tegutsevatele organisatsioonidele võimaluse saada asjakohaseid andmeid või neid lisada või ajakohastada ning võimaldama liikmesriigi pädevatel asutustel täita oma ülesandeid, ilma et see ohustaks konfidentsiaalse äriteabe kaitset. Seetõttu on oluline, et digitaalne tootepass oleks kasutajasõbralik ning et selles sisalduvad andmed oleksid täpsed, täielikud ja ajakohased. Vajaduse korral peaks digitaalset tootepassi täiendama mittedigitaalsed teabeedastusviisid, näiteks teabe esitamine tootejuhendis või märgisel. Lisaks peaks olema võimalik kasutada digitaalset tootepassi selleks, et anda teavet asjaomase tooterühma kohta vastavalt muule liidu õigusele.

(33) Tootepõhiste normide koostamisel tuleks toote laadi ja turu arvessevõtmiseks igal üksikjuhul eraldi hoolikalt uurida, milline teave tuleks digitaalsesse tootepassi lisada. Et optimeerida juurdepääsu teabele ja ühtlasi kaitsta intellektuaalomandiõigusi, tuleb digitaalne tootepass välja töötada ja seda rakendada viisil, mis võimaldab digitaalses tootepassis sisalduvatele andmetele diferentseeritud juurdepääsu sõltuvalt andmete liigist ja sidusrühmade liigist. Samamoodi tuleks selleks, et vältida ettevõtjate ja üldsuse kulusid, mis on saadava üldisema kasuga võrreldes ebaproportsionaalsed, luua digitaalne tootepass kas toote, partii või tootemudeli kohta, sõltuvalt näiteks väärtusahela keerukusest või asjaomaste toodete suurusest, laadist või mõjust. Ökodisaininõudeid kehtestavate delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel tehtud mõjuhinnangutes tuleks analüüsida kulusid ja tulusid, mis kaasnevad teabeesitusnõuete kehtestamisega mudeli, partii või tooteartikli tasandi digitaalsete tootepasside kujul. Mõiste „mudel“ osutab tavaliselt toote versioonile, mille kõigil ühikutel on ökodisaininõuete seisukohast samad tehnilised omadused ja sama mudelitähis, mõiste „partii“ osutab tavaliselt konkreetse mudeli alarühmale, mis koosneb kõigist konkreetses tootmisettevõttes konkreetsel ajavahemikul toodetud toodetest, ning mõiste „tooteartikkel“ osutab tavaliselt ühele mudeli kohasele tootele. Kui digitaalne tootepass põhineb muudel kui tasuta

standarditel, tuleks mõjuhinnangus kaaluda ka seda, kas selline põhinemine on asjakohane ja kuidas oleks võimalik vältida ebaproportsionaalsete kulude tekitamist mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd).

(34) Võttes arvesse, et muu liidu õigusega on sätestatud toodete teabeesitusnõuded ja loodud süsteemid, et teha teave ettevõtjatele ja klientidele kättesaadavaks, peaks komisjon kaaluma käesoleva määruse kohaste teabeesitusnõuete sidumist nimetatud muude nõuetega, näiteks kohustusega esitada ainete ja segude ohutuskaardid vastavalt määrusele (EÜ) nr 1907/2006. Kui see on teostatav, peaks komisjon ühendama digitaalse tootepassi ka olemasolevate liidu andmebaaside ja vahenditega, nagu Euroopa energiamärgisega toodete andmebaas (EPREL) või andmebaas, mis sisaldab teavet toodetes või komplekssetes esemetes sisalduvate probleemsete ainete kohta (SCIP).

(35) Et muude kui digitaalse tootepassi käsitlevate ökodisainiõuete kehtestamine tarbetult ei viibiks või et tagada digitaalsete tootepasside mõjus rakendamine, peaks komisjonil olema lubatud vabastada tooterühmi digitaalse tootepassi nõuetest juhtudel, kui digitaalse tootepassi tehnilise teostuse ja käitamise oluliste nõuete tehnilised kirjeldused ei ole kättesaadavad. Samuti tuleks selleks, et vältida ettevõtjate tarbetut halduskoormust, lubada komisjonil vabastada tooterühmi digitaalse tootepassi nõuetest juhtudel, kui muu liidu õigusakt juba näeb ette tooteteabe digitaalse esitamise süsteemi, mis võimaldab väärtusahelas osalejatel pääseda juurde asjakohasele tooteteabele ja hõlbustab toote nõuetele vastavuse kontrollimist liikmesriigi pädevate asutuste poolt. Nimetatud vabastused tuleks korrapäraselt läbi vaadata, võttes arvesse tehniliste kirjelduste edaspidist kättesaadavust.

(36) Toote kordumatu tunnuskood on oluline eeltingimus, mis võimaldab tagada jälgitavuse kogu tarneahelas. Seepärast tuleks digitaalne tootepass siduda toote kordumatu tunnuskoodiga. Lisaks tuleks digitaalne tootepass asjakohasel juhul siduda ettevõtja kordumatu tunnuskoodi ja rajatise kordumatu tunnuskoodiga, mis võimaldaks teha kindlaks tootega seotud osalejad ja tootmisrajatised. Koostalitlusvõime tagamiseks tuleks andmekandja, jälgitavust võimaldavad ettevõtjate kordumatud tunnuskoodid ja rajatiste kordumatud tunnuskoodid väljastada kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud standarditega. Komisjonile tuleks anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse muutmiseks, asendades või lisades standardeid, mille kohaselt võib andmekandjat, ettevõtja kordumatut tunnuskoodi ja rajatise kordumatut tunnuskoodi väljastada, võttes arvesse tehnika ja teaduse arengut. See peaks tagama, et digitaalses tootepassis sisalduvaid andmeid saavad salvestada ja edastada kõik ettevõtjad, ning kindlustama kordumatute tunnuskoodide ühilduvuse väliste komponentidega, näiteks skaneerimisseadmetega. Lisaks peaks saama neid andmeid edastada avatud koostalitlusvõimelise andmevahetusvõrgu kaudu ilma sõltuvuseta tarnijast.

(37) Digiteeritud teave toote ja selle olelusringi või vajaduse korral passi kohta peaks olema hõlpsasti kättesaadav andmekandja, näiteks vesimärgi või ruutkoodi (QR-koodi) skaneerimise teel. Võimaluse korral peaks andmekandja olema tootel endal, et tagada andmetele juurdepääs toote kogu olelusringi jooksul. Siiski peaks olema võimalik teha erandeid sõltuvalt asjaomaste toodete laadist, suurusest või kasutusviisist.

(38) Et tagada juurdepääs digitaalsele tootepassile delegeeritud õigusaktides sätestatud ajavahemikuks, sealhulgas pärast maksejõuetust, likvideerimist või liidus tegevuse lõpetamist, peaks toote turule lasknud ettevõtja tegema kättesaadavaks ka digitaalse tootepassi varukoopia; seda tuleks teha digitaalse tootepassi teenuse osutaja kaudu, kes on sõltumatu kolmas isik.

(39) Digitaalse tootepassi mõjusa kasutuselevõtu tagamiseks peaksid selle tehniline teostus, andmenõuded ja käitamine vastama teatavatele olulistele tehnilistele nõuetele, mis on aluseks digitaalse tootepassi järjepidevale juurutamisele kõigis sektorites. Nende oluliste nõuete tulemusliku rakendamise tagamiseks tuleks kehtestada tehnilised kirjeldused kas harmoneeritud standardi kujul, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, või varuvariandina komisjoni poolt rakendusaktidega vastu võetud ühtse kirjelduse kujul. Digitaalse tootepassi tehniline teostus peaks tagama andmete turvalisuse ja eraelu puutumatuse normide järgimise. On oluline, et digitaalne tootepass töötataks välja avatud dialoogis rahvusvaheliste partneritega, et võtta tehniliste kirjelduste väljatöötamisel arvesse nende seisukohti ning tagada, et tehnilised kirjeldused aitavad kõrvaldada pikema olelusringi ja ringlussevõetavusega keskkonnakestlikumate toodete puhul eksisteerivaid kaubandustõkkeid ning vähendada kestlike investeeringute, turustamise ja nõuete täitmisega seotud kulusid ning toetada innovatsiooni. Nende tulemusliku rakendamise huvides tuleks

tehnilised kirjeldused ja nõuded, mis on seotud jälgitavusega kogu väärtusahela ulatuses, välja töötada võimalikult suures ulatuses konsensuse alusel ning mitmesuguste osalejate, sealhulgas standardiorganisatsioonide, tööstusliitude, idufirmade, tarbijaorganisatsioonide, ekspertide, valitsusväliste organisatsioonide ja rahvusvaheliste partnerite, sealhulgas arenguriikide osalusel, toetusel ja tõhusas koostöös nende osalejatega.

(40) Komisjonil peaks olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, määrates selgelt kindlaks selliste eri osalejate rolli ja vastutuse nagu väljastajad ja teenuseosutajad, kes on kaasatud andmete loomisesse, autentimisse, töötlemisse ja säilitamisse ning võimalik, et ka digitaalse tootepassi oluliste elementide, nagu näiteks kordumatute tunnuskoodide ja andmekandjate tühistamisse. Komisjon võib sellega seoses teha mõjuhinnangu, et uurida võimalust töötada välja digitaalse tootepassi teenuse osutajate sertifitseerimissüsteem.

(41) Et digitaalne tootepass oleks paindlik, reageeriv ja turupõhine ning areneks kooskõlas ärimudelite, turgude ja innovatsiooniga, peaks see põhinema detsentraliseeritud andmesüsteemil ning selle loojaks ja haldajaks peaksid olema ettevõtjad. Nõuete täitmise tagamise ja järelevalve eesmärgil on siiski vajalik, et liikmesriigi pädevatel asutustel ja komisjonil oleks otsene juurdepääs turule lastud või kasutusele võetud toodetega seotud kordumatutele tunnuskoodidele. Selleks peaks komisjon looma sellise teabe säilitamiseks digitaalse tootepassiregistri (edaspidi „register“) ja seda haldama. Kui see on nõuete täitmise hõlbustamiseks vajalik, peaks komisjon asjakohastel juhtudel kindlaks määrama muu digitaalsesse tootepassi lisatava teabe, mis tuleb registris säilitada.

(42) Komisjon peaks looma kasutajasõbraliku ja üldsusele kättesaadava veebiportaali, kus sidusrühmadel, nagu kliendid, ettevõtjad ja muud asjaomased osalejad, on juurdepääs digitaalses tootepassis sisalduvatele andmetele ning võimalus nimetatud tootepassides sisalduvaid andmeid otsida ja võrrelda kooskõlas nende vastavate juurdepääsuõigustega, mis on sätestatud ökodisainինõudeid käsitlevates delegeeritud õigusaktides, ning seda veebiportaali haldama. Veebiportaal peaks sisaldama linke andmetele, mida ettevõtja oma detsentraliseeritud digitaalses tootepassis juba säilitab.

(43) Isikuandmete töötlemine käesoleva määruse alusel peab toimuma kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate kohaldatavate õigusnormidega. Isikuandmete töötlemine liikmesriigi pädevate asutuste poolt peab toimuma kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679 ([37]), pöörates erilist tähelepanu lõimitud andmekaitse ja vaikimisi andmekaitse põhimõtetele. Kõigi isikuandmete, eelkõige registris säilitatud isikuandmete töötlemine komisjoni poolt peab toimuma kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725 ([38]). Klientide isikuandmeid ei tohiks säilitada digitaalses tootepassis.

(44) Käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks on oluline tulemuslikult tagada õigusnormide täitmine seoses liidu turule lastavate toodetega, olenemata sellest, kas need on valmistatud liidus või imporditud. Seetõttu peaks pärast seda, kui komisjon on loonud registri, olema tollil registrile otsene juurdepääs Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2022/2399 ([39]) loodud ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna kaudu. Tolli ülesanne peaks olema kontrollida vähemalt, et toote kordumatu registreerimistunnus, mis on kohustuslik talle esitada või kättesaadavaks teha, ning asjaomane kaubakood vastaksid registris säilitatavatele andmetele. See võimaldaks tollil kontrollida, kas imporditud toodetel on olemas digitaalne tootepass. Kui vaja, peaks komisjon registrit käsitlevas rakendusaktis sätestama kohustuse, et ettevõtjad hoiaksid registris säilitatavad andmed ajakohasena.

(45) Digitaalses tootepassis sisalduvad andmed peaks aitama tollil edendada ja hõlbustada riskijuhtimist ning võimaldama piiril tehtavaid kontrolle täpsemalt suunata. Seepärast peaks tollil olema võimalik saada ja kasutada digitaalses tootepassis ja sellega seotud registris sisalduvaid andmeid oma ülesannete täitmiseks kooskõlas liidu õigusega,

([37]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

([38]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

([39]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2399, millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ja muudetakse määrust (EL) nr 952/2013 (ELT L 317, 9.12.2022, lk 1).

sealhulgas riskijuhtimiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 952/2013 ([40]).

(46) Selleks et suunata tarbijaid tegema kestlikke valikuid, peaks märgis, kui see on käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega nõutav, andma selget ja kergesti mõistetavat teavet, mis võimaldab tooteid tulemuslikult võrrelda, näiteks tulemuslikkusklasside esitamise kaudu. Konkreetselt tarbijate jaoks võib füüsiline märgis olla täiendav teabeallikas müügikohas. See peaks andma tarbijatele kiire visuaalse aluse toodete eristamiseks nende tulemuslikkuse alusel seoses konkreetse tooteparameetri või tooteparameetrite kogumiga. Asjakohastel juhtudel peaks märgis võimaldama ka juurdepääsu lisateabele, sisaldades konkreetseid viiteid, nagu näiteks veebisaidi aadress, dünaamiline ruutkood, link veebipõhisele märgisele või mis tahes muu asjakohane tarbijale suunatud vahend. Komisjon peaks asjakohases delegeeritud õigusaktis sätestama kõige tulemuslikuma viisi selliste märgiste esitamiseks, sealhulgas interneti teel toimuva kaugmüügi puhul, võttes arvesse mõju klientidele ja ettevõtjatele ning asjaomaste toodete omadusi. Komisjonil peaks olema võimalik nõuda ka märgise trükkimist toote pakendile.

(47) Energiamõjuga toodete suhtes kohaldatakse koos käesoleva määrusega määrust (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik. Energiamärgis on hästi toimiv vahend, mis annab tarbijatele energiamõjuga toodete kohta asjakohast teavet. Käesoleva määruse alusel kindlaks määratud tulemuslikkusklassid tuleks asjakohastel juhtudel lisada energiamärgisele täiendava teabena, nagu on sätestatud määruse (EL) 2017/1369 artiklis 16. Kui energiamärgisele ei saa lisada täiendavat teavet toote tulemuslikkuse kohta seoses teatava tooteparameetriga, peaks komisjonil olema asjakohasel juhul võimalik nõuda, et energiamärgise asemel võetaks kasutusele käesoleva määruse kohane märgis, millele saab lisada energiamärgisel oleva asjaomase teabe.

(48) Tarbijaid tuleb kaitsta eksitava teabe eest, mis võib takistada neid tegemast valikut kestlikumate toodete kasuks. Seetõttu tuleks keelata lasta turule või võtta kasutusele tooteid, millel on või millega on kaasas märgis, mis võib kliente tõenäoliselt eksitada või segadusse ajada, kuna see jäljendab käesoleva määrusega ette nähtud märgist, või millega on kaasas muu teave, mis võib kliente käesoleva määrusega ette nähtud märgiste suhtes tõenäoliselt eksitada või segadusse ajada. ELi ökomärgist ja muid riiklikult või piirkondlikult ametlikult tunnustatud EN ISO 14024 I tüübi ökomärgiseid ei peeta eksitavaks ega segadusse ajavaks, kui nende märgistamissüsteemide jaoks välja töötatud kriteeriumid on vähemalt sama ranged kui ökodisainինõuded.

(49) Et saavutada Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärgid kõige tõhusamal viisil ja käsitleda esmajärjekorras kõige suurema mõjuga tooteid, peaks komisjon prioriseerima käesoleva määruse alusel reguleeritavad tooted ja nende suhtes kohaldatavad nõuded. Lähtudes direktiivi 2009/125/EÜ kohase prioriseerimise protsessist, peaks komisjon vastu võtma vähemalt kolme aastat hõlmava tööplaani, milles esitatakse loetelu tooterühmadest, mille kohta komisjon kavatseb vastu võtta delegeeritud õigusaktid, ja tooteaspektidest, mille kohta komisjon kavatseb vastu võtta horisontaalselt kohaldatavad delegeeritud õigusaktid. Prioriseerimisel peaks komisjon lähtuma kriteeriumidest, mis on seotud eelkõige delegeeritud õigusaktide võimaliku panusega liidu kliima-, keskkonna- ja energiaeesmärkide saavutamisse ning nende potentsiaaliga parandada valitud tooteaspekte ilma ebaproportsionaalsete kuludeta üldsusele ja ettevõtjatele. Komisjoni loodava ökodisainifoorumi kaudu tuleks konsulteerida ka liikmesriikide ja sidusrühmadega. Võttes arvesse käesoleva määruse ja määruse (EL) 2017/1369 vastastikust täiendavust energiamõjuga toodete puhul, tuleks käesoleva määruse kohase tööplaani ja määruse (EL) 2017/1369 artiklis 15 sätestatud tööplaaniga seotud ajakavad omavahel vastavusse viia. Vahetoodete prioriseerimisel peaks komisjon võtma arvesse ka tagajärgi neist vahetoodetest valmistatavatele lõpptoodetele. Tööplaanid peaksid sisaldama piisavalt energiamõjuga toodetega seotud meetmeid, arvestades, kui tähtsad need plaanid on liidu energiaeesmärkide saavutamiseks. Kuna määruse (EL) nr 167/2013 artikli 2 lõikes 1, määruse (EL) nr 168/2013 artikli 2 lõikes 1 ja määruse (EL) 2018/858 artikli 2 lõikes 1 osutatud sõidukite suhtes kohaldatakse juba põhjalikke sätteid, sealhulgas spetsiifilisi keskkonnanõudeid, ei peaks neid ökodisainինõuete kehtestamisel prioriseerima. Esimeses tööplaanis peaks komisjon seadma prioriteediks raua, terase, alumiiniumi, tekstiili, eelkõige rõivad ja jalatsid, mööbli, sealhulgas madratsid, rehvid, detergendid, värvid, määrdeained, kemikaalid, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tooted ning muud elektroonikatooted ja energiamõjuga tooted, mille ökodisainինõuded tuleb esimest korda kehtestada või mille

([40]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

suhtes tuleb käesoleva määruse alusel läbi vaadata direktiivi 2009/125/EÜ kohaselt vastu võetud meetmed. Kui komisjon otsustab seda loetelu muuta, peaks ta esitama asjakohase põhjenduse.

(50) Tsementitööstus, mis on üks energia-, materjali- ja CO_2-mahukamaid sektoreid, tekitab praegu ligikaudu 7 % kogu maailma ja 4 % liidu CO_2 heitest, mistõttu on see keskse tähtsusega sektor, kus tuleb saavutada kooskõla Pariisi kokkuleppe ja liidu kliimaeesmärkidega võimalikult kiiresti. Kuigi ehitustooted, sealhulgas tsement, tuleb hõlmata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused (edaspidi „ehitustoodete määrus“), jäävad need käesoleva määruse kohaldamisalasse. Et vältida ELi kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamiseks hädavajalike tootenõuete puudumist, peaks komisjon juhul, kui ehitustoodete määrus ei sisalda selliste toodete asjakohaseid tulemuslikkus- ja teabeesitusnõudeid, võtma vastu delegeeritud õigusakti, millega kehtestatakse tsemendi puhul kohaldatavad ökodisainինõuded mitte enne 31. detsembrit 2028 ja hiljemalt 1. jaanuariks 2030.

(51) Ehitustoodete käsitlemisel tuleks käesoleva määrusega kehtestada nõuded lõpptoodetele üksnes juhul, kui ehitustoodete määrusega kehtestatud kohustuste ja nende rakendamisega ei ole tõenäoliselt võimalik piisavalt saavutada käesoleva määrusega taotletavaid keskkonnakestlikkuse eesmärke. Lisaks peaks komisjon tööplaanide koostamisel arvesse võtma, et energiamõjuga toodete puhul, mis on ühtlasi ehitustooted, eelistatakse ehitustoodete määrusega senise tava jätkuna käesoleva määruse alusel sätestatavaid kestlikkusnõudeid. See peaks nii olema näiteks soojendite, boilerite, soojuspumpade, vee- ja ruumikütteseadmete, ventilaatorite, jahutus- ja ventilatsioonisüsteemide ning fotoelektriliste toodete (v.a päikesepaneelarhitektuuri) puhul. Ehitustoodete määrust võidakse nende toodete suhtes kohaldada täiendaval viisil, peamiselt seoses ohutusaspektidega, võttes arvesse ka muud liidu õigust, mis käsitleb tooteid, näiteks gaasiseadmeid, madalpingeseadmeid ja masinaid.

(52) Et tagada piisav konsulteerimine kõigi huvipooltega, peaks komisjon looma ökodisainifoorumi, mis koosneb liikmesriikide määratud ekspertidest ja teiste huvipoolte esindajatest, näiteks tööstussektori, sealhulgas VKEde ja käsitööonduse, sotsiaalsete ettevõtjate, ametiühingute, kauplejate, jaemüüjate, importijate, tarbija- ja keskkonnaorganisatsioonide, ringmajanduse osaliste, Euroopa standardiorganisatsioonide ning teadlaste esindajatest. Komisjon peaks ökodisainifoorumi raames moodustama liikmesriikide eksperdirühma, mis peaks aitama ette valmistada uusi ökodisainինõudeid, hinnata eneseregulatsioonimeetmeid, vahetada liikmesriikide vahel teavet ja parimaid tavasid meetmete kohta, millega parandatakse käesoleva määruse järgimist, näiteks haridus- ja teabekampaaniad või VKEde toetamine, ning seada prioriteete.

(53) Et soodustada eneseregulatsiooni kui aktsepteeritavat alternatiivi õigusaktidega reguleerimisele, peaks käesolev määrus direktiivile 2009/125/EÜ tuginedes nägema ette, et tööstus võib esitada eneseregulatsioonimeetmeid toodete kohta, mis ei ole lisatud tööplaani. Eneseregulatsioonimeetmed peaksid olema kooskõlas käesoleva määruse eesmärkidega. Komisjon peaks hindama tööstuse kavandatud eneseregulatsioonimeetmeid koos allakirjutanute esitatud teabe ja tõenditega, võttes muu hulgas arvesse liidu rahvusvahelisi kaubanduskohustusi ja vajadust tagada kooskõla liidu õigusega. Samuti on asjakohane, näiteks asjaomase tooterühma turu või tehnoloogia arengut silmas pidades, et komisjonil oleks vajaduse korral võimalik nõuda eneseregulatsioonimeetme muudetud versiooni esitamist. Kui eneseregulatsioonimeede on loetletud käesolevas määruses sätestatud kriteeriumidele vastavate eneseregulatsioonimeetmete loendit sisaldavas rakendusaktis, on ettevõtjatel õiguspärane ootus, et komisjon hindab kõigepealt selle meetme sisu ja alles siis teeb ettepaneku võtta vastu delegeeritud õigusakt, millega kehtestatakse vastava tooterühma puhul kohaldatavad ökodisainինõuded. Samas peaks komisjonil olema võimalik võtta vastu ökodisainինõuded, mida kohaldatakse ka mõnede või kõigi selliste toodete suhtes, mis on tunnustatud eneseregulatsioonimeetmega hõlmatud, selliste tooteaspektide puhul, mida eneseregulatsioonimeede ei hõlma. Kui komisjon leiab, et eneseregulatsioonimeede ei vasta enam käesolevas määruses sätestatud kriteeriumidele, peaks ta selle rakendusaktist eemaldama. Sellest tulenevalt peaks olema võimalik kehtestada ökodisainինõuded tooterühmadele, mis olid varem hõlmatud selle eneseregulatsioonimeetmega.

(54) VKEd võivad saada nõudluse kasvust kestlike toodete järele suurt kasu, kuid mõned nõuded võivad tekitada neile ka kulusid ja raskusi. Komisjon peaks ökodisainինõuete koostamisel võtma arvesse nende mõju asjaomases tootesektoris tegutsevatele VKEdele, eelkõige mikroettevõtjatele. Liikmesriigid ja komisjon peaksid oma vastutusalas

andma asjakohast teavet, sealhulgas juhiseid, pakkuma sihipärast erikoolitust ning võimaldama konkreetset abi ja toetust, sealhulgas rahalist toetust, VKEdele, kes toodavad tooteid, mille suhtes kehtestatakse ökodisaininõuded. Need meetmed on eriti olulised tooterühmade puhul, mille tootmises tegutseb märkimisväärne arv VKEsid. Komisjon peaks vajaduse korral toetama toote keskkonnajalajälje arvutamist, pakkudes digivahendeid, näiteks olelusringi hindamise arvutamise vahendeid, ning toetama digitaalse tootepassi rakendamist. On oluline, et komisjon annab rahalist toetust VKEde, eelkõige mikroettevõtjate esindajatele, et võimaldada neil ökodisainifoorumis tulemuslikult osaleda ning et komisjon pakub VKEdele hõlpsasti kättesaadavat teavet rahalise toetuse saamise võimaluste ja programmide kohta. Liikmesriigid peaksid oma meetmete võtmisel järgima kohaldatavaid riigiabi norme. Nende meetmete väljatöötamisel ja rakendamisel saavad liikmesriigid kasutada liidu programmide ja algatuste kaudu VKEdele antavaid toetusi.

(55) Tarbijale mõeldud müümata toodete, näiteks tekstiiltoodete ja jalatsite hävitamine ettevõtjate poolt on muutumas laialt levinud keskkonnaprobleemiks kogu liidus, eelkõige internetimüügi kiire kasvu tõttu. See tähendab väärtuslike majandusressursside kadu, kuna kaubad toodetakse, transporditakse ja seejärel hävitatakse, ilma et neid kunagi ettenähtud otstarbel kasutataks. Seepärast on keskkonnakaitse huvides vaja käesoleva määrusega kehtestada raamistik, mille eesmärk on vältida peamiselt tarbijatele mõeldud müümata toodete hävitamist, sealhulgas selliste toodete hävitamist, mida ei ole müügiks pakutud või mille tarbijad on tagastanud taganemisõiguse alusel, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2011/83/EL ([41]), või kaupleja pakutud pikema taganemistähtaja jooksul. Käesolevas määruses esitatud hävitamise mõiste peaks hõlmama jäätmehierarhia kolme viimast tegevust, nimelt ringlussevõttu, muud taaskasutamist ja kõrvaldamist. Korduskasutamiseks ettevalmistamist, sealhulgas taastamist ja taastootmist ei tohiks lugeda hävitamiseks. Hävitamise vältimine kahandab nende toodete keskkonnamõju, vähendades nii jäätmeteket kui ka stiimuleid ületootmiseks. Ettevõtjad peaksid võtma vajalikud meetmed, et tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamise vajadust vältida. Kuna mitu liikmesriiki on tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamise kohta võtnud vastu riiklikud õigusaktid, tekitades seeläbi turumoonutusi, on vaja tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamist käsitlevaid ühtlustatud norme, et tagada liikmesriikides turustajate, jaemüüjate ja teiste ettevõtjate suhtes ühesuguste normide ja stiimulite kohaldamine.

(56) Et pärssida tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamist ja koguda selle tava esinemise kohta rohkem andmeid, tuleks käesoleva määrusega kehtestada ettevõtjatele – välja arvatud mikro- ja väike-ettevõtjad – läbipaistvuskohustus avalikustada igal aastal müümata ja kasutusest kõrvaldatud tarbijale mõeldud toodete arv ja kaal vähemalt oma veebisaidil kergesti juurdepääsetaval lehel. Kui see on asjakohane, peaks neil olema ka võimalus lisada see teave oma tegevusaruannetesse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2013/34/EL ([42]). Seda kohustust tuleks hakata kohaldama keskmise suurusega ettevõtjate suhtes kuus aastat pärast käesoleva määruse jõustumist. Ettevõtja peaks märkima tooteliigi või -kategooria ning toodete kasutusest kõrvaldamise ja jäätmekäitlusse suunamise põhjused, samuti rakendatud ja kavandatavad meetmed tarbijale mõeldud müümata toodete kõrvaldamise vältimiseks.

(57) Tekstiiltoodete, millest suurim osakaal liidu tarbimises on rõivastel, tarbetult suurtes kogustes tootmine ja lühike kasutusaeg avaldavad märkimisväärset keskkonnamõju, nagu on kirjeldatud komisjoni 30. märtsi 2022. aasta teatises „ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegia“. Andmed näitavad, et suur osa toodetest, mis on äsja toodetud, kuid jäävad müümata ja hävitatakse, on tekstiiltooted ja eelkõige rõivad. Rõivastele tuleks anda suurem väärtus ja kanda kauem ning hooldada rohkem kui tänapäevases kiirmoekultuuris seda tehakse. Ringmajanduse seisukohast on selline väärtuslike ressursside raiskamine selgelt vastuolus käesoleva määruse eesmärkidega. Seetõttu on tarbijale mõeldud müümata rõivaste ja rõivamanuste ning jalatsite hävitamise keeld õigustatud.

(58) Et võtta arvesse ka muude tarbijale mõeldud müümata toodete e hävitamise keskkonnamõju, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu käesolevat määrust muutvaid õigusakte, millega lisatakse tarbijale mõeldud toodete loendisse uusi tooteid, mille hävitamine ettevõtjate poolt on keelatud.

([41]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ (ELT L 304, 22.11.2011, lk 64).

([42]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

Arvestades, kui suur hulk tooteid potentsiaalselt hävitatakse, ilma et neid kunagi müüdaks või kasutataks, on vaja, et komisjon hindaks, kui ulatuslik on selline toodete hävitamine praktikas, võttes asjakohastel juhtudel arvesse ettevõtjate poolt kättesaadavaks tehtud teavet. Selle kohustuse proportsionaalsuse tagamiseks tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu käesolevat määrust täiendavaid õigusakte, millega kehtestatakse konkreetseid erandeid, mille kohaselt võib tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamine siiski olla lubatud, näiteks tervise ja ohutusega seotud kaalutlustel. Selle keelu tõhususe jälgimiseks ja sellest kõrvalehoidmise vältimiseks tuleks ettevõtjatelt nõuda, et nad avalikustaksid tarbijale mõeldud müümata ja kasutuselt kõrvaldatud toodete arvu ja kaalu ning nende toodete kasutuselt kõrvaldamise ja erandite kohaldamata jätmise põhjused. Et vältida mikro- ja väike-ettevõtjate põhjendamatut halduskoormust, tuleks nad käesolevas määruses kehtestatud teatavate toodete hävitamise keelust vabastada. Seda keeldu tuleks hakata keskmise suurusega ettevõtjate suhtes kohaldama kuus aastat pärast käesoleva määruse jõustumist. Kui aga on piisavalt tõendeid selle kohta, et mikro- ja väike-ettevõtjaid võidakse kasutada sellest keelust kõrvalehoidmiseks, peaks komisjonil olema võimalik delegeeritud õigusaktides nõuda, et tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamise keeldu või avalikustamise kohustust kohaldatakse konkreetsete toodete puhul ka nende ettevõtjate suhtes.

(59) Liikmesriike ei tohiks takistada kehtestamast või säilitamast riiklikke meetmeid seoses tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamisega toodete puhul, mille suhtes käesoleva määruse kohast keeldu ei kohaldata, tingimusel et sellised meetmed on kooskõlas liidu õigusega.

(60) Komisjon peaks ettevõtjate avaldatud teabe ja muude kättesaadavate tõendite põhjal avaldama oma veebisaidil koondteabe tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamise kohta ning määrama tööplaanis kindlaks tooted, mille puhul tuleks hävitamise keeldu kaaluda. Kaaluda tuleks elektri- ja elektroonikaseadmete lisamist esimesse tööplaani.

(61) Ettevõtjad peaksid vastutama toodete vastavuse eest ökodisainiõuetele vastavalt oma rollile tarneahelas, et tagada nende toodete vaba liikumine siseturul ja parandada nende kestlikkust. Tarne- ja turustusahelas osalevad ettevõtjad peaksid võtma asjakohaseid meetmeid tagamaks, et nad teevad turul kättesaadavaks üksnes tooteid, mis vastavad käesolevale määrusele ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele.

(62) Kuna tootja tunneb hästi toote disainimis- ja tootmisprotsessi, peaks ta vastutama kohaldatava vastavushindamismenetluse läbiviimise või selle tema nimel läbiviimise eest.

(63) Siseturu toimimise kindlustamiseks on vaja tagada, et kolmandatest riikidest liidu turule sisenevad tooted vastaksid käesolevale määrusele ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele, olenemata sellest, kas neid imporditakse toodete, komponentide või vahetoodetena. Eelkõige tuleb tagada, et tootjad on nende toodete suhtes läbi viinud asjakohased vastavushindamismenetlused. Seepärast tuleks importijatelt nõuda, et nende poolt turule lastavad tooted vastavad kõnealustele nõuetele ning et CE-märgis ja tootjate koostatud dokumendid on liikmesriigi pädevatele asutustele kontrollimiseks kättesaadavad. Samuti tuleks importijatelt nõuda asjakohastel juhtudel nende toodete puhul digitaalse tootepassi olemasolu tagamist.

(64) Toote turule laskmisel peaksid importijad esitama tootel oma nime, registreeritud kaubanime või registreeritud kaubamärgi ja postiaadressi ning elektroonilise sidevahendi, mille kaudu saab temaga ühendust võtta. Tuleks ette näha erandid juhtudeks, kui toote suurus ei võimalda sellise teabe esitamist või kui importijad peaksid tootele nime ja aadressi lisamiseks pakendi avama või kui toode on selle teabe kinnitamiseks liiga väike.

(65) Kui turustajad teevad tooted turul kättesaadavaks pärast seda, kui tootja või importija on nimetatud tooted turule lasknud, peaks nad hoolikalt järgima kohaldatavaid ökodisainiõudeid. Samuti peaks turustajad tagama, et toote käitlemine nende poolt ei kahjustaks toote vastavust käesolevale määrusele või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele.

(66) Kuna turustajad ja importijad on turuga lähedalt seotud ja neil on oluline roll toodete nõuetele vastavuse tagamisel, tuleks nad kaasata liikmesriigi pädevate asutuste tehtavasse turujärelevalvesse ning nad peaksid olema valmis selles aktiivselt osalema, andes kõnealustele asutustele kogu vajaliku teabe asjaomase toote kohta.

(67) Kuna edasimüüjad pakuvad toodet müügiks, rendile või järelmaksuga müügiks või esitlevad tooteid klientidele või paigaldajatele, peavad edasimüüjad tagama, et nende klientidel, sealhulgas potentsiaalsetel klientidel, oleks tõhus juurdepääs käesoleva määruse alusel nõutavale teabele, sealhulgas kaugmüügi korral. Eelkõige tuleks käesoleva määrusega kohustada edasimüüjaid tagama, et nende klientidel, sealhulgas potentsiaalsetel klientidel, on juurdepääs digitaalsele tootepassile ja et märgis on esitatud selgelt, kooskõlas kohaldatavate nõuetega. Edasimüüjad peaks seda kohustust täitma iga kord, kui ta pakub toodet müügiks, rendile või järelmaksuga müügiks.

(68) Et hõlbustada kestlikumate toodete valimist, tuleks kohustuslik märgis esitada selgelt nähtaval ja äratuntaval viisil. Märgis peaks olema identifitseeritav asjaomase toote märgisena, ilma et klient, sealhulgas võimalik klient, peaks lugema märgisel olevat kaubamärki ja mudelinumbrit. Märgis peaks köitma tooteid valivate klientide tähelepanu. Tagamaks, et märgis on klientidele ostu kaalumisel kättesaadav, peaksid nii edasimüüja kui ka vastutav ettevõtja esitama märgise alati, kui toodet reklaamitakse, seda ka kaugmüügi puhul, sealhulgas internetis.

(69) Iga importijat või turustajat, kes laseb käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toote turule omaenda nime või kaubamärgi all või kes muudab sellist toodet enne kasutuselevõttu viisil, mis võib mõjutada vastavust käesolevale määrusele või asjakohasele delegeeritud õigusaktile, tuleks käsitada tootjana ja talle peaksid laienema tootja kohustused.

(70) Internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujatel on tarneahelas väga tähtis roll, kuna need võimaldavad ettevõtjatel jõuda suure hulga klientideni. Arvestades nende olulist rolli toodete müügi vahendajana ettevõtjate ja klientide vahel, peaksid internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad võtma vastutuse ökodisainինõuetele mittevastavate toodete müügi käsitlemise eest ning tegema koostööd turujärelevalveasutustega. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/31/EÜ ([43]) sisaldab üldist raamistikku e-kaubanduse kohta ja selles on sätestatud teatavad digiplatvormide kohustused. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2022/2065 ([44]) reguleeritakse internetipõhiste vahendusteenuste osutajate kohustusi ja vastutust seoses ebaseadusliku sisuga, sealhulgas toodetega, mis ei vasta ökodisainինõuetele. Kõnealusele üldraamistikule tuginedes tuleks kehtestada konkreetsed nõuded nõuetele mittevastavate toodete internetimüügi tõhusaks käsitlemiseks.

(71) On oluline, et internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad teeksid turujärelevalveasutustega tihedat koostööd. Euroopa Parlamendi ja nõukogu ([45]) määruse (EL) 2019/1020 artikli 7 lõike 2 alusel kehtestatakse infoühiskonna teenuse osutajate kohustus teha turujärelevalveasutustega koostööd seoses kõnealuse määrusega hõlmatud toodetega, sealhulgas toodetega, mille suhtes on käesoleva määruse alusel kehtestatud ökodisainինõuded. Sel eesmärgil tuleks kohaldada määruse (EL) 2022/2065 IV peatükis sätestatud üldisi kohustusi, eelkõige määruse (EL) 2022/2065 artiklis 31 internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujatele sätestatud integreeritud nõuetelevastavuse kohustust. Määruse (EL) 2022/2065 artikli 31 lõike 3 kohaldamisel peaksid internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad kasutama muu hulgas määruses (EL) 2019/1020 osutatud info- ja sidesüsteemi avalikus kasutajaliideses kättesaadavat teavet. Internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad peaksid tegema koostööd ka turujärelevalveasutustega, et võidelda nõuetele mittevastavate toodetega seotud ebaseadusliku sisu vastu. Kõnealuse koostöö raames võetavad meetmed peaksid hõlmama korrapärase ja struktureeritud teabevahetuse loomist internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujate võetud meetmete, sealhulgas tootepakkumiste eemaldamise kohta. Internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad peaksid ka võimaldama juurdepääsu oma liidestele, et aidata turujärelevalveasutustel tuvastada internetis müüdavaid nõuetele mittevastavaid tooteid. Lisaks on võimalik, et turujärelevalveasutustel on samuti vaja kopeerida internetipõhistest kauplemiskohtadest pärit andmed.

(72) Määruse (EL) 2019/1020 artikli 14 kohaselt on turujärelevalveasutustel juhul, kui suure ohu kõrvaldamiseks ei ole muid tulemuslikke vahendeid, õigus nõuda, et internetipõhisest kasutajaliidesest eemaldataks nõuetele mittevastavatele toodetele viitav sisu. Selle määrusega turujärelevalveasutustele antud volitused peaksid kehtima ka käesoleva määruse kontekstis. Käesoleva määruse kohase tõhusa turujärelevalve huvides ja selleks, et vältida nõuetele

([43]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1).

([44]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1).

([45]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1020 turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 (ELT L 169, 25.6.2019, lk 1).

mittevastavate toodete esinemist liidu turul, tuleks seda õigust kohaldada kõigil vajalikel ja proportsionaalsetel juhtudel, sealhulgas toodete puhul, mis ei ole väga ohtlikud. Seda õigust tuleks kasutada kooskõlas määruse (EL) 2022/2065 artikliga 9.

(73) Toote jälgitavuse tagamine kogu tarneahelas hõlbustab turujärelevalveasutuste ülesannet teha kindlaks ettevõtjad, kes on turule lasknud või turul kättesaadavaks teinud nõuetele mittevastavad tooted. Seepärast tuleks ettevõtjaid kohustada säilitama teatava aja jooksul teavet oma tehingute kohta.

(74) Turule lastud toodete nõuetele vastavuse kontrollimise kiirendamiseks ja hõlbustamiseks tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu käesolevat määrust täiendavaid õigusakte, millega nõutakse ettevõtjatelt vajaduse korral tehnilise dokumentatsiooni konkreetsete osade digitaalset kättesaadavaks tegemist nii liikmesriigi pädevatele asutustele kui ka komisjonile. See peaks võimaldama liikmesriigi pädevatel asutustel sellele teabele ilma taotluseta juurde pääseda, tagades samal ajal jätkuvalt ärisaladuste ja intellektuaalomandi õiguste kaitse. Võimalikud vahendid selle teabe digitaalseks kättesaadavaks tegemiseks peaksid reeglina piirduma kas digitaalse tootepassiga või teabe esitamisega määruses (EL) 2017/1369 osutatud toodete andmebaasi nõuetelevastavuse osas või ettevõtja veebisaidil. Selline kohustus ei tohiks välistada liikmesriigi pädevate asutuste õigust saada taotluse korral juurdepääs tehnilise dokumentatsiooni muudele osadele.

(75) Et võimaldada paremini hinnata turu hõlvamist asjaomaste toodete poolt, saada paremat teavet ökodisaininõuete ja tööplaanide koostamisel või ajakohastamisel kasutatavate uuringute jaoks ning aidata kindlaks teha konkreetsete tooterühmade turuosa, et kiirendada ökodisaininõuete koostamist või läbivaatamist, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, millega nõutakse piisavate ja usaldusväärsete andmete kogumist toodete müügi kohta, võimaldades selliseid andmeid koguda komisjoni poolt või nimel otse tootjatelt või jaemüüjatelt. Järelevalvet ja aruandlust käsitlevate õigusnormide vastuvõtmisel peaks komisjon võtma arvesse vajadust maksimeerida turu hõlvamise kohta kättesaadavaid andmeid ja vajadust vähendada ettevõtjate, eelkõige VKEde halduskoormust.

(76) Et parandada tulevasi ökodisaininõudeid ja suurendada lõppkasutajate kindlustunnet selle suhtes, et katsetingimustes ja tegeliku toimimise ajal mõõdetud kasutusaegse energiatarbimise ja muude tulemuslikkusparameetrite lahknevused tehakse kindlaks ja korrigeeritakse, peaks komisjonil olema juurdepääs isikustamata andmetele toodete tegeliku kasutusaegse energiatarbimise ja vajaduse korral muude tulemuslikkusparameetrite kohta. Selleks tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, millega nõutakse konkreetsete toodete puhul (sarnaselt maanteesõidukitega), et nad salvestaksid kasutusaegse energiatarbimise ja muud asjakohased tulemuslikkusparameetrid ning kuvaksid seotud teabe lõppkasutajale. Internetiga ühendatud toodete puhul tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, millega nõutakse ettevõtjatelt kasutusaja isikustamata andmete kaugkogumist ja komisjonile esitamist, kuna oluline on teha kindlaks, kuidas tooted oma funktsioone täidavad, ja teavitada üldsust. Toodete puhul, mille kasutusaegne toimimine sõltub olulisel määral ka ilmastiku- või geograafilistest tingimustest, tuleks koguda ja esitada ka üldist ilmastikualast või geograafilist teavet viisil, mis ei võimalda kindlaks määrata seadmete konkreetset asukohta. Lõppkasutajad peaksid sõnaselgelt nõustuma sellise teabe kogumisega, mida nad peavad asjakohaseks jagada. Teabe kogumist seadmete käitumise kohta ei tohiks lubada olukorras, kus isik võib mõistlikult eeldada, et vaatlust ega salvestamist ei toimu, samuti ei tohiks lubada teabe kogumist, juhul kui seda saaks kasutada isikute tuvastamiseks või nende käitumise kohta järelduste tegemiseks või juhul kui teabe kogumine seda võimaldaks.

(77) Et hõlbustada ökodisaininõuetele vastavuse kontrollimist, sealhulgas vastavushindamist ja turujärelevalvet, peaks komisjonil olema õigus nõuda, kui see on põhjendatud, et tarneahelas osalejad esitaksid tasuta teabe oma tarnete kohta, näiteks kasutatud materjalide koguse ja liigi või keemilise koostise kohta või kasutatud tootmisprotsesside kohta, või teabe oma teenuste osutamise tingimuste kohta. Samuti peaks tootjatel olema võimalik pääseda juurde sellist teavet sisaldavatele dokumentidele või tarneahelas osalejate tegelikele rajatistele, et neil oleks võimalik saada vajalikku teavet otse, kui tarneahelas osalejad ei esita taotletud teavet mõistliku aja jooksul. Samuti peaks komisjonil olema õigus võimaldada teada antud asutustel ja liikmesriikide asutustel kontrollida tarneahelas osalejate tegevusega seotud teabe täpsust.

(78) Et tagada käesoleva määruse alusel kehtestatud ökodisainінõuete tõhus ja ühtlustatud kohaldamine, sealhulgas selliste aspektide puhul nagu energiatarbimine või -tõhusus, vastupidavus ja usaldusväärsus ning ringlussevõetud materjali sisaldus, tuleks nende nõuete täitmist mõõta usaldusväärsete, täpsete ja korratavate meetoditega, mille puhul võetakse arvesse üldtunnustatud uusimaid meetodeid. Delegeeritud õigusaktid, millega kehtestatakse toodete ökodisainінõuded, peaksid reeglina sisaldama nõuetele vastavuse kindlakstegemiseks või kontrollimiseks vajalike katsete, mõõtmiste või arvutuste tehnilisi kirjeldusi. Lisaks tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu käesolevat määrust täiendavaid õigusakte, millega nõutakse selliste digivahendite kasutamist, mis kajastavad kohaldatavaid arvutusnõudeid, et tagada nende ühtlustatud kohaldamine.

(79) Tagamaks, et ökodisainінõuded saavutavad kavandatud mõju, tuleks käesolevas määruses sätestada kõikehõlmavad ja üldised sätted, mida kohaldatakse kõigi ökodisainінõuetega hõlmatud toodete puhul ning millega keelatakse sellistest nõuetest kõrvalehoidmine. Seetõttu tuleks keelata igasugune tegevus, mis põhjustab põhjendamatuid muutusi toote tulemuslikkuses vastavuskatsete ajal või lühikese aja jooksul pärast toote kasutuselevõttu ja mille tulemuseks on see, et deklareeritud tulemuslikkus ei vasta toote tegelikule tulemuslikkusele kasutamise ajal.

(80) Asjakohasel juhul peaks olema võimalik, et delegeeritud õigusaktides, millega kehtestatakse ökodisainінõuded, viidatakse standardite kasutamisele nõuetele vastavuse kindlakstegemiseks või kontrollimiseks. Tagamaks, et siseturul ei esine kaubandustõkkeid, tuleks sellised standardid liidu tasandil ühtlustada. Kui viide sellistele standarditele on vastu võetud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 1025/2012 ([46]) ja avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, tuleks tooteid, mille kohta on käesoleva määruse kohaselt vastu võetud ökodisainінõuded ja mis vastavad sellistele standarditele, lugeda kõnealustele nõuetele vastavaks niivõrd, kuivõrd need nõuded on asjaomaste harmoneeritud standarditega hõlmatud. Samamoodi tuleks harmoneeritud standarditele vastavaid katse-, mõõtmis- või arvutusmeetodeid pidada vastavaks asjaomastes ökodisainінõudeid kehtestavates delegeeritud õigusaktides sätestatud katse-, mõõtmis- ja arvutusmeetodite nõuetele niivõrd, kuivõrd need nõuded on asjakohaste harmoneeritud standarditega hõlmatud.

(81) Praegune liidu standardimisraamistik, mis põhineb uue lähenemisviisi põhimõtetel, mis on sätestatud nõukogu 7. mai 1985. aasta resolutsioonis uue lähenemisviisi kohta tehnilisele ühtlustamisele ja standarditele ([47]), ning määrusel (EL) nr 1025/2012, kujutab endast vaikimisi raamistikku selliste standardite väljatöötamiseks, mille puhul eeldatakse vastavust käesolevas määruses sätestatud asjakohastele nõuetele. Asjakohaste viidete puudumisel harmoneeritud standarditele, peaks komisjonil olema võimalik vastu võtta rakendusakte, millega kehtestatakse erakorralise varulahendusena ühtsed kirjeldused, et hõlbustada tootjatel ökodisainінõuete järgimist, näiteks kui standardimine on sidusrühmade vahelise konsensuse puudumise tõttu takistatud või kui harmoneeritud standardi kehtestamisel esineb viivitusi ja ettenähtud tähtajast ei ole võimalik kinni pidada. Sellised viivitused võivad tekkida näiteks siis, kui ettenähtud kvaliteeti ei saavutata. Lisaks peaks olema võimalik kasutada seda lahendust juhul, kui komisjon on viiteid asjakohastele harmoneeritud standarditele määruse (EL) nr 1025/2012 kohaselt piiranud või need viited kõrvaldanud. Vastavus ühtsetele kirjeldustele peaks andma aluse eeldada ka nõuetele vastavust. Tõhususe tagamiseks peaks komisjon käesoleva määruse alusel vastu võetud ökodisainінõudeid hõlmavate ühtsete kirjelduste koostamisse kaasama asjaomased sidusrühmad.

(82) Et ettevõtjad saaksid tõendada ja pädevatel asutustel oleks võimalik veenduda, et turul kättesaadavaks tehtud tooted vastavad käesoleva määruse kohaselt vastu võetud ökodisainінõuetele, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu käesolevat määrust täiendavaid õigusakte, millega kehtestatakse asjakohased vastavushindamismenetlused, mis on asjaomase toote ja reguleeritud tooteparameetrite laadiga proportsionaalsed. Et tagada kooskõla muude liidu õigusaktidega, tuleks vastavushindamismenetlused valida käesolevas määruses sisalduva tootmise sisekontrolli mooduli ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses nr 768/2008/EÜ ([48]) sisalduvate moodulite hulgast, mis varieeruvad kõige vähem rangetest kuni kõige rangemateni. Tagamaks, et kohaldatav moodul on asjakohane ning asjaomase toote ja reguleeritud tooteparameetrite laadiga proportsionaalne, peaks komisjon valitud moodulit vajaduse korral vastavalt kohandama.

([46]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

([47]) ELT C 136, 4.6.1985, lk 1.

([48]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta otsus nr 768/2008/EÜ toodete turustamise ühise raamistiku kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 93/465/EMÜ (ELT L 218, 13.8.2008, lk 82).

(83) Tootjad peaksid koostama ELi vastavusdeklaratsiooni, et anda teavet toodete vastavuse kohta käesolevale määrusele. Tootjatelt võidakse nõuda ELi vastavusdeklaratsiooni koostamist ka muu liidu õigusega. Et tagada turujärelevalve eesmärgil tõhus juurdepääs teabele, tuleks koostada ühtne ELi vastavusdeklaratsioon kogu liidu õiguse kohaselt. Ettevõtjate halduskoormuse vähendamiseks peaks olema võimalik, et ühtne ELi vastavusdeklaratsioon on üksikutest asjakohastest ELi vastavusdeklaratsioonidest koosnev toimik.

(84) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 765/2008 ([49]) on sätestatud õigusnormid vastavushindamisasutuste akrediteerimise kohta ja CE-märgise kasutamise üldpõhimõtted ning sätestatud üldpõhimõtted, mis käsitlevad CE-märgist ja selle seost muude märgistega. Kõnealust määrust tuleks kohaldada käesoleva määrusega hõlmatud toodete suhtes, tagamaks, et tooted, mille puhul kehtib kaupade vaba liikumine liidus, vastavad nõuetele, mis tagavad avalike huvide, nagu inimeste tervise, ohutuse ja keskkonna kõrgetasemelise kaitse. Kui toote puhul on vastu võetud ökodisainինõuded, peaks CE-märgis näitama, et toode vastab käesolevale määrusele ja selle alusel vastu võetud ökodisainինõuetele, niivõrd kui need on antud tootega seotud. Võttes arvesse, et käesoleva määrusega nähakse ette ökodisainինõuete kehtestamine väga erinevatele toodetele, peaks kõneluseid nõudeid kehtestavate delegeeritud õigusaktidega sätestama seoses ökodisainինõuetega normid vastavusmärgise kohta, et tagada kooskõla hõlmatud toodete suhtes kohaldatavate liidu õiguse nõuetega, vältida segiajamist muude märgistega ning vähendada ettevõtjate halduskoormust.

(85) Mõned otsuses nr 768/2008/EÜ sätestatud vastavushindamismoodulid eeldavad vastavushindamisasutuste sekkumist. Et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, peaksid liikmesriikide ametiasutused nendest asutustest komisjonile teatama.

(86) Vastavushindamise kvaliteedi ühtlase taseme tagamiseks on vaja kehtestada nõuded teavitavatele asutustele, kes osalevad teada antud asutuste hindamises, nendest teatamises ja nende üle järelevalve tegemises. Eelkõige peaksid liikmesriigid tagama, et teavitav asutus oleks oma tegevuses objektiivne ja erapooletu. Lisaks peaksid teavitavad asutused olema kohustatud tagama saadud teabe konfidentsiaalsuse, kuid neil peaks siiski olema võimalik vahetada teada antud asutustega seotud teavet riiklike ametiasutuste, teiste liikmesriikide teavitavate asutuste ja komisjoniga, et tagada vastavushindamise järjepidevus. Taotluse esitanud asutuste pädevuse ja sõltumatuse tõhusaks kindlaksmääramiseks ja jälgimiseks peaksid teavitavad asutused hindama üksnes konkreetset taotluse esitanud juriidilist isikut, kes taotleb teavitamist, ega võta arvesse tema ema- või sõsarettevõtjatevolitusi. Samal põhjusel peaksid teavitavad asutused hindama taotluse esitanud asutusi kõigi asjaomaste nõuete ja vastavushindamisülesannete suhtes, tuginedes vastavaid nõudeid ja ülesandeid hõlmavatele harmoneeritud standarditele.

(87) Arvestades teavitavate asutuste keskset rolli ökodisainինõuetega seotud vastavushindamiste usaldusväärsuse tagamisel, on oluline, et neil oleks oma ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks piisavalt pädevaid töötajaid ja piisavalt rahalisi vahendeid.

(88) On oluline, et kõik teada antud asutused täidaksid oma ülesandeid samal tasemel, võrdse konkurentsi tingimustes ja sõltumatult. Seepärast tuleks kehtestada nõuded vastavushindamisasutustele, kes soovivad saada teada antud asutuse staatuse, et teostada vastavushindamistoiminguid. Teada antud asutuse pädevuse säilimiseks tuleks neid nõudeid jätkuvalt kohaldada. Sõltumatuse tagamiseks tuleks nõuda, et teada antud asutus ja tema töötajad säilitaksid sõltumatuse nende toodete väärtusahela ettevõtjatest, millega seoses asutusest on teavitatud, aga ka teistest ettevõtjatest, sealhulgas ettevõtjate ühendustest ning emaettevõtjatest ja sõsarettevõtjatest, tütarettevõtjatest ja alltöövõtjatest.

(89) Kui vastavushindamisasutus tõendab vastavust harmoneeritud standardites ette nähtud kriteeriumidele, siis tuleks eeldada, et ta vastab käesolevas määruses sätestatud asjaomastele nõuetele.

(90) Vastavushindamisasutused kasutavad tihti vastavushindamise mõne toimingu tegemiseks alltöövõtjaid või tütarettevõtjaid. Tagamaks, et liidu turule lastavad tooted vastavad ökodisainինõuetele, peaksid vastavushindamisse kaasatud alltöövõtjad ja tütarettevõtjad käesoleva määruse kohaste vastavushindamisülesannete täitmisel täitma

([49]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

samu nõudeid kui teada antud asutused. Selle tagamiseks peaksid asjaomased teada antud asutused kehtestama korra pidevaks järelevalveks oma alltöövõtjate ja tütarettevõtjate pädevuse, tegevuse ja töötulemuste üle, näiteks kvalifikatsioonimaatriksi abil.

(91) Et teavitavad asutused saaksid taotluse esitanud asutuste pädevuse ja sõltumatuse kindlaks teha ning seda jälgida, peaksid teada antud asutused olema autonoomsed ja selleks ka jääma. Seetõttu peaks teatavaid toiminguid ja otsuseid, mis on seotud nii toodete vastavushindamisega kui ka teada antud asutuse muu sisemise tegevusega, tegema ainult teada antud asutus ise.

(92) Taotluse esitanud asutuste pädevuse ja sõltumatuse kindlakstegemise ja jälgimise hõlbustamiseks peaksid taotluse esitanud asutused esitama kirjelduse, kuidas nende asjakohased töötajad, nende staatus ja ülesanded vastavad vastavushindamise ülesannetele, mille suhtes nimetatud asutused kavatsevad olla teavitatud, näiteks kvalifikatsioonimaatriksi kujul, võimaldades sellega teavitaval asutusel tõhusamalt hinnata töötajate piisavust ja teada antud asutuste jätkuvat sõltumatust. Teada antud asutused peaksid tagama, et erinevaid vastavushindamisülesandeid täitvad töötajad roteeruvad.

(93) Kuna liikmesriigi teada antud asutuste pakutavad teenused võivad olla seotud kogu liidus turul kättesaadavaks tehtavate toodetega, on asjakohane anda teistele liikmesriikidele ja komisjonile võimalus esitada teada antud asutuse kohta vastuväiteid.

(94) Vastavushindamismenetluse hõlbustamiseks ja kiirendamiseks ning ettevõtjate võrdse kohtlemise tagamiseks on äärmiselt oluline, et teada antud asutused kohaldaksid vastavushindamismenetlusi järjepidevalt ja ilma ettevõtjaid tarbetult koormamata.

(95) Enne lõpliku otsuse tegemist selle kohta, kas tootele võib anda vastavussertifikaadi, peaks ettevõtjal, kes soovib selle toote turule viia, olema lubatud täiendada asjaomast dokumentatsiooni ainult üks kord. See piirang on vajalik tagamaks, et teada antud asutused ei saa abistada tootjaid muudatuste tegemisel kuni nõuetele vastavuse saavutamiseni, sest see tähendaks, et osutatav teenus sarnaneb konsultatsiooniteenusega ja võib praktikas vähendada teada antud asutuste ülesannete avaliku huvi olemust. Vajaduse korral peaks teada antud asutustel olema võimalik ka sertifikaate või heakskiitmisotsuseid peatada või tühistada või neile piiranguid seada.

(96) Teada antud asutuste, tootjate või toodete mittevastavuse juhtumite tuvastamise ja lahendamise hõlbustamiseks peaksid teada antud asutused ennetavalt edastama nende käsutuses oleva asjakohase teabe teavitavatele asutustele või turujärelevalveasutustele.

(97) On väga tähtis tagada tõhus teabevahetus teada antud asutuste ja turujärelevalveasutuste, sealhulgas teiste liikmesriikide vastavate asutuste vahel. Selleks peaksid teavitavad asutused ja teada antud asutused tagama turujärelevalveasutuste teabenõuete täitmise.

(98) Komisjon peaks võimaldama asjakohast koostööd ja tegevuse koordineerimist teada antud asutuste vahel. Ökodisainінõuete ühtlustatud kohaldamise tagamiseks peaksid teada antud asutused arutama võimalikke lahknevusi ja koordineerima nendega seotud tegevust. Selle protsessi käigus peaksid nad võtma arvesse asjakohaseid suuniseid ja soovitusi, mille on välja andnud Euroopa standardiorganisatsioonide pädevad tehnilised komiteed.

(99) Selleks et motiveerida tarbijaid tegema kestlikke valikuid, eelkõige juhul, kui kõige kestlikumad tooted ei ole piisavalt taskukohased, võiks ette näha sellised mehhanismid nagu ökovautšerid ja keskkonnahoidlik maksustamine. Kui liikmesriigid otsustavad kasutada parimate näitajatega toodete edendamiseks stiimuleid, peaksid nad suunama need stiimulid kahele kõrgeimale tulemuslikkusklassile, milles on tooted olemas ja mis kehtestati käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega, mitte tingimata kumulatiivselt, kui tulemuslikkusklassid kehtestatakse rohkem kui ühe parameetri kohta. Energiamõjuga toodete puhul, mille suhtes kohaldatakse määrust (EL) 2017/1369, või rehvide puhul, mille suhtes kohaldatakse kütusesäästlikkuse ja muude parameetritega seotud märgistusnõudeid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2020/740 ([50]), tuleks käesoleva määruse

([50]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 2020. aasta määrus (EL) 2020/740, mis käsitleb rehvide kütusesäästlikkuse ja muude näitajate märgistamist ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1369 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1222/2009 (ELT L 177, 5.6.2020, lk 1).

kohaste kriteeriumide asemel kohaldada neis kahes õigusaktis kehtestatud kriteeriume. Liikmesriikidel ei tohiks siiski olla võimalik keelata toote turule laskmist selle tulemuslikkusklassi alusel. Liikmesriikide stiimulite kehtestamine ei peaks piirama liidu riigiabi normide kohaldamist.

(100) Riigihanked moodustavad 14 % liidu SKPst. Selleks et aidata saavutada kliimaneutraalsuseni jõudmise, energia- ja ressursitõhususe parandamise ning rahvatervist ja elurikkust kaitsvale ringmajandusele ülemineku eesmärki, tagades piisava nõudluse keskkonnakestlikumate toodete järele, peaksid avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad asjakohastel juhtudel viima oma hanked kooskõlla keskkonnahoidlike riigihangete erinõuetega. Vabatahtliku lähenemisviisiga võrreldes võimaldavad keskkonnahoidlike riigihangete kohustuslikud nõuded maksimeerida avaliku sektori kulutuste mõju paremate tulemuslikkusnäitajatega toodete järele nõudluse suurendamisel. On oluline, et liikmesriigid annavad oma avaliku sektori hankijatele abi keskkonnahoidlike riigihangetega tegelevate töötajate oskuste täiendamiseks ja ümberõppeks. Keskkonnahoidlike riigihangete nõuded peaksid olema miinimumnõuded, mis tähendab, et avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel peaks olema võimalik kehtestada rohkem ja rangemaid nõudeid. Need nõuded peaksid olema läbipaistvad, objektiivsed ja mittediskrimineerivad. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad peaksid korraldama riigihankemenetlusi kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega 2014/24/EL ([51]) ja 2014/25/EL ([52]) ning kohaldatavate valdkondlike õigusaktidega, samuti liidu rahvusvaheliste kohustustega, sealhulgas riigihankelepingu ja muude liidule siduvate rahvusvaheliste lepingutega. Nimetatud nõuded ei piira avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate võimalust kasutada liidu õiguses, eelkõige direktiivides 2014/24/EL ja 2014/25/EL sätestatud riigihankelepingutega seotud mööndusi või erandeid. Konkreetsetele tooterühmadele kehtestatud nõudeid ei tuleks järgida mitte ainult asjade riigihankelepingute puhul, mille alusel otseselt hangitakse asjaomaseid tooteid, vaid ka ehitustööde või teenuste riigihankelepingute puhul, kui asjaomaseid tooteid kasutatakse kõnealuste lepingute esemeks olevaks tegevuseks. Nimetatud nõuded tuleks kehtestada seoses tooteaspektidega, mida käsitletakse kõnealuseid tooteid reguleerivas delegeeritud õigusaktis. Nende nõuete raames võib komisjon kehtestada minimaalsed kohustuslikud tehnilised kirjeldused, mille kohaselt peavad tooted vastama asjaomastes delegeeritud õigusaktides sätestatud parimatele võimalikele tulemuslikkustasemetele, sealhulgas asjakohastel juhtudel kahele kõrgeimale tulemuslikkusklassile või hindele. Selle tulemusena oleks näiteks avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel kohustus nõuda, et pakkujate tooted vastaksid CO_2 jalajälje erinõuetele. Kooskõlas riigihangete raamistikuga tuleks neis minimaalsetes kohustuslikes tehnilistes kirjeldustes vältida konkurentsi kunstlikku piiramist ja konkreetse ettevõtja eelistamist. Komisjon võib kehtestada ka kohustuslikud pakkumuste hindamise miinimumkriteeriumid ja määrata neile kriteeriumidele kindla osakaalu vahemikus 15–30 %, tagamaks, et nendega on võimalik märkimisväärselt soodustada keskkonnakestlikumate toodete eelistamist. Selle tulemusena oleks näiteks avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel kohustus anda asjaomaste toodete ringlussevõetud materjali sisaldusele vähemalt 20–30 % osakaal. Seega oleks avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel konkreetses hankemenetluses võimalus määrata ringlussevõetud materjali sisaldusele osakaal, mis on suurem kui 30 %, kuid mitte väiksem kui 20 %. Kui liidu turul kõige kõrgema tulemuslikkustasemega toodete kättesaadavus või maksumus on ebaselge, tuleks tehnilisele kirjeldusele eelistada hindamiskriteeriume. Komisjon võib kehtestada ka lepingu täitmise tingimused ja sihid, mille kohaselt peaksid avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad näiteks sõlmima vähemalt 50 % oma teatavate toodete hankelepingutest igal aastal selliste toodete hankimiseks, mille ringlussevõetava materjali sisaldus on üle 70 %. Selle tulemusena võiksid liikmesriigid seada kõnealuste toodete hangetele siiski kõrgemad sihid. Rakendusaktide koostamisel ja eelkõige majandusliku teostatavuse kaalumisel avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate seisukohalt peaks komisjon võtma arvesse parimaid võimalikke turul kättesaadavaid keskkonnatooteid ja -lahendusi, nõuete mõju konkurentsile ja asjaolu, et eri liikmesriikide mitmesugustel avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel võib olla erinev eelarvesuutlikkus või muud takistused, näiteks seoses kliimatingimuste või võrgutaristuga.

(101) Liikmesriike ei tohiks takistada kehtestamast või säilitamast keskkonnahoidlikke riigihankeid käsitlevaid riiklikke meetmeid tooterühmade puhul, mille jaoks ei ole käesoleva määruse kohaseid riigihankenõudeid veel kehtestatud, ega kehtestamast rangemaid riiklikke nõudeid toodetele, mis kuuluvad keskkonnahoidlike riigihangete nõudeid sätestavate rakendusaktide kohaldamisalasse, tingimusel et need meetmed ja nõuded on liidu õigusega kooskõlas.

([51]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

([52]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

(102) Selleks et tagada liidu turul võrdsed konkurentsitingimused ning käesoleva määruse eeldatav kasulikkus ja panus liidu kliima-, energia- ja ringluseesmärkide saavutamisse, on vaja tulemuslikult tagada ökodisainінõuete täitmine. Seepärast tuleks määrust (EL) 2019/1020, millega kehtestatakse liidu turule sisenevate toodete turujärelevalve ja kontrolli horisontaalne raamistik, kohaldada toodete suhtes, millele on käesoleva määruse kohaselt kehtestatud ökodisainінõuded, kui käesolevas määruses puuduvad sama eesmärgi, laadi või mõjuga konkreetsed sätted. Selleks et alandada direktiivi 2009/125/EÜ alusel vastu võetud rakendusmeetmetega hõlmatud toodete problemaatilist nõuetele mittevastavuse taset ja tõhusamalt vältida mittevastavust tulevastele ökodisainінõuetele, ning võttes arvesse käesoleva määruse laiemat kohaldamisala ja suuremaid eesmärke võrreldes direktiiviga 2009/125/EÜ, peaks käesolev määrus sisaldama lisaks erinorme, mis täiendavad määrusega (EL) 2019/1020 loodud raamistikku. Nimetatud normide eesmärk peaks olema veelgi tõhustada liikmesriikide jõupingutuste kavandamist, koordineerimist ja toetamist ning need peaksid andma komisjonile lisavahendid, mis aitaksid tagada, et turujärelevalveasutused võtavad piisavaid meetmeid ökodisainінõuetele mittevastavuse vältimiseks.

(103) Lisaks turujärelevalveasutustele on ka tollil oluline roll käesoleva määruse täitmise tagamisel seoses imporditud kaupadega ning toll võib sel eesmärgil tugineda nõukogu määrusele (EÜ) nr 515/97 ([53]).

(104) Selleks et tagada ökodisainінõuetega seotud asjakohaste kontrollide piisav ulatus, peaksid liikmesriigid esitama määruse (EL) 2019/1020 artiklis 13 sätestatud riiklikus turujärelevalvestrateegias eraldi jao, milles loetletakse tooted või nõuded, mille nad on käesoleva määruse kohaselt määratlenud turujärelevalve prioriteetidena, ning tegevused, mille eesmärk on asjaomaste toodete ökodisainінõuetele mittevastavust vähendada või see lõpetada.

(105) Käesoleva määruse kohased turujärelevalve prioriteedid tuleks kindlaks määrata selliste objektiivsete kriteeriumide alusel nagu täheldatud mittevastavuse tase või mittevastavusest tulenev keskkonnamõju. Prioriteetide käsitlemiseks kavandatud tegevus peaks omakorda olema proportsionaalne nende prioriteetide seadmiseni viinud asjaoludega.

(106) Määruses (EL) 2019/1020 osutatud info- ja teavitussüsteemi sisestatud andmete põhjal peaks komisjon koostama aruande, mis sisaldab teavet ökodisainінõuetega seoses tehtud kontrollide laadi ja arvu, tuvastatud mittevastavuse tasemete ning nelja eelmise kalendriaasta jooksul mittevastavuse eest määratud karistuste laadi ja raskusastme kohta. Aruanne peaks sisaldama liikmesriikide tegevuse võrdlust kavandatud tegevusega, soovituslikke võrdlusaluseid ja prioriteetide loetelu turujärelevalveasutuste jaoks. Kaaludes rakendusaktide vastuvõtmist kooskõlas määruse (EL) 2019/1020 artikli 11 lõikega 4, peaks komisjon võtma arvesse käesoleva määruse kohaselt koostatud aruannete tulemusi, võttes aluseks turujärelevalveasutuste poolt määruses (EL) 2019/1020 osutatud info- ja teavitussüsteemi sisestatud teabe, ning konkreetsete riskide või tõsiste rikkumiste korduva tuvastamise korral tegelema asjakohasel juhul käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega hõlmatud toodete või tooterühmadega, et tagada käesoleva määruse nõuete täitmise kõrge tase.

(107) Selleks et veelgi tugevdada turujärelevalveasutuste tegevuse koordineerimist, peaks määruse (EL) 2019/1020 kohaselt loodud haldustegevuse koordineerimisrühm tegema kindlaks käesoleva määruse kohaselt turujärelevalve prioriteetidena käsitatavad tooted või nõuded ning käesoleva määruse nõuetele mittevastavuse vähendamise või selle lõpetamise meetmed ning sel eesmärgil korrapäraselt kokku tulema ja määrama kindlaks turujärelevalve ühised prioriteedid, mida tuleb arvesse võtta liikmesriikide riiklikes turujärelevalvestrateegiates, liidu toetuse andmise prioriteedid ja käesoleva määruse kohaselt vastu võetud nõuded, mida kohaldatakse või tõlgendatakse erinevalt, põhjustades seeläbi turumoonutusi.

(108) Selleks et toetada liikmesriike nende jõupingutustes tagada, et ökodisainінõuetele mittevastavuse vältimiseks võetakse piisavaid meetmeid, peaks komisjon asjakohastel juhtudel kasutama määruses (EL) 2019/1020 sätestatud toetusmeetmeid. Komisjon peaks korraldama ja asjakohasel juhul rahastama ühiseid turujärelevalve- ja katseprojekte

([53]) Nõukogu 13. märtsi 1997. aasta määrus (EÜ) nr 515/97 liikmesriikide haldusasutuste vastastikusest abist ning haldusasutuste ja komisjoni vahelisest koostööst tolli- ja põllumajandusküsimusi käsitlevate õigusaktide nõutava kohaldamise tagamiseks (EÜT L 82, 22.3.1997, lk 1).

ühist huvi pakkuvates valdkondades, ühiseid investeeringuid turujärelevalve võimekusse ning ühiseid koolitusprogramme turujärelevalveasutuste, tolli, teavitavate asutuste ja teada antud asutuste töötajatele. Lisaks peaks komisjon käesoleva määruse kohaselt vastu võetud nõuete ühtlustatud kohaldamise eesmärgil vajaduse korral koostama suunised selle kohta, kuidas neid nõudeid kohaldada ja nende täitmist tagada.

(109) Tooted tuleks turule lasta üksnes juhul, kui need ei ole ohtlikud. Selleks et võtta paremini arvesse ökodisainінõuete eripära ja tagada, et turujärelevalves keskendutaks nendele nõuetele mittevastavusele, tuleks käesoleva määruse kohaldamisel ohtliku tootena käsitada toodet, mis ökodisainінõudele mittevastavuse tõttu või seetõttu, et vastutav ettevõtja ei täida ökodisainінõuet, võib avaldada keskkonnale või muule kõnealuse nõudega kaitstud avalikule huvile kahjulikku mõju. Seda täpsemat määratlust tuleks kasutada määruse (EL) 2019/1020 artiklite 19 ja 20 kohaldamisel.

(110) Tuleks kehtestada kord, mille kohaselt huvipooli teavitatakse meetmetest, mida on kavas võtta ohtlike toodete suhtes. See peaks võimaldama ka liikmesriikide turujärelevalveasutustel koostöös asjaomaste ettevõtjatega selliste toodetega seoses varakult tegutsema asuda. Selleks tuleks praegu direktiivis 2009/125/EÜ sisalduvat kaitseklauslit ajakohastada ja viia see kooskõlla kaitsemeetmete menetlustega, mis on sätestatud muudes liidu ühtlustamisõigusaktides ja otsuses nr 768/2008/EÜ.

(111) Turujärelevalveasutustel peaks olema õigus nõuda ettevõtjatelt parandusmeetmete võtmist, kui leitakse, et toode ei vasta ökodisainінõuetele või et ettevõtja on rikkunud toodete turule laskmise või turul kättesaadavaks tegemise norme või muid talle suunatud norme.

(112) Delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisel vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 290 on eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks ellu kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ([54]) sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(113) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et teha järgmist: a) kehtestada menetlused, mille alusel antakse välja ja kontrollitakse digitaalseid volitusi juurdepääsuks andmetele, mida ettevõtjad ja muud asjaomased osalejad oma õiguste alusel digitaalses tootepassis säilitavad; b) määrata kindlaks registri ja ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteemi ühendamise rakenduskord, mis hõlmab kordumatu registreerimistunnuse edastamist; c) kehtestada märgiste kujundust käsitlevad ühised nõuded; d) vastu võtta ja ajakohastada eneseregulatsioonimeetmete loetelu, mida tunnustatakse aktsepteeritava alternatiivina käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktile; e) kehtestada üksikasjad ja vorming, mida tuleb kasutada selleks, et avalikustada tarbijale mõeldud müümata toodete arv, mis on kasutuselt kõrvaldatud; f) kehtestada, muuta või tunnistada kehtetuks ökodisainінõuete ühtseid kirjeldusi ning digitaalsete tootepasside olulisi nõudeid või katse-, mõõtmis- või arvutusmeetodite nõudeid; g) kehtestada miinimumnõuded riigihankelepingutele, mille eesmärk on osta ökodisainінõuetega hõlmatud tooteid või tellida ehitustöid või teenuseid, kui neid tooteid kasutatakse nende lepingute esemeks olevateks tegevusteks; h) otsustada liidu kaitsemeetmete menetluse kohaselt, kas riiklik meede on põhjendatud või mitte. Neid volitusi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([55]).

(114) Selleks et oleks võimalik suurendada usaldust turule lastud toodete vastu, eelkõige seoses toodete vastavusega ökodisainінõuetele, peab avalikkus olema kindel, et nõuetele mittevastavaid tooteid turule laskvate ettevõtjate suhtes kohaldatakse karistusi. Seepärast on vaja, et liikmesriigid kehtestaksid käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja tagaksid nende normide rakendamise. Ettenähtud karistused peaksid olema tõhusad,

([54]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

([55]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

proportsionaalsed ja hoiatavad ning hõlmama vähemalt trahve ja ajaliselt piiratud kõrvalejätmist hankemenetlustest. Ilma et see piiraks liikmesriikide menetlusautonoomiat ning pädevate asutuste ja kohtunike kaalutlusõigust üksikjuhtudel asjakohaste karistuste määramisel, tuleks käesoleva määruse rikkumise korral määratavate karistuste liikide ja määrade kindlaksmääramiseks kehtestada ühised mitteammendavad kriteeriumid, et hõlbustada karistuste järjepidevamat kohaldamist. Nimetatud kriteeriumid peaksid muu hulgas hõlmama rikkumise laadi, raskusastet ja kestust, vastutava füüsilise või juriidilise isiku finantsseisundit, mida näitab näiteks kogukäive või aastasissetulek, ning rikkumisest saadud ja sellest tulenevat majanduslikku kasu niivõrd, kuivõrd kasu on võimalik kindlaks määrata.

(115) Komisjon peaks käesolevat määrust hindama. Institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe punkti 22 kohaselt peaks kõnealune hindamine põhinema viiel kriteeriumil, milleks on tõhusus, mõjusus, asjakohasus, sidusus ja lisaväärtus, ning see peaks olema aluseks võimalike edasiste meetmete mõju hindamisele. Komisjon peaks esitama Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele aruande käesoleva määruse rakendamise ja selle mõju kohta toodete keskkonnakestlikkusele ja siseturu toimimisele. Asjakohastel juhtudel tuleks aruandele lisada ettepanek käesoleva määruse muutmiseks.

(116) Komisjon peaks hindama nõuete kehtestamise võimalikku kasu ka toodete sotsiaalsete aspektide seisukohalt. Selle hindamise raames peaks komisjon kaaluma, mil määral võiksid nimetatud nõuded täiendada liidu õigust, ning käsitleda seeläbi äriühingute tegevusest ja toodetest tulenevat kahjulikku mõju inim- ja sotsiaalsetele õigustele. Seetõttu peaks komisjon hindama nelja aasta jooksul alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast sotsiaalse kestlikkuse nõuete käesoleva määruse kohaldamisalasse lisamisest saadavat võimalikku kasu. Komisjon peaks esitama Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele hindamisaruande. Asjakohastel juhtudel tuleks aruandele lisada seadusandlik ettepanek käesoleva määruse muutmiseks.

(117) Selleks et hõlbustada käesoleva määruse täitmise tagamist erasektoris, peaks tarbijatel, kes on toote ökodisaininõuetele mittevastavuse tõttu kahju kandnud, olema õigus nõuda selle kahju hüvitamist toote tootjalt, või kui tootja ei asu liidus, importijalt või tootja volitatud esindajalt, või kui ükski neist ettevõtjatest ei asu liidus, ekspediitorteenuse osutajalt. Selline õigus hüvitisele ei tohiks piirata muid liidu õiguse alusel tarbijatele kättesaadavaid õiguskaitsevahendeid, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/771 ([56]) kohaselt müüdud kauba mittevastavuse korral müüja vastu võetavaid õiguskaitsevahendeid. Lisaks ei tohiks liikmesriike takistada säilitamast või kehtestamast tarbijate õigust kasutada muid liikmesriigi õigusega kooskõlas olevaid õiguskaitsevahendeid, nagu ökodisaininõuetega vastuolus olevate toodete parandamine või asendamine.

(118) Tarbijatel peaks olema õigus jõustada oma õigusi seoses käesoleva määruse alusel tootjatele ja kohaldatavatel juhtudel importijatele, volitatud esindajatele ja ekspediitorteenuse osutajatele pandud kohustustega esindushagide kaudu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2020/1828 ([57]). Selleks tuleks käesolevas määruses sätestada, et direktiivi (EL) 2020/1828 kohaldatakse esindushagide suhtes, mis puudutavad käesoleva määruse rikkumist tootjate ja kohaldatavatel juhtudel importijate, volitatud esindajate ja ekspediitorteenuse osutajate poolt, kes kvalifitseeruvad kõnealuse direktiivi artikli 3 punkti 2 kohaselt kauplejateks, ning mis kahjustavad või võivad kahjustada tarbijate kollektiivseid huve. Seetõttu tuleks kõnealuse direktiivi I lisa vastavalt muuta. Liikmesriikide ülesanne on tagada, et see muudatus kajastuks nende ülevõtmismeetmetes, mis on vastu võetud kooskõlas kõnealuse direktiiviga, kuigi asjaomaste riigisiseste ülevõtmismeetmete vastuvõtmine ei ole tingimus, millest sõltuks kõnealuse direktiivi kohaldamine nende esindushagide suhtes. Kõnealuse direktiivi kohaldatavus esindushagide suhtes, mis on esitatud tootjate ja kohaldatavatel juhtudel importijate, volitatud esindajate ja ekspediitorteenuse osutajate selliste käesoleva määruse sätete rikkumise vastu, mis kahjustavad või võivad kahjustada tarbijate kollektiivseid huve, peaks algama alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.

([56]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/771 kaupade müügilepingute teatavate aspektide kohta, millega muudetakse määrust (EL) 2017/2394 ja direktiivi 2009/22/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/44/EÜ (ELT L 136, 22.5.2019, lk 28).

([57]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2020. aasta direktiiv (EL) 2020/1828, mis käsitleb tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmise esindushagisid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/22/EÜ (ELT L 409, 4.12.2020, lk 1).

(119) On vaja, et ökodisainінõudeid kohaldataks võimalikult paljudele toodetele, mitte ainult energiamõjuga toodetele, ning et ökodisainінõuete määratlust laiendataks nii, et see hõlmaks kõiki ringluse aspekte. Samuti on vaja tagada käesoleva määruse kooskõla määruses (EÜ) nr 765/2008 ja otsuses nr 768/2008/EÜ sätestatud uue õigusraamistikuga ning parandada turujärelevalvega seotud sätteid. Seepärast tuleks direktiiv 2009/125/EÜ asendada. Selleks et tagada õiguskindlus kõigile ettevõtjatele alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast ja kindlustada siseturul tegutsevatele ettevõtjatele võrdsed tingimused, peaksid tarbijale mõeldud müümata toodete kasutuselt kõrvaldamise, nõuetest kõrvalehoidmise ja turujärelevalvega seotud läbipaistvuskohustused olema ühetaoliselt kohaldatavad kõigi ettevõtjate suhtes kogu liidus. Direktiiv 2009/125/EÜ tuleks seetõttu asendada määrusega.

(120) Ökodisaini ja energiamärgistuse tööplaanis aastateks 2022–2024, mis on esitatud komisjoni 4. mai 2022. aasta teatises, määrati kindlaks energiamõjuga toodete alal tehtava töö poliitilised prioriteedid. Ajaks, mil käesoleva määruse sätted jõustuvad, on direktiivi 2009/125/EÜ kohaste ökodisainінõuete teostatavuse hindamist puudutavas ettevalmistustöös juba tehtud suuri edusamme päikesepaneelide, kütteseadmete ja veesoojendite-kütteseadmete, veesoojendite, tahkekütuse-kohtkütteseadmete, kliimaseadmete, sealhulgas õhk-õhk-soojuspumpade ja olmeventilaatorite, tahkekütusekatelde, õhukütte- ja jahutusseadmete ventilatsiooniseadmete, tolmuimejate, toiduvalmistamisseadmete, veepumpade, tööstuslike ventilaatorite, ringluspumpade, välistoiteallikate, arvutite, serverite ja andmesalvestustoodete, jõutrafode ning tööstuslike jahutusseadmete ja pilditöötlusseadmete vallas. Tänu sellele ettevalmistustööle on kindlaks tehtud palju energia ja materjalide säästmise võimalusi ning on peetud laiahaardelisi konsultatsioone kodanike ja sidusrühmadega. Kõnealuse ettevalmistustöö uuesti ettevõtmine käesoleva määruse alusel tooks kaasa suure viivituse kõnealuste toodete energia- ja materjalisäästu nõuete vastuvõtmisel. Seetõttu on selle ettevalmistustöö ärakasutamiseks vaja kehtestada üleminekusätted, mille alusel võib nimetatud tooteid käsitlevad rakendusmeetmed vastu võtta vastavalt direktiivile 2009/125/EÜ 31. detsembriks 2026. Lisaks tuleks direktiivi 2009/125/EÜ artikli 15 alusel vastu võetud rakendusmeetmete tõrgeteta toimimise tagamiseks võtta asjakohasel juhul ja hiljemalt 31. detsembriks 2030 vastu tehnilisi küsimusi käsitlevad vajalikud muudatused kooskõlas kõnealuse direktiivi asjakohaste sätetega.

(121) Selleks et tagada õiguskindlus ja järjepidevus toodete puhul, mis lastakse turule või võetakse kasutusele kooskõlas rakendusmeetmetega, mis on vastu võetud vastavalt direktiivi 2009/125/EÜ sellele redaktsioonile, mida kohaldatakse käesoleva määruse jõustumise kuupäeval, peaksid need meetmed jääma jõusse ka pärast seda kuupäeva, kuni need tunnistatakse kehtetuks käesoleva määruse kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga. Samadel põhjustel peaksid direktiivi 2009/125/EÜ mitu sätet jääma täielikult jõusse seoses nende rakendusmeetmete kohaldamisega. See puudutab direktiivi 2009/125/EÜ neid sätteid, millega jäetakse direktiivi kohaldamisalast välja inimeste ja kaupade veoks ette nähtud transpordivahendid, kehtestatakse rakendusmeetmete seisukohast asjakohased määratlused, määratakse kindlaks ettevõtjate kohustused seoses turule lastavate toodetega, nähakse ette asjakohaste vastavushindamismenetluste ja EÜ vastavusdeklaratsiooni üksikasjad, kehtestatakse nõuetele vastavuse eeldus toodete puhul, millele on antud ELi ökomärgis, ning võimaldatakse võtta harmoneeritud standarditega seoses vajalikke meetmeid. Arvestades, et on oluline tagada kaupade vaba liikumine, keelata toodete toimimise ebaseaduslik muutmine selleks, et saavutada soodsam tulemus, ning tõhusalt tagada ökodisainінõuete täitmine, tuleks käesoleva määruse asjakohaseid sätteid kohaldada energiamõjuga toodete suhtes, mis lastakse turule vastavalt direktiivi 2009/125/EÜ rakendusmeetmetele.

(122) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt parandada toodete keskkonnakestlikkust ja tagada ökodisainінõuetega hõlmatud toodete vaba liikumine siseturul, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega nähakse ette raamistik, et kehtestada ökodisainiõuded, millele tooted peavad turule laskmiseks või kasutuselevõtuks vastama ning mille eesmärk on parandada toodete keskkonnakestlikkust, et muuta kestlikud tooted normiks, vähendada toodete üldist CO_2 jalajälge ja keskkonnajalajälge kogu olelusringi jooksul ning tagada kestlike toodete vaba liikumine siseturul.

Käesoleva määrusega luuakse ka digitaalne tootepass, nähakse ette keskkonnahoidlike riigihangete kohustuslike nõuete kehtestamine ja luuakse raamistik, millega hoida ära tarbijale mõeldud tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamist.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse igasuguste turule lastavate või kasutusele võetavate füüsiliste kaupade, sealhulgas komponentide ja vahetoodete suhtes. Seda ei kohaldata siiski järgmise suhtes:

a) määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklis 2 määratletud toit;

b) määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 punktis 4 määratletud sööt;

c) direktiivi 2001/83/EÜ artikli 1 punktis 2 määratletud ravimid;

d) määruse (EL) 2019/6 artikli 4 punktis 1 määratletud veterinaarravimid;

e) elustaimed ja -loomad ning elusad mikroorganismid;

f) inimpäritoluga tooted;

g) taimedest ja loomadest saadud tooted, mis on vahetult seotud nende tulevase paljunemisega;

h) määruse (EL) nr 167/2013 artikli 2 lõikes 1 ja määruse (EL) nr 168/2013 artikli 2 lõikes 1 ja määruse (EL) 2018/858 artikli 2 lõikes 1 osutatud sõidukid nende tooteaspektide suhtes, mille nõuded on kehtestatud neile sõidukitele kohaldatavates liidu valdkonnapõhistes seadusandlikes aktides.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „toode“ – füüsilised kaubad, mis lastakse turule või võetakse kasutusele;

2) „komponent“ – toode, mis on ette nähtud muusse tootesse lisamiseks;

3) „vahetoode“ – toode, mida on veel vaja käidelda või töödelda, näiteks segada, pealistada või kokku panna, et teha see lõpptarbijatele sobivaks;

4) „energiamõjuga toode“ – toode, millel on selle kasutamisajal mõju energiatarbimisele;

5) „tooterühm“ – tooted, mida kasutatakse samalaadsetel eesmärkidel ja mis on kasutamise seisukohast samalaadsed või millel on samalaadsed funktsionaalsed omadused ning mis on tarbijate arusaamade kohaselt samalaadsed;

6) „ökodisain“ – keskkonnakestlikkuse kaalutluste lõimimine toote omadustesse ja kogu toote väärtusahelas aset leidvatesse protsessidesse;

7) „ökodisaininõue“ – tulemuslikkusnõue või teabeesitusnõue, mille eesmärk on muuta toode, kaasa arvatud toote kogu väärtusahelas toimuvad protsessid, keskkonnakestlikumaks;

8) „tulemuslikkusnõue“ – tootele või tootega seoses esitatav kvantitatiivne või muu kui kvantitatiivne nõue saavutada I lisas osutatud tooteparameetrite puhul teatav tulemuslikkustase;

9) „teabeesitusnõue“ – kohustus esitada koos tootega artikli 7 lõike 2 kohane teave;

10) „tarneahel“ – kõik toote väärtusahela algusosa tegevused ja protsessid sinnamaani, kuni toode jõuab kliendini;

11) „väärtusahel“ – kõik toote olelusringi osaks olevad tegevused ja protsessid, samuti toote võimalik taastootmine;

12) „olelusring“ – toote oleluse jooksul üksteisele järgnevad ja üksteisega seotud etapid, nimelt toorme hankimine või loodusvaradest tootmine, eeltöötlemine, tootmine, ladustamine, turustamine, paigaldamine, kasutamine, hooldamine, parandamine, täiustamine, taastamine ja korduskasutamine ning olelusringi lõpp;

13) „olelusringi lõpp“ – olelusringi etapp, mis algab toote kasutuselt kõrvaldamisega ja lõpeb siis, kui toote jäätmed jõuavad tagasi loodusesse või need lisatakse muu toote olelusringi;

14) „keskkonnamõju“ – kahjulik või kasulik keskkonnamuutus, mille on täielikult või osaliselt põhjustanud toode oma olelusringi jooksul;

15) „tulemuslikkusklass“ – ühe või mitme I lisas osutatud tooteparameetriga seotud tulemuslikkustasemete vahemik, mis kehtestatakse toote või tooterühma ühtse metoodika alusel ja mis jaguneb nii, et on võimalik tooteid eristada;

16) „taastootmine“ – toimingud, mille käigus valmistatakse uus toode esemetest, mis on jäätmed, tooted või komponendid, ja mille käigus tehakse vähemalt üks muudatus, mis mõjutab oluliselt toote ohutust, tulemuslikkust, otstarvet või tüüpi;

17) „täiustamine“ – tegevus, mille eesmärk on toote funktsionaalsuse, tulemuslikkuse, võimsuse, ohutuse või väljanägemise parandamine;

18) „taastamine“ – tegevus, mille eesmärk on toote või kasutuselt kõrvaldatud toote ettevalmistamine, puhastamine, katsetamine, hooldamine ja vajaduse korral parandamine, et taastada selle tulemuslikkus või funktsionaalsus algselt disainimisetapis toote turule laskmise ajal ette nähtud kasutuse ja tulemuslikkustasemete vahemiku piires;

19) „hooldus“ – üks või mitu tegevust, mille eesmärk on hoida toode seisukorras, milles see suudab täita oma ettenähtud otstarvet;

20) „parandamine“ – üks või mitu tegevust, mille eesmärk on puudusega toote või jäätme tagasitoomine seisukorda, milles seda saab kasutada ettenähtud otstarbel;

21) „enneaegne vananemine“ – tootedisaini omadus või hilisem tegevus või tegevusetus, mille tulemusel toode lakkab toimimast või selle tulemuslikkus väheneb, ilma et need muutused toimivuses või tulemuslikkuses tuleneks tavapärasest kulumisest;

22) „vastupidavus“ – toote võime säilitada kindlaksmääratud kasutus-, hooldus- ja parandamistingimustes teatava aja jooksul oma funktsioonid ja tulemuslikkus;

23) „usaldusväärsus“ – tõenäosus, et toode täidab teatavates tingimustes teatava aja jooksul oma funktsioone ettenähtud viisil, ilma juhtumita, mille tulemusel toode enam oma põhi- või teiseseid funktsioone ei täida;

24) „keskkonnajalajälg“ – toote olelusringi jooksul avalduva tootest põhjustatud keskkonnamõju arvuline väljendamine kas seoses ühe keskkonnamõjukategooria või mõjukategooriate kogumiga, võttes aluseks toote keskkonnajalajälje määramise meetodi, mis on kehtestatud soovitusega (EL) 2021/2279, või muud rahvusvaheliste organisatsioonide väljatöötatud teaduslikud meetodid, mida on koostöös eri tööstussektoritega laialdaselt katsetatud ja mille komisjon on heaks kiitnud või mida ta on muus liidu õiguses rakendanud;

25) „CO_2 jalajälg“ – kasvuhoonegaaside heite ja sidumise summa tootesüsteemis, väljendatuna CO_2 ekvivalendina ja tuginedes olelusringi hindamisele, milles ainus mõjukategooria on kliimamuutused;

26) „materjali jalajälg“ – lõpptarbimisnõudluse rahuldamiseks kaevandatud toorme üldkogus;

27) „probleemne aine“ – aine, mis

a) vastab määruse (EÜ) nr 1907/2006 artiklis 57 sätestatud kriteeriumidele ja on määratletud kooskõlas kõnealuse määruse artikli 59 lõikega 1;

b) on klassifitseeritud määruse (EÜ) nr 1272/2008 VI lisa 3. osas ühte järgmisse ohuklassi või -kategooriasse:

i) kantserogeensus, 1. ja 2. kategooria;

ii) mutageensus sugurakkudele, 1. ja 2. kategooria;

iii) reproduktiivtoksilisus, 1. ja 2. kategooria;

iv) inimese endokriinfunktsiooni kahjustav, 1. ja 2. kategooria;

v) keskkonnas endokriinfunktsiooni kahjustav, 1. ja 2. kategooria;

vi) püsivad, liikuvad ja toksilised või väga püsivad ja väga liikuvad omadused;

vii) püsivad, bioakumuleeruvad ja toksilised või väga püsivad ja väga bioakumuleeruvad omadused;

viii) hingamisteede sensibiliseerimine, 1. kategooria;

ix) naha sensibiliseerimine, 1. kategooria;

x) ohtlik vesikeskkonnale – kroonilist toimet käsitlevad 1.–4. kategooria;

xi) ohtlik osoonikihile;

xii) mürgisus sihtelundi suhtes – korduv kokkupuude, 1. ja 2. kategooria;

xiii) mürgisus sihtelundi suhtes – ühekordne kokkupuude, 1. ja 2. kategooria;

c) kuulub määruse (EL) 2019/1021 reguleerimisalasse; või

d) mõjutab negatiivselt seda sisaldavas tootes olevate materjalide korduskasutamist ja ringlussevõttu;

28) „digitaalne tootepass“ – tootespetsiifiline andmekogum, mis hõlmab artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavas delegeeritud õigusaktis kindlaks määratud teavet ja on andmekandja kaudu elektrooniliselt juurdepääsetav kooskõlas III peatükiga;

29) „andmekandja“ – lineaarne vöötkood, kahemõõtmeline sümbol või muu automaatse tuvastamise ja andmete kogumise vorming, mida saab lugeda seadme abil;

30) „toote kordumatu tunnuskood“ – kordumatu märgijada, mis võimaldab toote tuvastada ja anda veebilingi digitaalsele tootepassile;

31) „ettevõtja kordumatu tunnuskood“ – kordumatu märgijada, mis võimaldab tuvastada toote väärtusahelas osaleja;

32) „digitaalse tootepassi teenuse osutaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes on sõltumatu kolmas isik ja kes toodet turule laskva või kasutusele võtva ettevõtja loal töötleb kõnealuse toote digitaalse tootepassi andmeid, et teha need andmed kättesaadavaks ettevõtjatele ja muudele asjaosalistele, kellel on käesoleva määruse või muude liidu õigusaktide alusel õigus nendele andmetele juurde pääseda;

33) „rajatise kordumatu tunnuskood“ – kordumatu märgijada, mis võimaldab tuvastada asukohad või hooned, mis on seotud toote väärtusahelaga või mida kasutavad toote väärtusahelas osalejad;

34) „hävitamine“ – toote tahtlik kahjustamine või kasutuselt kõrvaldamine jäätmena, välja arvatud kasutuselt kõrvaldamine juhul, kui selle ainus eesmärk on tarnida kasutuselt kõrvaldatud toode korduskasutamiseks ettevalmistamiseks, sealhulgas selle taastamiseks või taastootmiseks;

35) „klient“ – füüsiline või juriidiline isik, kes ostab, rendib või omandab toote oma tarbeks, olenemata sellest, kas ta teeb seda enda kaubandus-, majandus-, ametialase või kutsetegevusega seotud eesmärkidel või mitte;

36) „tarbijale mõeldud toode“ – toode, mis on eelkõige ette nähtud tarbijatele, välja arvatud komponendid ja vahetooted;

37) „tarbijale mõeldud müümata toode“ – tarbijale mõeldud toode, mida ei ole müüdud, kaasa arvatud laojäägid, liigne inventar ja seisev varu ning tooted, mille tarbija on tagastanud direktiivi 2011/83/EL artiklis 9 sätestatud taganemisõiguse alusel, või kui see on kohaldatav, kaupleja antud pikema taganemistähtaja jooksul;

38) „eneseregulatsioonimeede“ – vabatahtlik kokkulepe või käitumisjuhend, mille ettevõtjad sõlmivad või koostavad omal algatusel ja mille täitmise tagamise eest nad vastutavad ise;

39) „turul kättesaadavaks tegemine“ – äritegevuse käigus toote tasuline või tasuta tarnimine liidu turul turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks;

40) „turule laskmine“ – toote esmakordne liidu turul kättesaadavaks tegemine;

41) „kasutuselevõtt“ – toote esmakordne ettenähtud otstarbel kasutamine liidus;

42) „tootja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes toodet toodab või on lasknud selle disainida või toota ja turustab seda oma nime või kaubamärgi all;

43) „volitatud esindaja“ – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kes on saanud tootjalt kirjaliku volituse täita selle tootja nimel kindlaid ülesandeid, mis tulenevad tootjale käesoleva määruse alusel pandud kohustustest;

44) „importija“ – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kes laseb liidu turule kolmandast riigist pärit toote;

45) „turustaja“ – tarneahelas osalev füüsiline või juriidiline isik, välja arvatud tootja või importija, kes teeb toote turul kättesaadavaks;

46) „ettevõtja“ – tootja, volitatud esindaja, importija, turustaja, edasimüüja ja ekspediitorteenuse osutaja;

47) „sõltumatu ettevõtja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes on tootjast sõltumatu ning otseselt või kaudselt seotud toote taastamise, remondi, hoolduse või kasutusotstarbe muutmisega, sealhulgas jäätmekäitlejad, taastajad, parandajad, remondiseadmete, tööriistade või varuosade tootjad või turustajad, samuti tehnilise teabe kirjastajad, kontrolli- ja katsetamisteenuseid pakkuvad ettevõtjad ning seadmete paigaldajatele, tootjatele ja parandajatele koolitust pakkuvad ettevõtjad;

48) „kutseline parandaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes osutab toote jaoks kutselisi parandus- ja hooldusteenuseid, olenemata sellest, kas ta tegutseb tootja turustussüsteemis või sõltumatult;

49) „tehniline kirjeldus“ – dokument, milles nähakse ette tootele, protsessile või teenusele esitatavad tehnilised nõuded;

50) „CE-märgis“ – märgis, millega tootja kinnitab, et toode vastab märgise tootele kinnitamist käsitlevate liidu ühtlustamisõigusaktide alusel kohaldatavatele nõuetele;

51) „vastavushindamine“ – protsess, mille käigus hinnatakse, kas artikli 4 kohaselt vastu võetud asjakohastes delegeeritud õigusaktides sätestatud ökodisainінõuded on täidetud;

52) „vastavushindamisasutus“ – asutus, kes teeb vastavushindamistoiminguid, sealhulgas kalibreerib, katsetab, sertifitseerib ja kontrollib;

53) „teada antud asutus“ –IX peatüki kohaselt teada antud vastavushindamisasutus;

54) „internetipõhise kauplemiskoha pakkuja“ – vahendusteenuse osutaja, kes kasutab veebiliidest, mis võimaldab sõlmida klientide ja ettevõtjate vahel kaugmüügilepinguid artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega hõlmatud toodete müügiks;

55) „edasimüüja“ – turustaja või muu füüsiline või juriidiline isik, kes pakub äritegevuse käigus müügiks, rendile või järelmaksuga müügiks tooteid või esitleb neid lõppkasutajatele, sealhulgas kaugmüügi kaudu; see hõlmab füüsilisi või juriidilisi isikuid, kes toote äritegevuse raames kasutusele võtavad;

56) „kaugmüük“ – toodete müügiks, rendile või järelmaksuga müügiks pakkumine internetis või muude kaugmüügivahendite kaudu, mille puhul ei ole potentsiaalsel kliendil tootele füüsilist juurdepääsu;

57) „ohtlik toode“ – toode, mis ei vasta käesolevas määruses või selle alusel sätestatud ökodisainінõudele, v.a artikli 71 lõikes 1 loetletud nõuetele mittevastavused, ning võib seetõttu avaldada keskkonnale või muule kõnealuse nõudega kaitstud avalikule huvile kahjulikku mõju;

58) „väga ohtlik toode“ – toode, mis on nii ohtlik, et hindamise põhjal nõuab nõuetele mittevastavuse või sellega seotud kahjustuse raskusaste turujärelevalveasutuse kiiret sekkumist, sealhulgas juhul, kui nõuetele mittevastavus ei avalda vahetut mõju.

Kohaldatakse komisjoni soovituse 2003/361/EÜ ([58]) I lisa artikli 2 lõigetes 1, 2 ja 3 esitatud mõisteid „VKEd“, „väikesed ettevõtjad“ ja „mikroettevõtjad“.

Kohaldatakse määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 3 punktides 1 ja 2 esitatud mõisteid, vastavalt „aine“ ja „segu“.

Kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 2 punktides 10 ja 11 esitatud mõisteid, vastavalt „akrediteerimine“ ja „riiklik akrediteerimisasutus“.

Kohaldatakse direktiivi 2008/98/EÜ artikli 3 punktides 1, 2, 13, 15, 16 ja 17 esitatud mõisteid, vastavalt „jäätmed“, „ohtlikud jäätmed“, „korduskasutamine“, „taaskasutamine“, „korduskasutamiseks ettevalmistamine“ ja „ringlussevõtt“.

Kohaldatakse määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 2 punkti 1 alapunktis c esitatud mõistet „harmoneeritud standard“.

Kohaldatakse direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 1 esitatud mõistet „avaliku sektori hankijad“ ja direktiivi 2014/25/EL artikli 4 lõikes 1 esitatud mõistet „võrgustiku sektori hankijad“. „Riigihankelepingud“ – direktiivides 2014/24/EL ja 2014/25/EL käsitletud lepingud.

Kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1807 ([59]) artikli 3 punktis 2 esitatud mõistet „töötlemine“.

Kohaldatakse direktiivi (EL) 2019/771 artikli 2 punktis 2 esitatud mõistet „tarbija“.

Kohaldatakse määruse (EL) 2019/1020 artikli 3 punktides 3, 4, 11, 15, 16, 21, 22, 23, 24 ja 25 esitatud mõisteid, vastavalt „turujärelevalve“, „turujärelevalveasutus“, „ekspediitorteenuse osutaja“, „veebiliides“, „parandusmeetmed“, „lõppkasutaja“, „tagasivõtmine“, „turult kõrvaldamine“, „toll“ ja „vabasse ringlusse lubamine“.

([58]) Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

([59]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1807, mis käsitleb isikustamata andmete Euroopa Liidus vaba liikumise raamistikku (ELT L 303, 28.11.2018, lk 59).

Artikkel 3

Vaba liikumine

1. Tooted lastakse turule või võetakse kasutusele üksnes juhul, kui need vastavad asjaomaste toodete suhtes kohaldatavatele ökodisainінõuetele, mis on sätestatud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides.

2. Liikmesriigid ei keela, piira ega takista artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud tulemuslikkusnõuetele vastavate toodete turule laskmist ega kasutuselevõttu sel põhjusel, et need ei vasta riigisisestele tulemuslikkusnõuetele seoses I lisas osutatud tooteparameetritega, mida kõnealustes delegeeritud õigusaktides sätestatud tulemuslikkusnõuded hõlmavad.

Liikmesriigid ei keela, piira ega takista artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud teabeesitusnõuetele vastavate toodete turule laskmist ega kasutuselevõttu sel põhjusel, et need ei vasta riigisisestele teabeesitusnõuetele seoses I lisas osutatud tooteparameetritega, mida kõnealustes delegeeritud õigusaktides sätestatud teabeesitusnõuded hõlmavad.

3. Olenemata käesoleva artikli lõikest 2 ei takistata liikmesriike kehtestamast energiatõhususe miinimumnõudeid kooskõlas direktiivi (EL) 2024/1275 artikli 4 lõikega 1 ja süsteeminõudeid kooskõlas nimetatud direktiivi artikliga 8.

4. Liikmesriigid ei keela, piira ega takista selliste toodete turule laskmist ega kasutuselevõttu, mille puhul on artikli 4 lõike 2 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktis sätestatud, et seoses I lisas osutatud ühe või mitme konkreetse tooteparameetriga tulemuslikkusnõudeid või teabeesitusnõudeid või kumbagi ei kehtestata, põhjusel, et kõnealused tooted ei vasta asjaomaseid parameetreid käsitlevatele riigisisestele nõuetele.

5. Liikmesriigid ei takista artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidele mittevastavate toodete näitamist messidel, näitustel ja muudel sarnastel üritustel, tingimusel et nähtaval sildil on selgelt öeldud, et toode ei vasta kõnealustes delegeeritud õigusaktides kehtestatud nõuetele ja seda ei müüda enne, kui see on viidud nõuetega vastavusse.

II PEATÜKK

ÖKODISAININÕUDED

Artikkel 4

Õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 72 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles kehtestatakse ökodisainінõuded. Need delegeeritud õigusaktid hõlmavad vähemalt artiklis 8 loetletud elemente. Ökodisainінõuded kehtestatakse kooskõlas artiklitega 5, 6 ja 7 ning III peatükiga.

2. Lõikes 1 osutatud õigus hõlmab võimalust sätestada, et teatavate I lisas osutatud konkreetsete tooteparameetrite suhtes ei kehtestata tulemuslikkusnõudeid või teabeesitusnõudeid või kumbagi, kui kõnealuste tooteparameetritega seotud nõue avaldaks asjaomase tooterühma jaoks kavandatavatele ökodisainінõuetele negatiivset mõju.

3. Lõikes 1 osutatud õigus ei hõlma võimalust võtta vastu delegeeritud õigusakt, milles sätestatakse, et teatava tooterühma puhul ei ole ökodisainінõudeid vaja.

4. Lõike 1 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides annab komisjon ettevõtjatele piisavalt aega neis delegeeritud õigusaktides kehtestatud ökodisainінõuete täitmiseks, võttes eelkõige arvesse VKEde, eelkõige mikroettevõtjate vajadusi. Delegeeritud õigusakti kohaldamistähtaeg ei või saabuda varem kui 18 kuud pärast selle jõustumist, välja arvatud põhjendatud juhtudel kogu õigusakti või mõne konkreetse nõude puhul või välja arvatud delegeeritud õigusaktide osalise kehtetuks tunnistamise või muutmise korral, kui võib kehtestada varasema kohaldamistähtaja.

5. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktides täiendab komisjon käesolevat määrust ka sellega, et määrab kooskõlas käesoleva määruse artikliga 43 kindlaks käesoleva määruse IV lisas sätestatud mooduli A või otsuse nr 768/2008/EÜ II lisas sätestatud moodulite B–H1 hulgast kohaldatavad vastavushindamismenetlused ja neis tehtavad kohandused, mis on asjaomast toodet või asjaomaseid ökodisaininõudeid arvesse võttes vajalikud.

Kui sama toote puhul tuleb muu liidu õiguse kohaselt kasutada teistsuguseid otsuse 768/2008/EÜ II lisas esitatud vastavushindamismooduleid, kasutatakse asjaomase ökodisaininõudega seoses lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktides sätestatud moodulit.

Kui käesolevat määrust kohaldatakse asjakohastel juhtudel tooterühma suhtes nii, et see täiendab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused (edaspidi „ehitustoodete määrus“), määratakse lõike 1 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktis kindlaks vastavushindamismenetlus, sealhulgas asjakohastel juhtudel süsteemid, mis nähakse ette ehitustoodete määruse kohase meetme alusel, võttes arvesse tooterühma omadusi, asjakohaseid ökodisaininõudeid ja ettevõtjatele tekkivaid kulusid.

6. Lõike 1 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktid võivad, kui see on tooterühma eripära arvesse võttes asjakohane, sisaldada mis tahes järgmist lisanõuet:

a) kui see on vajalik mõjusa turujärelevalve jaoks:

   i) nõue, et tootjad, nende volitatud esindajad või importijad säilitaksid tehnilist dokumentatsiooni ja ELi vastavusdeklaratsiooni muu ajavahemiku kui artikli 27 lõikes 3, artikli 28 lõike 2 punkti a või artikli 29 lõikes 7 nimetatud kümne aasta vältel, kui see on kohaldatav, pärast asjaomase toote turule laskmist või kasutuselevõttu, võttes arvesse asjaomase toote või asjaomaste ökodisaininõuete laadi;

   ii) nõue, et ettevõtjad esitaksid turujärelevalveasutustele taotluse korral artikli 36 lõike 2 teises lõigus osutatud teabe muu ajavahemiku kui seal nimetatud kümne aasta vältel pärast asjaomase toote tarnimist;

   iii) artikli 36 lõike 3 kohane nõue, et tootjad, nende volitatud esindajad või importijad teeksid komisjonile või turujärelevalveasutustele digitaalselt kättesaadavaks asjaomase tootega seotud tehnilise dokumentatsiooni osad, ilma et seda oleks vaja taotleda;

   iv) nõue, et tarneahelas osalejad täidaksid artiklis 38 loetletud kohustusi;

b) artikli 37 lõike 1 kohane nõue, et tootjad, nende volitatud esindajad või importijad teeksid komisjonile kättesaadavaks teabe selle kohta, milline kogus teatavat käesoleva artikli lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktidega hõlmatud toodet on turule lastud või kasutusele võetud;

c) kui see on vajalik toodete energiatõhusa kasutamise tagamiseks või tulevaste ökodisaininõuete väljatöötamiseks:

   i) artikli 37 lõike 2 kohane nõue, et tooted peavad olema võimelised mõõtma nende kasutuse ajal tarbitavat energiat või muude I lisas osutatud asjakohaste tooteparameetritega seotud tulemuslikkust;

   ii) artikli 37 lõike 4 kohane nõue, et tootjad, nende volitatud esindajad või importijad koguksid punktis i osutatud kasutusaja isikustamata andmeid ja esitaksid komisjonile aruande;

   iii) artikli 39 lõike 2 kohane nõue, et I lisas osutatud tooteparameetritega seotud tulemuslikkuse arvutamiseks kasutataks digivahendeid;

d) ökodisaininõuetele vastavuse läbipaistvuse tagamiseks artikli 47 kohased normid ökodisaininõuetele vastavust kinnitavate märgiste kohta toodete puhul, mille suhtes ei kohaldata nõuet kinnitada CE-märgis enne nende turule laskmist või kasutuselevõttu.

7. Esimene käesoleva artikli alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt võib jõustuda kõige varem 19. juulil 2025.

Artikkel 5

Ökodisainінõuded

1. Keskkonnamõju arvestamiseks ja I lisas osutatud tooteparameetritest lähtudes peavad artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud ökodisainінõuded parandama järgmisi tooteaspekte (edaspidi „tooteaspektid“), kui need on asjaomase tooterühma puhul asjakohased:

a) vastupidavus,

b) usaldusväärsus,

c) korduskasutatavus,

d) täiustatavus,

e) parandatavus,

f) hoolduse ja taastamise võimalus,

g) probleemsete ainete sisaldumine tootes,

h) energiakasutus ja -tõhusus,

i) veekasutus ja veekasutuse tõhusus,

j) ressursikasutus ja -tõhusus,

k) ringlussevõetud materjali sisaldus,

l) taastootmise võimalus,

m) ringlussevõetavus;

n) materjalide taaskasutamise võimalus,

o) keskkonnamõju, sealhulgas CO_2 jalajälg ja keskkonnajalajälg,

p) eeldatav jäätmeteke.

2. Ökodisainінõuetega tagatakse, asjakohastel juhtudel I lisas osutatud tooteparameetrite alusel, et tooted ei vanane enneaegselt muu hulgas järgmistel põhjustel: tootjate tehtavad disainivalikuid, muudest komponentidest oluliselt vähem vastupidavate komponentide kasutamine, raskused põhikomponentide demonteerimisel, remonditeabe või varuosade puudumine, tarkvara toimimise katkemine pärast operatsioonisüsteemi uuendamist või tarkvarauuenduste puudumine.

3. Komisjon valib või töötab vastavalt vajadusele välja ökodisainінõuete kehtestamise vahendid või metoodika.

4. Ökodisainінõuded kehtestatakse konkreetsete tooterühmade kohta. Need võivad olla konkreetsesse tooterühma kuuluva iga konkreetse toote puhul erinevad.

5. Tooterühmadest jäetakse välja tooted, mida kasutatakse üksnes kaitse- või riikliku julgeoleku otstarbel.

6. Komisjon võib kehtestada horisontaalsed ökodisainінõuded ka tooterühmadele, mida ei ole artiklis 18 osutatud tööplaani lisatud.

7. Kui kahel või enamal tooterühmal on üks või mitu sarnasust, mis võimaldavad tulemuslikult parandada mõnda tooteaspekti ühiste teabeesitus- või tulemuslikkusnõuete alusel, võib nende tooterühmade jaoks kehtestada horisontaalsed ökodisainінõuded (edaspidi „horisontaalsed ökodisainінõuded“). Horisontaalsete ökodisainінõuete kehtestamist kaaludes võtab komisjon arvesse nendest nõuetest saadavaid eeliseid käesoleva määruse eesmärkide saavutamise seisukohalt, eelkõige

võimalust hõlmata samas delegeeritud õigusaktis paljusid tooterühmi. Komisjon võib horisontaalseid ökodisainінõudeid täiendada ökodisainінõuete kehtestamisega konkreetsele tooterühmale.

8. Ökodisainінõue võib hõlmata tooteid, mis kuuluvad artikli 21 lõike 3 kohaselt vastu võetud rakendusaktis sisalduvasse loetellu kantud eneseregulatsioonimeetme kohaldamisalasse, juhul kui selles eneseregulatsioonimeetmes ei käsitleta kõnealuse ökodisainінõudega hõlmatud tooteaspekte.

9. Ökodisainінõuded hõlmavad asjakohastel juhtudel konkreetsete tooteaspektide parandamiseks ühte või mõlemat järgmisest:

a) artiklis 6 sätestatud tulemuslikkusnõuded;

b) artiklis 7 sätestatud teabeesitusnõuded.

10. Ökodisainінõuete koostamisel tagab komisjon kooskõla muu liidu õigusega ja teeb järgmist:

a) võtab arvesse

i) liidu kliima-, keskkonna-, energiatõhususe, ressursitõhususe ja ressurssidega kindlustatuse, sealhulgas mürgivaba ringmajanduse valdkonna prioriteete ning muid seotud liidu prioriteete ja eesmärke;

ii) asjakohast liidu õigust, sealhulgas ulatust, mil määral selles käsitletakse asjakohaseid tooteaspekte;

iii) asjakohaseid rahvusvahelisi lepinguid;

iv) eneseregulatsioonimeetmeid;

v) asjakohast liikmesriikide keskkonnaalast õigust;

vi) asjakohaseid Euroopa ja rahvusvahelisi standardeid;

b) teeb mõjuhindamise, mis põhineb parimatel kättesaadavatel tõenditel ja analüüsidel ning asjakohasel juhul lisauuringutel ja uuringutulemustel, mis on tehtud või saadud liidu rahastamisprogrammide kaudu. Ökodisainінõuete kehtestamine tooteaspektidele ei või põhjendamatult viibida ebakindluse tõttu, mis valitseb seoses võimalusega kehtestada ökodisainінõuded selle toote muude aspektide parandamiseks. Mõjuhinnangus teeb komisjon järgmist:

i) märgib hindamisel kasutatud metoodika;

ii) tagab, et kõiki tooteaspekte analüüsitakse ja et tooteaspektide analüüsi põhjalikkus vastab nende olulisusele asjaomase toote puhul;

iii) tagab, et analüüsitakse eri tooteaspektide omavahelist seotust;

iv) toob esile keskkonnamõjuga seotud eeldatavad muutused, sealhulgas võimaluse korral kvantifitseeritud CO_2 jalajälje ja keskkonnajalajälje kujul;

v) asjakohastel juhtudel analüüsib lähteainete kättesaadavust taastamissektoris;

vi) analüüsib võimalikku olulist mõju inimeste tervisele;

vii) arvestab toote või tooterühma minimaalset tulemuslikkustaset, mis on vajalik selleks, et saavutada edaspidi punkti a alapunktis i loetletud liidu prioriteedid;

c) võtab arvesse asjakohast tehnilist teavet, mida on kasutatud liidu õiguse või vahendite, sealhulgas määruse (EÜ) nr 66/2010, direktiivi 2010/75/EL, määrusega (EL) 2020/852 kooskõlas vastu võetud tehniliste sõelumiskriteeriumide ning ELi keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumide alusena või mis on nendest tuletatud;

d) võtab arvesse konfidentsiaalse äriteabe kaitset;

e) võtab arvesse artiklis 19 osutatud ökodisainifoorumi ja artiklis 20 osutatud liikmesriikide eksperdirühma arvamusi.

11. Ökodisaininõuded peavad vastama järgmistele kriteeriumidele:

a) kasutaja seisukohalt ei esine märkimisväärset negatiivset mõju toote funktsionaalsusele;

b) puudub negatiivne mõju inimeste tervisele ja ohutusele;

c) puudub märkimisväärne negatiivne mõju tarbijatele seoses asjaomaste toodete taskukohasusega, võttes samuti arvesse juurdepääsu kasutatud toodetele ning toodete vastupidavust ja olelusringi kulusid;

d) puudub ebaproportsionaalne negatiivne mõju ettevõtjate ja teiste väärtusahelas osalejate, sealhulgas VKEde ja eelkõige mikroettevõtjate konkurentsivõimele;

e) tootjad või muud väärtusahelas osalejad ei pea üle võtma patenditud tehnoloogiat;

f) tootjatele või muudele väärtusahelas osalejatele, sealhulgas VKEdele ja eelkõige mikroettevõtjatele, ei teki ebaproportsionaalset halduskoormust.

12. Ökodisaininõuded peavad olema kontrollitavad. Komisjon määrab kindlaks sobivad viisid, kuidas kontrollida vastavust konkreetsetele ökodisaininõuetele, sealhulgas kas otseselt toote kontrollimise põhjal või tehnilise dokumentatsiooni alusel.

13. Komisjon avaldab asjakohased uuringud ja analüüsid, sealhulgas lõike 10 punktis b osutatud mõjuhinnangud, mida kasutatakse ökodisaininõuete kehtestamisel.

14. Iga tooterühma puhul, mille suhtes kohaldatakse ökodisaininõudeid, määrab komisjon asjakohastel juhtudel kindlaks selle, millised ained on hõlmatud artikli 2 punkti 27 alapunktis d esitatud määratlusega, võttes arvesse vähemalt seda, kas

a) tavapärasest tehnoloogiast lähtudes muudavad kõnealused ained korduskasutamise või ringlussevõtu protsessi keerulisemaks, kulukamaks, suuremat keskkonnamõju põhjustavaks või energia- või ressursimahukamaks;

b) kõnealused ained kahjustavad tootest saadud ringlussevõetud materjali või sellest toodetud toodete tehnilisi omadusi või funktsioone, kasulikkust või väärtust;

c) kõnealused ained avaldavad negatiivset mõju ringlussevõetud materjali esteetilistele või lõhnaomadustele.

Artikkel 6

Tulemuslikkusnõuded

1. Tooted peavad vastama tooteaspektidega seotud tulemuslikkusnõuetele, mis on sätestatud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides.

2. Tulemuslikkusnõuded põhinevad I lisas osutatud asjakohastel tooteparameetritel ja hõlmavad vastavalt vajadusele ühte või mõlemat järgmistest:

a) konkreetse tooteparameetriga või parameetrite kombinatsiooniga seotud miinimum- või maksimumtasemed;

b) muud kui kvantitatiivsed nõuded, mille eesmärk on parandada ühe või mitme sellise tooteparameetriga seotud tulemuslikkust.

3. I lisa punktis f osutatud tooteparameetril põhinevate tulemuslikkusnõuetega ei tohi eeskätt kemikaaliohutusega seotud põhjustel piirata ainete sisaldust toodetes.

Tulemuslikkusnõuete kehtestamine peab aga asjakohastel juhtudel vähendama ka märkimisväärset ohtu inimeste tervisele või keskkonnale.

4. Komisjon järgib tulemuslikkusnõuete kehtestamisel II lisas sätestatud menetlust.

Artikkel 7

Teabeesitusnõuded

1. Tooted peavad vastama tooteaspekte käsitlevatele teabeesitusnõuetele, mis kehtestatakse artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides.

2. Teabeesitusnõuded

a) hõlmavad vähemalt digitaalse tootepassiga seotud nõudeid, mis on kehtestatud III peatükis, ja probleemsete ainetega seotud nõudeid, mis on kehtestatud lõikes 5,

b) näevad asjakohasel juhul ette ka seda, et tootega koos tuleb esitada:

i) teave toote toimivuse kohta seoses ühe või mitme I lisas osutatud tooteparameetriga, sealhulgas parandatavushinne, vastupidavushinne, CO_2 jalajälg või keskkonnajalajälg;

ii) teave klientidele ja teistele asjaosalistele selle kohta, kuidas toodet paigaldada, kasutada, hooldada ja parandada, nii et selle mõju keskkonnale oleks võimalikult väike ja toode oleks võimalikult vastupidav, kuidas asjakohasel juhul installida kolmandate poolte operatsioonisüsteeme, samuti teave taastamiseks või taastootmiseks kogumise kohta ja selle kohta, kuidas toode olelusringi lõpus tagastada või kuidas seda käidelda;

iii) teave käitluskohtadele toote demonteerimise, korduskasutuse, taastamise, ringlussevõtu või olelusringi lõpus kõrvaldamise kohta;

iv) muu teave, mis võib mõjutada klientide kestlikke tootevalikuid ja seda, kuidas muud isikud peale tootja toodet käitlevad, et hõlbustada asjakohast kasutamist, väärtuse säilitamist ja nõuetekohast käitlemist olelusringi lõpus;

c) peavad olema selged, kergesti mõistetavad ja kohandatud asjaomaste tooterühmade eripära ja teabe kavandatud saajaid arvestades.

Konkreetse tooteparameetri kohta võib kehtestada teabeesitusnõude, olenemata sellest, kas selle tooteparameetri kohta on kehtestatud tulemuslikkusnõue.

Kui delegeeritud õigusakt sisaldab horisontaalseid ökodisainինõudeid, siis käesoleva lõike punkti a ei kohaldata.

3. I lisa punktis f sätestatud tooteparameetril põhinevad teabeesitusnõuded ei tohi käsitleda ainete või segude märgistamist põhjustel, mis on eeskätt seotud nendest tuleneva ohuga tervisele või keskkonnale.

4. Lõike 2 punkti b alapunktis i osutatud teabeesitusnõuete kehtestamisel määrab komisjon asjakohastel juhtudel kindlaks tulemuslikkusklassid, pidades silmas tooterühma eripära.

Komisjon võib tulemusklasside aluseks võtta üksikud parameetrid või koondhinded. Tulemuslikkusklasse võib väljendada absoluutnäitajates või mis tahes muul kujul, mis võimaldab võimalikel klientidel eelistada parimate tulemuslikkusnäitajatega tooteid.

Need tulemuslikkusklassid vastavad tulemuslikkustasemete olulisele paranemisele.

Kui tulemuslikkusklassid põhinevad parameetritel, mille suhtes on kehtestatud tulemuslikkusnõuded, peab madalaim klass vastama miinimumtulemuslikkusele, mis on nõutav ajal, mil hakatakse tulemuslikkusklasse kohaldama.

5. Kui lõike 6 punkti b kohaselt ei ole ette nähtud teisiti, peavad teabeesitusnõuded võimaldama jälgida probleemseid aineid asjaomaste toodete kogu olelusringi jooksul, välja arvatud juhul, kui sellist jälgimist võimaldavad juba teabeesitusnõuded, mis on kehtestatud mõnes muus artikli 4 kohaselt asjaomaste toodete kohta vastu võetud delegeeritud õigusaktis, ning hõlmama vähemalt järgmist:

a) tootes sisalduvate probleemsete ainete nimetus või numbriline kood järgmiselt:

i) nimetus Rahvusvahelise Puhta Keemia ja Rakenduskeemia Liidu (IUPAC) nomenklatuuris või muu rahvusvaheline nimetus, kui IUPACi nimetus ei ole kättesaadav;

ii) teised nimetused, sealhulgas üldnimetus, käibenimi, lühend;

iii) Euroopa Ühenduse (EC) number, mis on esitatud Euroopa kaubanduslike keemiliste ainete loetelus (EINECS), Euroopa uute keemiliste ainete loetelus (ELINCS) või endiste polümeeride (NLP) loetelus või number, mille on määranud Euroopa Kemikaaliamet (ECHA), kui see on kättesaadav ja asjakohane;

iv) Chemical Abstract Service'i (CAS) nimetus ja number, kui need on kättesaadavad;

b) tootes sisalduvate probleemsete ainete asukoht;

c) probleemsete ainete sisaldus, maksimaalne sisaldus või sisalduse vahemik tootes, selle asjaomastes komponentides või varuosades;

d) asjakohased juhised toote ohutuks kasutamiseks;

e) teave, mis on vajalik toote demonteerimiseks, korduskasutamiseks ettevalmistamiseks, korduskasutuseks, ringlussevõtuks ja keskkonnahoidlikuks käitlemiseks toote olelusringi lõpus.

Komisjon võib asjaomase tooterühma puhul asjakohasel juhul kehtestada künnised, millest lähtudes tuleb probleemsete ainete puhul kohaldada teabeesitusnõuet.

6. Artikli 4 kohaselt vastu võetavas delegeeritud õigusaktis teabeesitusnõuete sätestamisel teeb komisjon asjakohastel juhtudel järgmist:

a) kehtestab lõike 5 esimeses lõigus osutatud teabeesitusnõuete kohaldamise kuupäevad, mis võivad vajaduse korral eri asjaomaste ainete puhul erineda;

b) näeb ette lõike 5 esimeses lõigus osutatud teabeesitusnõuetest probleemsete ainete või selliste teabeelementide suhtes tehtavad põhjendatud erandid probleemsete ainete jälgimise tehnilise teostatavuse või asjakohasuse, nende avastamiseks ja kvantifitseerimiseks kasutatavate analüüsimeetodite olemasolu ja konfidentsiaalse äriteabe kaitsmise vajaduse alusel või muudel põhjendatud juhtudel; artikli 2 punkti 27 alapunktis a määratletud probleemsete ainete suhtes ei tehta erandit, kui nende sisaldus toodetes, nende asjaomastes komponentides või varuosades on üle 0,1 massiprotsendi; ja

c) tagab kooskõla kehtivate liidu õiguse kohaste teabeesitusnõuetega ning minimeerib halduskoormust, muu hulgas asjakohaste tehniliste lahenduste abil.

7. Teabeesitusnõuetes märgitakse, mil viisil tuleb nõutav teave kättesaadavaks teha. Kui digitaalne tootepass on kättesaadav, esitatakse nõutav teave tootepassis ja vajaduse korral esitatakse teave ka ühel või mitmel järgmisel viisil:

a) tootel endal;

b) toote pakendil;

c) artiklis 16 osutatud märgisel;

d) kasutusjuhendis või muudes tootega kaasas olevates dokumentides;

e) tasuta juurdepääsuga veebisaidil või rakenduses.

Teave, mis võimaldab probleemseid aineid jälgida vastavalt lõikele 5, esitatakse tootel või see peab olema kättesaadav tootel oleva andmekandja kaudu.

8. Teabeesitusnõuete kohaselt esitatav teave tuleb teha kättesaadavaks klientidele kergesti arusaadavas keeles, mille määrab kindlaks liikmesriik, kelle turul toode kättesaadavaks tehakse või kasutusele võetakse.

Artikkel 8

Delegeeritud õigusaktide sisu

Artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides määratakse kindlaks vähemalt järgmised elemendid:

a) hõlmatud tooterühma(de) määratlus, sealhulgas nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 ([60]) I lisas esitatud kaubakoodide loetelu ja tootekirjeldused;

b) hõlmatud tooterühmade ökodisaininõuded;

c) kui see on asjakohane, siis I lisas osutatud tooteparameetrid, mille puhul komisjon artikli 4 kohaselt teatab, et ökodisaininõudeid ei ole vaja;

d) artikli 39 lõike 1 kohaselt kasutatavad katse-, mõõtmis- või arvutusstandardid või -meetodid;

e) kui see on asjakohane, siis artikli 39 lõike 2 kohased digivahendite kasutamise nõuded;

f) kui see on asjakohane, siis kasutatavad üleminekumeetodid, harmoneeritud standardid või nende osad, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, või ühtsed kirjeldused;

g) nõuetele vastavuse kontrollimiseks vajaliku teabe kättesaadavaks tegemise vorm, viis ja järjekord;

h) käesoleva määruse artikli 4 lõike 5 kohaselt kasutatav vastavushindamismoodul; kui kohaldatav moodul erineb IV lisas esitatud moodulist, siis selle mooduli valiku põhjused;

i) nõuded tootja esitatava teabe kohta, sealhulgas tehnilise dokumentatsiooni nende elementide kohta, mis on vajalikud selleks, et kontrollida toote vastavust ökodisaininõuetele;

j) kui see on asjakohane, siis artiklitest 36 ja 37 tulenevad täiendavad teabeesitusnõuded;

k) üleminekuperioodi pikkus, mille jooksul liikmesriigid peavad lubama lasta turule või võtta kasutusele tooted, mis vastavad artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti jõustumise kuupäeval nende territooriumil kehtivatele riiklikele meetmetele;

l) artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti läbivaatamise kuupäev, võttes muu hulgas arvesse järgmist:

   i) tooterühma ja selle turu omadusi;

   ii) vajadust nõudeid kohandada, et muuta tooted kestlikumaks;

   iii) liidu poliitikaeesmärke;

   iv) tehnika arengut; ning

   v) meetodite kättesaadavust.

([60]) Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1).

III PEATÜKK

DIGITAALNE TOOTEPASS

Artikkel 9

Digitaalne tootepass

1. Teabeesitusnõuetega nähakse ette, et tooteid võib turule lasta või kasutusele võtta üksnes juhul, kui kooskõlas artikli 4 ning artiklite 10 ja 11 kohaselt vastu võetud kohaldatavate delegeeritud õigusaktidega on kättesaadavaks tehtud digitaalne tootepass. Digitaalses tootepassis sisalduvad andmed peavad olema täpsed, täielikud ja ajakohased.

2. Artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides määratakse digitaalset tootepassi käsitlevates nõuetes vastavalt hõlmatud tooterühmadele kindlaks järgmised elemendid:

a) III lisa kohaselt digitaalsesse tootepassi lisatavad andmed;

b) üks või mitu kasutatavat andmekandjat;

c) andmekandja paigutus ja asukoht;

d) see, kas digitaalne tootepass tuleb koostada mudeli, partii või tooteartikli tasandil, ning nende tasandite määratlus;

e) viis, kuidas digitaalne tootepass tuleb teha klientidele kättesaadavaks enne, kui nad seovad end müügi-, rendi- või järelmaksuga müügi lepinguga, sealhulgas kaugmüügi korral;

f) osalejad, kes peavad saama juurdepääsu tootepassis sisalduvatele andmetele, ja see, millistele andmetele nad peavad juurdepääsu saama;

g) osalejad, kes peavad digitaalse tootepassi looma või digitaalses tootepassis sisalduvaid andmeid ajakohastama, ja see, milliseid andmeid nad võivad lisada või ajakohastada;

h) andmete lisamise või ajakohastamise üksikasjalik kord;

i) ajavahemik, mille jooksul peab digitaalne tootepass olema kättesaadav ja mis vastab vähemalt konkreetse toote eeldatavale kasutusajale.

3. Lõikes 2 osutatud nõuetega

a) tagatakse, et väärtusahelas osalejatel oleks lihtne juurdepääs nende jaoks olulisele tooteteabele ja see oleks kergesti mõistetav;

b) aidatakse liikmesriigi pädevatel asutustel kontrollida toote nõuetele vastavust ning

c) parandatakse toodete jälgitavust kogu väärtusahela ulatuses.

4. Digitaalse tootepassiga seotud nõuete kehtestamisel võib komisjon teha digitaalse tootepassi omamise nõudest tooterühmade suhtes erandi, kui:

a) artiklites 10 ja 11 sätestatud oluliste nõuetega seoses ei ole digitaalse tootepassi tehnilised kirjeldused kättesaadavad või

b) muu liidu õigusakt hõlmab tooterühmaga seotud teabe digikujul esitamise süsteemi, mille puhul komisjon leiab, et see tagab lõike 3 punktides a ja b osutatud eesmärkide saavutamise.

Artikkel 10

Nõuded digitaalsele tootepassile

1. Digitaalne tootepass vastab järgmistele olulistele nõuetele:

a) ta on andmekandja kaudu seotud toote püsiva kordumatu tunnuskoodiga;

b) andmekandja on tootel, selle pakendil või tootega kaasas olevates dokumentides füüsiliselt olemas, nagu on kindlaks määratud artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavas delegeeritud õigusaktis;

c) andmekandja ja toote kordumatu tunnuskood vastab ühele või mitmele III lisa teises lõigus osutatud standardile või samaväärsetele Euroopa või rahvusvahelistele standarditele, kuni harmoneeritud standardite viited on *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud;

d) kõik digitaalses tootepassis sisalduvad andmed põhinevad avatud standarditel, on koostatud koostalitlusvõimelises vormingus ning on asjakohasel juhul masinloetavad, struktureeritud, otsitavad ja edastatavad müüjast sõltumatu avatud koostalitlusvõimelise andmevahetusvõrgu kaudu, kooskõlas käesolevas artiklis ja artiklis 11 sätestatud oluliste nõuetega;

e) klientidega seotud isikuandmeid ei säilitata digitaalses tootepassis ilma nende sõnaselge nõusolekuta kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 6;

f) digitaalses tootepassis sisalduvad andmed on seotud tootemudeli, partii või tooteartikliga, nagu on kindlaks määratud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktis;

g) digitaalses tootepassis sisalduvatele andmetele juurdepääsu reguleeritakse kooskõlas käesolevas artiklis ja artiklis 11 sätestatud oluliste nõuetega ning tooterühma tasandil antavad konkreetsed juurdepääsuõigused määratakse kindlaks artikli 4 kohaselt vastu võetavas kohaldatavas delegeeritud õigusaktis.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 72 vastu delegeeritud õigusakte, et tehnika ja teaduse arengut arvesse võttes muuta III lisa esimese lõigu punkti c ja teist lõiku, asendades need standardid või lisades muid Euroopa või rahvusvahelisi standardeid, millele andmekandjad, ettevõtjate kordumatud tunnuskoodid ja rajatise kordumatud tunnuskoodid peavad vastama, et täita käesolevas artiklis sätestatud tingimusi.

2. Kui muu liidu õigusega on nõutud või lubatud konkreetsete andmete lisamine digitaalsesse tootepassi, võib need andmed lisada digitaalsesse tootepassi vastavalt artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavale delegeeritud õigusaktile.

3. Ettevõtja, kes laseb toote turule,

a) esitab edasimüüjatele ja internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujatele asjakohasel juhul andmekandja või toote kordumatu tunnuskoodi digikoopia, et nad saaksid teha andmekandja või toote kordumatu tunnuskoodi võimalikele klientidele kättesaadavaks, kui neil ei ole tootele füüsilist juurdepääsu;

b) esitab punktis a osutatud digikoopia või veebilehe lingi tasuta, viivitamata ja igal juhul viie tööpäeva jooksul alates sellekohase taotluse saamisest.

4. Ettevõtja teeb toote turule laskmisel digitaalse tootepassi teenuse osutaja kaudu kättesaadavaks digitaalse tootepassi varukoopia.

Artikkel 11

Digitaalse tootepassi tehniline teostus ja käitamine

Digitaalse tootepassi tehniline teostus ja käitamine peavad vastama järgmistele olulistele nõuetele:

a) digitaalsed tootepassid on muude artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides nõutavate digitaalsete tootepassidega otspunktidevahelise andmeside ja andmeedastuse tehniliste, semantiliste ja korralduslike aspektide poolest täiesti koostalitlusvõimelised;

b) klientidel, tootjatel, importijatel, turustajatel, edasimüüjatel, kutselistel parandajatel, sõltumatutel ettevõtjatel, taastajatel, taastootjatel, ringlussevõtjatel, turujärelevalveasutustel ja tollil, kodanikuühiskonna organisatsioonidel, ametiühingutel ja muudel asjaomastel osalejatel on tasuta ja lihtne juurdepääs digitaalsele tootepassile vastavalt nende konkreetsetele juurdepääsuõigustele, mis on sätestatud artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavas delegeeritud õigusaktis;

c) digitaalset tootepassi säilitab tootepassi koostamise eest vastutav ettevõtja või teevad seda digitaalse tootepassi teenuse osutajad;

d) kui tootele, millel on juba digitaalne tootepass, luuakse uus digitaalne tootepass, seotakse uus digitaalne tootepass algse digitaalse tootepassi või -passidega;

e) digitaalne tootepass on kättesaadav artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides kindlaks määratud ajavahemiku jooksul, sealhulgas pärast digitaalse tootepassi koostamise eest vastutava ettevõtja maksejõuetuks muutumist, likvideerimist või tegevuse lõpetamist liidus;

f) digitaalses tootepassis sisalduvate andmete lisamise, muutmise või ajakohastamise õigust piiratakse artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides kindlaks määratud juurdepääsuõiguste alusel;

g) tagatakse andmete autentsus, usaldusväärsus ja terviklikkus;

h) digitaalsed tootepassid disainitakse ja neid käitatakse viisil, millega tagatakse turvalisuse ja eraelu puutumatuse kõrge tase ning välditakse kelmusi ja pettusi.

Kui digitaalset tootepassi esimese lõigu punkti c kohaselt säilitavad või muul viisil töötlevad digitaalse tootepassi teenuse osutajad, ei või need digitaalse tootepassi teenuse osutajad selliseid andmeid tervikuna ega osaliselt müüa, korduskasutada ega töödelda rohkem, kui on vaja asjaomaste säilitamis- või töötlemisteenuste osutamiseks, välja arvatud juhul, kui selles on toodet turule laskva või kasutusele võtva ettevõtjaga eraldi kokku lepitud.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 72 käesoleva artikli täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse nõuded, millele digitaalse tootepassi teenuse osutajad peavad vastama, et nad saaksid selliste teenuste osutajateks, ja asjakohasel juhul sertifitseerimissüsteem nõuetele vastavuse kontrollimiseks, ning nõuded, mida kõnealused teenuseosutajad peavad digitaalse tootepassi teenuseid osutades täitma.

Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega sätestatakse menetlused niisuguste ettevõtjate ja muude asjaomaste osalejate digitaalsete volituste väljastamiseks ja kontrollimiseks, kellel peab olema digitaalses tootepassis sisalduvatele andmetele juurdepääsu õigus. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 12

Kordumatud tunnuskoodid

1. III lisa esimese lõigu punktides g ja h osutatud ettevõtjate kordumatud tunnuskoodid ja III lisa esimese lõigu punktis i osutatud rajatiste kordumatud tunnuskoodid vastavad III lisa esimese lõigu punktis c ja teises lõigus osutatud standarditele või samaväärsetele Euroopa või rahvusvahelistele standarditele niikaua, kuni osutatud ühtlustatud standardite viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Kui III lisa esimese lõigu punktis h osutatud ettevõtja kordumatu tunnuskood ei ole veel kättesaadav, taotleb digitaalset tootepassi koostav või ajakohastav ettevõtja kordumatut tunnuskoodi asjaomase osaleja nimel ja annab selle väljaandmise järel osalejale teada ettevõtja kordumatu tunnuskoodi täielikud üksikasjad.

Enne esimeses lõigus osutatud taotluse esitamist küsib digitaalset tootepassi koostav või ajakohastav ettevõtja asjaomaselt osalejalt kinnitust rajatise kordumatu tunnuskoodi puudumise kohta.

3. Kui III lisa esimese lõigu punktis i osutatud rajatise kordumatu tunnuskood ei ole veel kättesaadav, taotleb digitaalset tootepassi koostav või ajakohastav ettevõtja rajatise kordumatut tunnuskoodi asjaomase asukoha või hoone eest vastutava osaleja nimel ning annab selle väljaandmise järel sellele osalejale teada rajatise kordumatu tunnuskoodi täielikud üksikasjad.

Enne esimeses lõigus osutatud taotluse esitamist küsib digitaalset tootepassi koostav või ajakohastav ettevõtja asjaomaselt osalejalt kinnitust rajatise kordumatu tunnuskoodi puudumise kohta.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 72 käesoleva määruse täiendamiseks vastu delegeeritud õigusakte, milles kehtestatakse kordumatute tunnuskoodide ja andmekandjate olelusringi juhtimisega seotud normid ja menetlused. Nende delegeeritud õigusaktidega

a) kehtestatakse normid neile organisatsioonidele, kes tahavad saada digitaalse tootepassi kordumatu tunnuskoodi ja andmekandjate väljastajaks; ning

b) kehtestatakse normid ettevõtjatele, kes soovivad luua oma kordumatuid tunnuskoode ja andmekandjaid ilma kordumatu tunnuskoodi ja andmekandja väljastaja poole pöördumata.

5. Lõike 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatakse

a) kordumatute tunnuskoodide ja andmekandjate väljastajaks saamise kriteeriumid;

b) kordumatute tunnuskoodide ja andmekandjate väljastajate roll;

c) normid, millega tagatakse kordumatute tunnuskoodide ja andmekandjate usaldusväärsus, tõendatavus ja ülemaailmne kordumatus;

d) normid kordumatute tunnuskoodide ja andmekandjate loomise, säilitamise, ajakohastamise ja kõrvaldamise kohta;

e) andmehaldusega seotud normid.

6. Lõikes 4 osutatud normide ja menetluste kehtestamisel komisjon

a) püüab tagada eri lähenemisviiside koostalitlusvõime;

b) võtab arvesse asjakohaseid olemasolevaid tehnilisi lahendusi ja standardeid;

c) tagab, et kehtestatud normid ja menetlused jäävad võimalikult suures ulatuses tehnoloogiliselt neutraalseks.

Artikkel 13

Digitaalse tootepassi register

1. Komisjon loob hiljemalt 19. juuliks 2026 digitaalse registri (edaspidi „register“), milles säilitatakse turvaliselt vähemalt kordumatuid tunnuskoode. Registrit haldab komisjon.

Toodete puhul, mis suunatakse vabasse ringlusse lubamise tolliprotseduurile, säilitatakse registris kaubakood.

Registris säilitatakse patareide ja akude kordumatuid tunnuseid, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1542 ([61]) artikli 77 lõikes 3.

Komisjon haldab registrit ja tagab, et registris säilitatavaid andmeid töödeldakse turvaliselt ja kooskõlas liidu õigusega, sealhulgas isikuandmete kaitse suhtes kohaldatavate õigusnormidega.

2. Komisjon määrab artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides kindlaks mis tahes muud andmed, mis lisatakse nii digitaalsesse tootepassi kui ka säilitatakse lõikes 1 osutatud registris, ning võtab seda tehes arvesse vähemalt järgmisi kriteeriume:

a) vajadus võimaldada digitaalse tootepassi autentsuse kontrollimist;

b) andmete asjakohasus turujärelevalve raames tehtava kontrolli ja tollikontrolli tõhususe ning tulemuslikkuse parandamiseks;

c) vajadus vältida ettevõtjatele ja tollile ebaproportsionaalse halduskoormuse tekitamist.

([61]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1542, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ ja määrust (EL) 2019/1020 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/66/EÜ (ELT L 191, 28.7.2023, lk 1).

3. Komisjoni käsitatakse seoses tema kohustusega luua register ja seda hallata ning töödelda kõiki sellest tegevusest tuleneda võivaid isikuandmeid määruse (EL) 2018/1725 artikli 3 punkti 8 tähenduses vastutava töötlejana.

4. Ettevõtja, kes laseb toote turule või võtab selle kasutusele, laadib lõikes 1 osutatud registrisse üles lõigetes 1 ja 2 osutatud andmed.

5. Kui ettevõtja on lõigetes 1 ja 2 osutatud andmed registrisse üles laadinud, edastab register kõnealusele ettevõtjale automaatselt kordumatu registreerimistunnuse, mis on seotud kolme registris konkreetse toote kohta lõike 4 kohaselt üles laaditud kordumatu tunnusega. Sellist edastamist registri poolt ei käsitata tõendina käesoleva määruse või muu liidu õiguse täitmise kohta.

Komisjon võtab vastu rakendusakti, milles määratakse kindlaks registri rakenduskorra üksikasjad, sealhulgas esimeses lõigus osutatud kordumatu registreerimistunnuse edastamise kohta.

Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

6. Komisjonil, liikmesriigi pädevatel asutustel ja tollil on juurdepääs registrile, et täita oma ülesandeid vastavalt liidu õigusele.

Artikkel 14

Veebiportaal digitaalses tootepassis sisalduvate andmete jaoks

Komisjon loob avalikult juurdepääsetava veebiportaali, mis võimaldab sidusrühmadel otsida ja võrrelda digitaalses tootepassides sisalduvaid andmeid, ja haldab seda. Veebiportaali kavandamisel tagatakse, et sidusrühmad saaksid andmeid otsida ja neid võrrelda kooskõlas oma asjaomaste juurdepääsuõigustega, mis sätestatakse artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides.

Artikkel 15

Digitaalse tootepassiga seotud tollikontroll

1. Isik, kes kavatseb suunata artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toote vabasse ringlusse lubamise tolliprotseduurile, esitab või teeb tollile kättesaadavaks kõnealuse toote kordumatu registreerimistunnuse, millele on osutatud artikli 13 lõikes 5.

Käesolevat lõike esimest lõiku kohaldatakse alates registri kasutuselevõtmise hetkest.

2. Toll võib toote vabasse ringlusse lubada alles pärast seda, kui ta on kontrollinud vähemalt seda, et talle väljastatud või kättesaadavaks tehtud artikli 13 lõikes 5 osutatud kordumatu registreerimistunnus ja kaubakood vastavad registris säilitatavatele andmetele.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud kontroll tehakse elektrooniliselt ja automaatselt lõikes 3 osutatud ühenduse kaudu. Seda kohaldatakse alates hetkest, mil ühendus hakkab toimima.

Vabasse ringlusse lubamist ei loeta tõendiks käesolevale määrusele või muule liidu õigusele vastavuse kohta.

3. Komisjon ühendab registri ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteemiga (EU CSW-CERTEX), võimaldades seega vahetada liikmesriikide tollisüsteemidega automaatselt teavet määruse (EL) 2022/2399 alusel loodud ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna kaudu.

Kõnealune ühendus hakkab toimima nelja aasta jooksul alates artikli 13 lõikes 5 osutatud rakendusakti jõustumise kuupäevast.

4. Komisjon ja toll võivad võtta ja kasutada digitaalses tootepassis ja registris sisalduvaid andmeid, kui nad täidavad oma ülesandeid vastavalt liidu õigusele, sealhulgas riskijuhtimiseks, tollikontrolliks ja vabasse ringlusse lubamiseks kooskõlas määrusega (EL) nr 952/2013.

5. Käesoleva artikliga ei piirata määruse (EL) nr 952/2013, määruse (EL) 2019/1020 VII peatüki ega muu liidu õiguse kohaldamist.

IV PEATÜKK

MÄRGISED

Artikkel 16

Märgised

1. Kui teabeesitusnõuete kohaselt tuleb teave lisada märgisele vastavalt artikli 7 lõike 7 punktile c, määratakse artikli 4 kohaselt vastu võetavates delegeeritud õigusaktides kindlaks järgmine:

a) märgise sisu;

b) märgise kujundus, millega tagatakse nähtavus ja loetavus;

c) viis, kuidas märgist klientidele esitletakse, sealhulgas kaugmüügi korral, võttes arvesse artiklis 32 sätestatud nõudeid ja mõju asjaomastele ettevõtjatele;

d) asjakohasel juhul elektroonilised viisid märgiste loomiseks.

2. Kui teabeesitusnõude kohaselt tuleb märgisele lisada toote tulemuslikkusklass, peab lõike 1 punkti b kohane märgise kujundus olema selge ja kergesti mõistetav ning võimaldama klientidel hõlpsasti võrrelda toote tulemuslikkust asjaomase tooteparameetri puhul ja valida paremate tulemuslikkusnäitajatega tooted.

3. Kui energiamõjuga toodete puhul, mille suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2017/1369 kohaselt kehtestatud energiamärgiseid, ei saa teavet asjakohase tooteparameetri, sealhulgas käesoleva määruse artikli 7 lõikes 4 osutatud tulemuslikkusklasside kohta lisada energiamärgisele, ning kui kõnealust teavet peetakse energiamärgisega hõlmatud teabest asjakohasemaks ja terviklikumaks, võib komisjon asjakohasel juhul nõuda käesoleva määruse kohase märgise kehtestamist määruse (EL) 2017/1369 kohaselt loodud energiamärgise asemel, olles enne hinnanud klientide segadusse ajamise ohtu, ettevõtjate halduskoormust ja seda, milline oleks parim viis selle konkreetse teabe andmiseks.

4. Lõikes 1 osutatud teabeesitusnõuete kehtestamisel näeb komisjon asjakohasel juhul ette, et märgis peab sisaldama andmekandjaid või muid vahendeid, mis annavad klientidele juurdepääsu toodet käsitlevale lisateabele, sealhulgas vahendeid, mis annavad juurdepääsu digitaalsele tootepassile.

5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse artikli 7 lõike 7 punkti c kohaselt nõutavate märgiste kujundusele ühised nõuded.

Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 17

Jäljendavad märgised

Toodet, mis on varustatud märgisega või millel on esitatud märgis, mis võib kliente või võimalikke kliente artiklis 16 sätestatud märgiseid jäljendades tõenäoliselt eksitada või segadusse ajada, või toodet, millega on kaasas mis tahes muu teave, mis võib kliente või võimalikke kliente artiklis 16 sätestatud märgiste suhtes tõenäoliselt eksitada või segadusse ajada, ei lasta turule ega võeta kasutusele.

V PEATÜKK

PRIORISEERIMINE, PLANEERIMINE JA KONSULTEERIMINE

Artikkel 18

Prioriseerimine ja planeerimine

1. Käesoleva määruse kohaselt ökodisainінõuetega hõlmatavate toodete prioriseerimisel analüüsib komisjon nende toodete võimalikku panust liidu kliima-, keskkonna- ja energiatõhususeesmärkide saavutamisse, võttes arvesse järgmisi kriteeriume:

a) võimalus parandada tooteaspekte, ilma et sellega kaasneksid ebaproportsionaalsed kulud, võttes eelkõige arvesse järgmist:

   i) liidu õigusnormide puudumine või ebapiisavus või asjaolu, et turujõudude või eneseregulatsioonimeetmetega ei suudeta eesmärki nõuetekohaselt saavutada, ning

   ii) turul kättesaadavate samaväärse funktsionaalsusega toodete tulemuslikkuse erinevused tooteaspektide puhul;

b) nimetatud toodete müügi- ja kaubandusmaht liidus;

c) nimetatud toodetega seotud kliima- ja keskkonnamõju, energiakasutuse, ressursikasutuse ja jäätmetekke jagunemine väärtusahelas;

d) vajadus korrapäraselt läbi vaadata ja kohandada artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakte, võttes arvesse tehnika ja turu arengut.

Samuti püüab komisjon hinnata nimetatud toodete võimalikku panust siseturu toimimisse ja liidu majanduslikku vastupanuvõimesse.

2. Horisontaalsete ökodisainінõuetega hõlmatavate aspektide prioriseerimisel võtab komisjon arvesse kasu, mis tuleneb laia spektri toodete ja tooterühmade hõlmamisest sama delegeeritud õigusakti alla käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks.

3. Komisjon võtab vastu tööplaani ja teeb selle koos asjakohaste ettevalmistavate dokumentidega (edaspidi „tööplaan“) üldsusele kättesaadavaks. Tööplaanis esitatakse loetelu prioriseeritavatest tooterühmadest, mille kohta kavatsetakse kehtestada ökodisainінõuded, ja nende kehtestamise hinnanguline ajakava. Kõnealune loetelu sisaldab tooteaspekte ning neid tooterühmi, mida peetakse prioriteetseks, et kehtestada horisontaalsed ökodisainінõuded, samuti tarbijatele mõeldud müümata tooteid (kui neid on), mille hävitamise kavatseb komisjon artikli 26 kohaselt esitatud koondteabe ja muude kättesaadavate tõendite põhjal ettevõtjatel keelata.

Komisjon teeb kindlaks tooted (kui neid on), mille hävitamise ta kaalub ettevõtjatel keelata, kaaludes sealjuures eelkõige elektri- ja elektroonikaseadmete lisamist neisse rühmadesse.

Tööplaan hõlmab vähemalt kolmeaastast ajavahemikku ja seda ajakohastatakse korrapäraselt.

Tööplaani vastuvõtmisel või ajakohastamisel võtab komisjon arvesse lõigetes 1 ja 2 sätestatud kriteeriume.

4. Komisjon esitab tööplaani kavandi enne tööplaani vastuvõtmist Euroopa Parlamendile.

5. Esimeses tööplaanis, mis võetakse vastu hiljemalt 19. aprilliks 2025 prioriseerib komisjon järgmisi tooterühmi:

a) raud ja teras;

b) alumiinium;

c) tekstiiltooted, eelkõige rõivad ja jalatsid;

d) mööbel, sealhulgas madratsid;

e) rehvid;

f) detergendid;

g) värvid;

h) määrdeained;

i) kemikaalid;

j) energiamõjuga tooted, millele kehtestatakse ökodisaininõuded esimest korda või millele direktiivi 2009/125/EÜ kohaselt vastu võetud juba kehtivad meetmed tuleb käesoleva määruse raames läbi vaadata; ning

k) info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tooted ja muu elektroonika.

Kui mõni esimeses lõigus osutatud tooterühmadest ei sisaldu esimeses tööplaanis või kui lisatakse mõni muu tooterühm, põhjendab komisjon oma otsust kõnealuses tööplaanis.

6. Kui ehitustoodete määrusega ei kehtestata tsemendi keskkonnajalajälje ja CO_2 jalajälje kohta piisavaid tulemuslikkus- ja teabeesitusnõudeid, võtab komisjon tsemendi ökodisaininõuete kohta mitte varem kui 31. detsembriks 2028 ja hiljemalt 1. jaanuariks 2030 vastu delegeeritud õigusakti.

7. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu igal aastal tööplaani rakendamisel tehtud edusammudest.

Artikkel 19

Ökodisainifoorum

Komisjon moodustab eksperdirühmana toimiva ökodisainifoorumi, milles osalevad tasakaalustatult ja tulemuslikult liikmesriikide määratud eksperdid ning kõigi asjaomasest tootest või tooterühmast huvituvad isikud.

Ökodisainifoorum aitab eelkõige teha järgmist:

a) töötada välja ökodisaininõudeid,

b) koostada tööplaane,

c) uurida kehtestatud turujärelevalvemehhanismide mõjusust,

d) hinnata eneseregulatsioonimeetmeid ning

e) hinnata tarbijale mõeldud müümata VII lisas loetlemata toodete hävitamise keeldu.

Artikkel 20

Liikmesriikide eksperdirühm

Komisjon moodustab ökodisainifoorumi allrühmana liikmesriikide eksperdirühma, mis koosneb liikmesriikide määratud ekspertidest.

Nimetatud eksperdid aitavad eelkõige teha järgmist:

a) töötada välja ökodisaininõudeid;

b) hinnata eneseregulatsioonimeetmeid;

c) vahetada teavet ja parimaid tavasid meetmete kohta, millega parandatakse käesoleva määruse järgimist;

d) seada artikli 26 kohaseid prioriteete.

Artikkel 21

Eneseregulatsioonimeetmed

1. Ettevõtjad võivad esitada komisjonile eneseregulatsioonimeetme, millega kehtestatakse ökodisainінõuded toodete kohta, mis ei kuulu artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti kohaldamisalasse või ei sisaldu tööplaanis. Nimetatud ettevõtjad esitavad tõendid selle kohta, et lõikes 3 osutatud kriteeriumid on täidetud.

2. Lõike 1 kohaselt esitatud eneseregulatsioonimeede sisaldab järgmist teavet:

a) eneseregulatsioonimeetmele alla kirjutanud ettevõtjate loetelu;

b) eneseregulatsioonimeetmega hõlmatud toodete ökodisainінõuded;

c) üksikasjalik, läbipaistev ja objektiivne seirekava, kus on selgelt kindlaks määratud tööstusharu ja sõltumatute kontrollijate kohustused, sealhulgas seoses VI lisa punktis 6 sätestatud kriteeriumidega;

d) normid teabe kohta, mida meetmele allakirjutanud peavad esitama, ning katsetamist ja kontrollimist käsitlevad normid;

e) normid tagajärgede kohta, kui allakirjutanud nõudeid ei täida, kusjuures neis normides tuleb sätestada, et kui allakirjutanu ei ole kolme kuu jooksul võtnud piisavaid parandusmeetmeid, jäetakse ta asjaomasest eneseregulatsioonimeetmest välja; ning

f) selgitus selle kohta, kuidas lõike 1 kohaselt esitatud eneseregulatsioonimeede muudab kooskõlas käesoleva määruse eesmärkidega tooteid keskkonnakestlikumaks kiiremini või väiksemate kuludega kui artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt seda võimaldaks; kõnealune selgitus peab tuginema tõenditele, mis koosnevad struktureeritud tehnilisest, keskkonnaalasest ja majanduslikust analüüsist, milles põhjendatakse ökodisainінõudeid ja eneseregulatsioonimeetme eesmärke ning hinnatakse ökodisainінõuete mõju.

Eneseregulatsioonimeetmele allakirjutanud ajakohastavad käesolevas lõikes osutatud teavet ja teevad selle tasuta kättesaadavaks avalikul veebisaidil.

Eneseregulatsioonimeetmele allakirjutanud teavitavad viivitamata komisjoni kõigist eneseregulatsioonimeetme muudatustest, eelkõige neid ennast puudutavatest muudatustest.

3. Komisjon hindab esitatud eneseregulatsioonimeedet ja küsib vajaduse korral liidu detsentraliseeritud asutustelt teaduslikku nõu. Hindamisel kontrollib komisjon, kas on täidetud järgmised kriteeriumid:

a) eneseregulatsioonimeetme on esitanud vähemalt kaks ettevõtjat;

b) eneseregulatsioonimeetmele allakirjutanute turuosa meetmega hõlmatud toodete puhul on vähemalt 80 % turule lastud või kasutusele võetud ühikutest;

c) eneseregulatsioonimeede aitab kooskõlas käesoleva määruse eesmärkidega muuta tooted keskkonnakestlikumaks ja tagada siseturul toodete vaba liikumise kiiremini või väiksemate kuludega kui artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt seda võimaldaks, ning see koosneb käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks vajalikest ökodisainінõuetest;

d) eneseregulatsioonimeede vastab VI lisas sätestatud kriteeriumidele;

e) eneseregulatsioonimeede on kooskõlas liidu õiguse ja liidu rahvusvaheliste kaubanduskohustustega.

Komisjon võtab vastu rakendusakti, mis sisaldab loetelu eneseregulatsioonimeetmetest, mis vastavad käesolevas artiklis esitatud kriteeriumidele. See rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

4. Komisjon võib igal ajal nõuda, et eneseregulatsioonimeetmele allakirjutanud, kes on loetletud artikli 3 teise lõigu kohaselt vastu võetud rakendusaktis, esitaksid mõistliku ajavahemiku jooksul selle läbivaadatud ja ajakohastatud versiooni, kui asjaomases tooterühmas on toimunud asjakohane turu- või tehnikaareng. Kui komisjonil on põhjust arvata, et käesolevas artiklis sätestatud kriteeriume enam ei täideta, esitavad allakirjutanud kõnealuse meetme läbivaadatud ja ajakohastatud versiooni kolme kuu jooksul pärast komisjoni sellekohast nõuet.

5. Kui eneseregulatsioonimeede loetletakse lõike 3 teise lõigu kohaselt vastu võetud rakendusaktis, esitavad meetmele allakirjutanud komisjonile selles rakendusaktis sätestatud korrapäraste ajavahemike järel aruanded eneseregulatsioonimeetme eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta ja tõendavad neis, et lõikes 3 sätestatud kriteeriume täidetakse jätkuvalt.

VI lisa punktis 6 osutatud sõltumatu kontrollija teavitab komisjoni sellest, et teatav allakirjutanu ei täida nõudeid.

Allakirjutanud teevad eduaruanded, sealhulgas sõltumatu kontrollija koostatud vastavusaruanded, ning teated nõuetele mittevastavuse ja asjaomaste parandusmeetmete kohta kättesaadavaks avalikul veebisaidil.

6. Kui komisjon leiab, et lõike 3 teise lõigu kohaselt vastu võetud rakendusaktis loetletud eneseregulatsioonimeede ei vasta enam käesolevas artiklis sätestatud kriteeriumidele või kui asjaomasele eneseregulatsioonimeetmele allakirjutanud ei järginud lõikes 4 osutatud tähtaega, jätab ta kõnealuse meetme rakendusaktide abil lõikes 3 osutatud loetelust välja. Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Kui eneseregulatsioonimeede on lõikes 3 esitatud loetelust välja jäetud, võib komisjon kehtestada artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga kõnealuse eneseregulatsioonimeetmega hõlmatud toote suhtes kohaldatavad ökodisainինõuded.

Artikkel 22

Mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad

1. Komisjon tagab VKEdele, eelkõige mikroettevõtjatele, kasulike programmide raames algatused, mis aitavad neil ettevõtjatel lõimida keskkonnakestlikkuse, sealhulgas energiatõhususe, oma väärtusahelasse.

2. Kui komisjon võtab artikli 4 kohaselt vastu delegeeritud õigusaktid, esitab ta asjakohasel juhul koos nende delegeeritud õigusaktidega digivahendid ja suunised, milles keskendutakse asjaomaste toodete või tooterühmade sektoris tegutsevate VKEde, eelkõige mikroettevõtjate eripärale, et hõlbustada neil ettevõtjatel käesoleva määruse järgimist. Kõnealuste suuniste koostamisel konsulteerib komisjon VKEsid esindavate organisatsioonidega.

3. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et aidata VKEdel, eelkõige mikroettevõtjatel, järgida artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud ökodisainինõudeid. Liikmesriigid konsulteerivad VKEsid esindavate organisatsioonidega nende meetmete asjus, mida VKEd peavad kasulikuks.

Nimetatud meetmed hõlmavad vähemalt ühtsete kontaktpunktide või sarnaste mehhanismide kättesaadavuse tagamist, et suurendada teadlikkust ökodisainինõuetest ja pakkuda VKEdele, eelkõige mikroettevõtjatele, kontaktide loomise võimalusi, et aidata neil ökodisainինõuetega kohaneda.

Ilma et see piiraks kohaldatavate riigiabinormide kohaldamist, võivad sellised meetmed hõlmata ka järgmist:

a) rahaline toetus, sealhulgas maksusoodustuste andmise ning füüsilisse ja digitaristusse investeerimise kaudu;

b) juurdepääs rahastusele;

c) spetsiaalne juhtimiskoolitus ja töötajate koolitamine;

d) korralduslik tugi ja tehniline abi.

VI PEATÜKK

TARBIJALE MÕELDUD MÜÜMATA TOODETE HÄVITAMINE

Artikkel 23

Hävitamise vältimise üldpõhimõte

Ettevõtjad võtavad vajalikud meetmed, mille puhul võib põhjendatult eeldada, et välditakse vajadust hävitada tarbijale mõeldud müümata tooteid.

Artikkel 24

Tarbijale mõeldud müümata toodete kohta teabe avalikustamine

1. Ettevõtjad, kes kõrvaldavad kasutuselt tarbijale mõeldud müümata tooted otse või lasevad tarbijale mõeldud müümata tooted enda nimel kasutuselt kõrvaldada, avalikustavad järgmise teabe:

a) tarbijale mõeldud iga-aastaselt kasutuselt kõrvaldatud müümata toodete arv ja kaal tooteliikide või -kategooriate kaupa;

b) toodete kasutuselt kõrvaldamise põhjused ja kohaldataval juhul artikli 25 lõike 5 kohane erand;

c) kasutuselt kõrvaldatud toodete tarne osa, mis suunatakse kas otse või kolmanda isiku kaudu järgmiseks tegevuseks: ettevalmistamine korduskasutamiseks, sealhulgas taastamiseks, ringlussevõtuks, muuks taaskasutamiseks, sealhulgas energia taaskasutamiseks ja jäätmete kõrvaldamise toiminguteks kooskõlas direktiivi 2008/98/EÜ artiklis 4 määratletud jäätmehierarhiaga;

d) võetud ning kavandatavad meetmed, mille eesmärk on vältida tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamist.

Ettevõtjad avalikustavad esimeses lõigus osutatud teabe selgel ja nähtaval viisil vähemalt oma veebisaidi kergesti juurdepääsetaval lehel. Ettevõtjad, kes on kohustatud avaldama direktiivi 2013/34/EL artikli 19a või 29a kohaselt kestlikkusaruande oma tegevusaruandes, võivad lisada sellesse kestlikkusaruandesse ka kõnealuse teabe.

Ettevõtjad avalikustavad esimeses lõigus osutatud teabe kord aastas ja osana kõnealusest teabest lisavad juurde teabe tarbijale mõeldud müümata toodete eelmise eelarveaasta jooksul kasutuselt kõrvaldamise kohta. Nad teevad iga aasta kohta käiva teabe üldsusele kättesaadavaks. Kõnealune esimene avalikustamine hõlmab tarbijale mõeldud müümata tooteid, mis kõrvaldati kasutuselt käesoleva määruse kehtivuse esimesel tervel eelarveaastal.

Käesolevat lõiget ei kohaldata mikro- ja väikeettevõtjate suhtes.

Käesolevat lõiget kohaldatakse keskmise suurusega ettevõtjate suhtes alates 19. juulist 2030.

2. Välja arvatud juhul, kui teave on liikmesriigi pädevale asutusele kättesaadav mõne muu õigusakti alusel, esitavad ettevõtjad komisjoni või liikmesriigi pädeva asutuse taotlusel kogu vajaliku teabe ja dokumentatsiooni käesoleva artikli lõike 1 punkti c kohaselt avalikustatud kasutuselt kõrvaldatud toodete tarnimise ja vastuvõtmise tõendamiseks ning asjakohasel juhul vajaliku teabe artikli 25 lõike 5 kohase erandi kohaldatavuse tõendamiseks. Selline teave ja dokumentatsioon esitatakse paberkandjal või elektrooniliselt 30 päeva jooksul alates taotluse saamisest.

3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse lõikes 1 osutatud teabe avalikustamise üksikasjad ja vormingu, sealhulgas tooteliikide või -kategooriate piiritlemine ja sellise teabe kontrollimise viis.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Esimene selline rakendusakt võetakse vastu hiljemalt 19. juuliks 2025.

Artikkel 25

Tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamine

1. Alates 19. juulist 2026 tuleb keelata selliste tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamine, mis kuuluvad VII lisas esitatud loetellu.

Käesolevat lõiget ei kohaldata mikro- ja väikeettevõtjate suhtes.

Käesolevat lõiget kohaldatakse keskmise suurusega ettevõtjate suhtes alates 19. juulist 2030.

2. Ettevõtjad, kelle suhtes lõikes 1 osutatud keeldu ei kohaldata, ei tohi hävitada neile tarnitud tarbijale mõeldud müümata tooteid, et kõnealusest keelust kõrvale hoida.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 72 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta VII lisa järgmiselt:

a) lisada uusi tooteid, et võtta arvesse nende hävitamise keskkonnamõju;

b) ajakohastada vajaduse korral tooterühmade kandeid, et viia need kooskõlla nende asjaomaste kaubakoodide või kirjelduste muudatustega, mis tehakse määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisas.

4. Lõike 3 punkti a kohaselt vastu võetava delegeeritud õigusakti koostamisel teeb komisjon järgmist:

a) hindab teatavate tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamise levimust ja keskkonnamõju;

b) võtab arvesse teavet, mille ettevõtjad on avalikustanud artikli 24 lõike 1 kohaselt;

c) teeb mõjuhindamise, mis põhineb parimatel kättesaadavatel tõenditel ja analüüsidel ning vajaduse korral lisauuringutel.

Kõnealuses delegeeritud õigusaktis täpsustatakse selle kohaldamise kuupäev ja asjakohasel juhul astmelised või üleminekumeetmed või -perioodid.

5. Komisjon võtab käesoleva määruse täiendamiseks kooskõlas artikliga 72 vastu delegeeritud õigusaktid, milles sätestatakse asjakohasel juhul erandid VII lisas loetletud tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamise keelust, järgmistel põhjustel:

a) tervise, hügieeni ja ohutusega seotud põhjused;

b) toodetele on tekkinud kahjustused, mis on põhjustatud nende käitlemisest või mis avastatakse pärast seda, kui toode on tagastatud, ja toodet ei saa kulutõhusal viisil parandada;

c) toode ei kõlba ettenähtud otstarbel kasutamiseks, võttes kohaldataval juhul arvesse liidu ja liikmesriikide õigusnorme ja tehnilisi standardeid;

d) annetamiseks pakutud tooteid ei võeta vastu;

e) tooted ei sobi korduskasutuseks ettevalmistamiseks või taastootmiseks;

f) tooted on intellektuaalomandi õiguste rikkumise tõttu müügikõlbmatud, sealhulgas võltsitud tooted;

g) hävitamine põhjustab kõige väiksema kahjuliku keskkonnamõju.

Nimetatud delegeeritud õigusaktidega võidakse asjakohasel juhul ette näha, et käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamise keeldu või artiklis 24 sätestatud avalikustamiskohustust kohaldatakse mikro- ja väikeettevõtjate suhtes siis, kui on piisavalt tõendeid selle kohta, et neid ettevõtjaid võidakse kasutada kõnealusest hävitamiskeelust või avalikustamiskohustusest kõrvalehoidmiseks.

Esimeses lõigus osutatud esimene delegeeritud õigusakt võetakse vastu hiljemalt 19. juuliks 2025.

Artikkel 26

Tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamist käsitlev koondteave

Komisjon avalikustab hiljemalt 19. juuliks 2027 ja seejärel iga 36 kuu tagant oma veebisaidil tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamise kohta koondteabe, sealhulgas järgmise:

a) konkreetsete tarbijale mõeldud müümata toodete rühmade hävitamise levimus aastas, võttes aluseks ettevõtjate poolt artikli 24 lõike 1 kohaselt avaldatud teabe;

b) tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamisest tulenev võrdlev keskkonnamõju tooterühmade kaupa.

VII PEATÜKK

ETTEVÕTJATE KOHUSTUSED

Artikkel 27

Tootjate kohustused

1. Artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud tooteid turule lastes või kasutusele võttes tagab tootja, et:

a) need tooted on disainitud ja toodetud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud tulemuslikkusnõuetega;

b) need tooted on varustatud artiklis 7 ja artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides nõutud teabega ning

c) nende toodete kohta on kooskõlas artikliga 9 ja artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega kättesaadav digitaalne tootepass, sealhulgas digitaalse tootepassi kõige ajakohasema versiooni varukoopia, mida säilitab kooskõlas artikli 10 lõikega 4 digitaalse tootepassi teenuse osutaja.

2. Enne artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toote turule laskmist või kasutuselevõttu teeb tootja või laseb enda nimel teha nimetatud delegeeritud õigusaktiga ettenähtud vastavushindamismenetluse ja koostab nõutud tehnilise dokumentatsiooni.

Kui nimetatud menetlusega on tõendatud, et artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toode vastab kohaldatavatele nõuetele, koostab tootja kooskõlas artikliga 44 ELi vastavusdeklaratsiooni ning kinnitab kooskõlas artikliga 46 tootele CE-märgise. Kui aga komisjon on artikli 4 lõike 6 punkti d kohaselt määranud kindlaks alternatiivsed normid, kinnitab tootja tootele vastavusmärgise vastavalt neile normidele.

3. Tootja säilitab tehnilist dokumentatsiooni ja ELi vastavusdeklaratsiooni kümme aastat pärast artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toote turule laskmist või kasutuselevõttu, välja arvatud juhul, kui kõnealuses delegeeritud õigusaktis on kindlaks määratud mõni muu ajavahemik.

4. Tootja tagab menetlused, millega säilitatakse artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud seeriatootmises olevate toodete vastavus kohaldatavatele nõuetele. Tootja võtab asjakohaselt arvesse muudatusi tootmisprotsessis, tootedisainis või tooteomadustes, samuti muudatusi ühtlustatud standardites, ühtsetes kirjeldustes või muudes tehnilistes kirjeldustes, mille alusel toote vastavust kinnitatakse või kontrollitakse, ning kui tootja leiab, et need muudatused mõjutavad toote vastavust nõuetele, teeb ta kooskõlas lõikes 2 osutatud kohaldatava vastavushindamismenetlusega uue hindamise või laseb kõnealuse hindamise enda nimel teha.

5. Tootja tagab, et tema tooted, mis on hõlmatud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga, kannavad tüübi-, partii- või seerianumbrit või muud märget, mille alusel saab toodet kindlaks teha, või kui toote suurus või laad seda ei võimalda, siis selle, et nõutud teave esitatakse pakendil või tootega kaasas olevas dokumendis.

6. Tootja märgib artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toodetele oma nime, registreeritud kaubanime või registreeritud kaubamärgi, postiaadressi ning elektroonilise sidevahendi, mille kaudu saab temaga ühendust võtta:

a) kohaldataval juhul digitaalse tootepassi avalikule osale ning

b) tootele, või kui see ei ole võimalik, siis pakendile või tootega kaasas olevasse dokumenti.

Tootjaga ühenduse võtmiseks antakse ainult üks aadress. Kontaktandmed peavad olema selged, arusaadavad ja loetavad.

7. Tootja tagab, et artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud tootega on kaasas digitaalkujul tootejuhised (edaspidi „digitaalsed juhised“) kergesti arusaadavas keeles, mille määrab kindlaks asjaomane liikmesriik. Digitaalsed juhised peavad olema selged, arusaadavad ja loetavad ning sisaldama vähemalt artikli 7 lõike 2 punkti b alapunktis ii sätestatud teavet, nagu on kindlaks määratud asjaomastes delegeeritud õigusaktides.

Tootja esitab siiski paberkandjal kokkuvõtliku ohutusteabe ning klientide ja muude asjaomaste osalejate tervise ja ohutusega seotud juhised.

Kui tootja esitab digijuhised, lisab ta need digitaalsesse tootepassi ja teeb need kättesaadavaks asjaomase andmekandja kaudu, või kui digitaalne tootepass puudub, märgib ta tootele, või kui see ei ole võimalik, selle pakendile või kaasas olevale dokumendile teabe, kuidas digijuhistele juurde pääseda.

Tootja esitab digijuhised sellisel kujul, mis võimaldab neid alla laadida ja elektroonilisse seadmesse salvestada, nii et kasutaja saaks nendega alati tutvuda, ning teeb need internetis kättesaadavaks toote eeldatava kasutusea jooksul, kuid igal juhul vähemalt kümne aasta jooksul pärast toote turule laskmist või kasutuselevõttu.

Kui klient taotleb ostu ajal või kuni kuus kuud pärast ostu digijuhiseid paberkandjal, esitab tootja need juhised tasuta ühe kuu jooksul pärast taotluse saamist.

Artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides võib täpsustada, et teatav digijuhistes sisalduv teave tuleb esitada ka paberkandjal.

8. Tootja, kes arvab või kellel on põhjust arvata, et artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toode, mille ta on turule lasknud või kasutusele võtnud, ei vasta kõnealuses delegeeritud õigusaktis sätestatud nõuetele, võtab põhjendamatu viivituseta vajaliku parandusmeetme, et viia toode nõuetega vastavusse või asjakohasel juhul toode viivitamata turult kõrvaldada või see tagasi võtta.

Tootja teatab viivitamata arvatavast nõuetele mittevastavusest ja mis tahes võetud parandusmeetmetest nende liikmesriikide turujärelevalveasutustele, kus ta toote kättesaadavaks tegi või kus see kasutusele võeti.

9. Tootja loob üldsusele kättesaadavad sidekanalid, nagu telefoninumber, e-posti aadress või spetsiaalne rubriik oma veebisaidil, võttes arvesse puuetega inimeste juurdepääsuvajadusi, et kliendid saaksid esitada kaebusi või teatada probleemidest, mis on seotud toodete võimaliku nõuetele mittevastavusega.

Tootja peab kaebuste ja probleemide registrit nii kaua, kui see on käesoleva määruse kohaldamiseks vajalik, kuid mitte kauem kui viis aastat nende esitamisest või neist teatamisest, ning annab turujärelevalveasutusele taotluse alusel juurdepääsu.

10. Tootja esitab artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toodete puhul liikmesriigi pädeva asutuse põhjendatud taotluse korral kõnealusele asutusele kergesti arusaadavas keeles kogu teabe ja dokumentatsiooni, mida on vaja kõnealuste toodete nõuetele vastavuse tõendamiseks, sealhulgas tehnilise dokumentatsiooni. See teave ja

dokumentatsioon esitatakse paberkandjal või elektrooniliselt nii kiiresti kui võimalik, ent igal juhul 15 päeva jooksul pärast kõnealuse asutuse taotluse kättesaamist.

Tootja teeb liikmesriigi pädeva asutusega koostööd kõigi parandusmeetmete suhtes, mis on võetud selleks, et kõrvaldada mittevastavus nõuetele, mis on sätestatud asjaomases delegeeritud õigusaktis.

Artikkel 28

Volitatud esindajad

1. Tootja võib kirjaliku volituse alusel määrata volitatud esindaja.

Artikli 27 lõikes 1 sätestatud kohustused ja tehnilise dokumentatsiooni koostamine ei kuulu volitatud esindaja ülesannete hulka.

2. Volitatud esindaja täidab tootjalt saadud volituses kindlaks määratud ülesandeid. Volitus võimaldab volitatud esindajal teha vähemalt järgmist:

a) hoida ELi vastavusdeklaratsiooni ja tehnilise dokumentatsiooni riiklike turujärelevalveasutuste jaoks kättesaadavana kümne aasta jooksul pärast artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toote turule laskmist või kasutuselevõttu, välja arvatud juhul, kui kõnealuses delegeeritud õigusaktis on kindlaks määratud mõni muu ajavahemik;

b) teha liikmesriigi pädevate asutuste taotluse korral nendega koostööd kõigi meetmete suhtes, mis on võetud volitatud esindaja volituse alla kuuluva toote nõuetele mittevastavuse juhtumite tõttu;

c) esitada liikmesriigi pädeva asutuse põhjendatud taotluse korral kõnealusele asutusele kergesti arusaadavas keeles nii kiiresti kui võimalik, ent igal juhul 15 päeva jooksul taotluse saamisest kogu teabe ja dokumentatsiooni, mida on vaja toote nõuetele vastavuse tõendamiseks; ning

d) lõpetada volitus, kui tootja tegevus on vastuolus tootjale käesolevast määrusest tulenevate kohustustega.

Artikkel 29

Importijate kohustused

1. Importija võib seoses artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toodetega lasta turule üksnes selliseid tooteid, mis vastavad kohaldatavates delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuetele.

2. Enne artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toote turule laskmist tagab importija, et:

a) tootja on teinud asjakohase vastavushindamismenetluse ja koostanud tehnilise dokumentatsiooni,

b) toode on varustatud artiklis 7 ja artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides nõutud teabega, ning

c) nende toodete kohta on kooskõlas artikliga 9 ja artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega kättesaadav digitaalne tootepass, sealhulgas digitaalse tootepassi kõige ajakohasema versiooni varukoopia, mida säilitab kooskõlas artikli 10 lõikega 4 digitaalse tootepassi teenuse osutaja.

Peale selle tagab importija, et artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toode kannab kohaldataval juhul artiklis 45 osutatud nõutavat CE-märgist kooskõlas artiklis 46 osutatud nõuete ja tingimustega, või artikli 4 lõike 6 punkti d kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktis sätestatud alternatiivset vastavusmärgist, ja tootega on kaasas nõutavad dokumendid ning tootja on täitnud artikli 27 lõigetes 5 ja 6 sätestatud nõuded.

Kui importija arvab või tal on põhjust arvata, et toode ei vasta artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavates delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuetele, ei lase ta toodet turule ega võta seda kasutusele enne, kui toode on nõuetega vastavusse viidud.

3. Importija märgib artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toodete puhul oma nime, registreeritud kaubanime või registreeritud kaubamärgi, postiaadressi ning elektroonilise sidevahendi, mille kaudu saab temaga ühendust võtta:

a) kohaldataval juhul digitaalse tootepassi avalikule osale ning

b) tootele, või kui see ei ole võimalik, siis pakendile või tootega kaasas olevasse dokumenti.

Kontaktandmed peavad olema selged, arusaadavad ja loetavad.

4. Importija tagab, et artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud tootega on kaasas digitaalsed juhised, mis on koostatud kergesti arusaadavas keeles, mille määrab kindlaks asjaomane liikmesriik. Need juhised peavad olema selged, arusaadavad ja loetavad ning sisaldama vähemalt artikli 7 lõike 2 punkti b alapunktis ii sätestatud teavet, nagu on kindlaks määratud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides. Artikli 27 lõike 7 neljandas ja viiendas lõigus sätestatud kohustusi kohaldatakse *mutatis mutandis*.

5. Importija tagab, et sel ajal, kui toode on tema vastutuse all, ei ohusta selle ladustamise või transpordi tingimused toote vastavust nõuetele, mis on sätestatud artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavas delegeeritud õigusaktis.

6. Importija, kes arvab või kellel on põhjust arvata, et artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toode, mille ta on turule lasknud, ei vasta selles delegeeritud õigusaktis sätestatud nõuetele, võtab põhjendamatu viivituseta vajaliku parandusmeetme, et viia toode nõuetega vastavusse või asjakohasel juhul toode viivitamata turult kõrvaldada või see tagasi võtta.

Importija teatab viivitamata arvatavast nõuetele mittevastavusest ja mis tahes võetud parandusmeetmetest nende liikmesriikide turujärelevalveasutustele, kus ta toote kättesaadavaks tegi.

7. Importija hoiab ELi vastavusdeklaratsiooni koopia turujärelevalveasutuste jaoks kättesaadavana ja tagab, et kõnealustele asutustele saab nende taotluse korral teha kättesaadavaks tehnilise dokumentatsiooni kümne aasta jooksul pärast artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toote turule laskmist või kasutuselevõttu, välja arvatud juhul, kui kõnealuses delegeeritud õigusaktis on kindlaks määratud mõni muu ajavahemik.

8. Tootja esitab artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toodete puhul liikmesriigi pädeva asutuse põhjendatud taotluse korral kõnealusele asutusele kergesti arusaadavas keeles kogu teabe ja dokumentatsiooni, mida on vaja kõnealuste toodete nõuetele vastavuse tõendamiseks, sealhulgas tehnilise dokumentatsiooni. See teave ja dokumentatsioon esitatakse paberkandjal või elektrooniliselt nii kiiresti kui võimalik, ent igal juhul 15 päeva jooksul pärast kõnealuse asutuse taotluse kättesaamist.

Importija teeb liikmesriigi pädeva asutusega koostööd kõigi parandusmeetmete suhtes, mis on võetud selleks, et kõrvaldada mittevastavus nõuetele, mis on sätestatud asjaomases delegeeritud õigusaktis.

Artikkel 30

Turustajate kohustused

1. Artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toodet turul kättesaadavaks tehes võtab turustaja nõuetekohase hoolsusega arvesse kohaldatavates delegeeritud õigusaktides sätestatud nõudeid.

2. Enne artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toote turul kättesaadavaks tegemist kontrollib turustaja, et:

a) toode kannab artiklite 45 ja 46 kohaselt CE-märgist või kooskõlas artikli 4 lõike 6 punktiga d vastu võetud alternatiivset vastavusmärgist ning on asjakohasel juhul vastavalt kõnealusele delegeeritud õigusaktile märgistatud või seotud digitaalse tootepassiga;

b) tootega on kaasas nõutavad dokumendid ja digitaalsed juhised, mis on koostatud klientidele kergesti arusaadavas keeles, mille määrab kindlaks asjaomane liikmesriik, ning et sellised juhised on selged, arusaadavad ja loetavad ning sisaldavad vähemalt artikli 7 lõike 2 punkti b alapunktis ii sätestatud teavet, nagu on kindlaks määratud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga; artikli 27 lõike 7 neljandas ja viiendas lõigus sätestatud kohustusi kohaldatakse *mutatis mutandis* ning

c) tootja ja importija on täitnud artikli 27 lõigetes 5 ja 6 ning artikli 29 lõikes 3 sätestatud nõuded.

3. Kui turustaja arvab või tal on põhjust arvata, et toode ei vasta enne turul kättesaadavaks tegemist artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavates delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuetele või et tootja ei täida neid nõudeid, ei tee ta toodet turul kättesaadavaks enne, kui toode on nõuetega vastavusse viidud või kui tootja täidab nõudeid.

Importija tagab, et sel ajal, kui toode on tema vastutuse all, ei ohusta selle ladustamise või transpordi tingimused toote vastavust nõuetele, mis on sätestatud artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavates delegeeritud õigusaktides.

4. Turustaja, kes arvab või kellel on põhjust arvata, et toode, mille ta on turul kättesaadavaks teinud, ei vasta artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavates delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuetele, tagab, et võetakse vajalikud parandusmeetmed, et viia toode nõuetega vastavusse või asjakohasel juhul toode turult kõrvaldada või see tagasi võtta.

Turustaja teatab viivitamata arvatavast nõuetele mittevastavusest ja mis tahes võetud parandusmeetmetest nende liikmesriikide turujärelevalveasutustele, kus ta toote kättesaadavaks tegi.

5. Turustaja esitab liikmesriigi pädeva asutuse põhjendatud taotluse korral kogu teabe ja dokumentatsiooni, millele turustajal on juurdepääs ja mis on asjakohane toote nõuetele vastavuse tõendamiseks. See teave ja dokumentatsioon esitatakse paberkandjal või elektrooniliselt 15 päeva jooksul pärast selle asutuse taotluse kättesaamist.

Turustaja teeb kõnealuse asutusega koostööd iga parandusmeetme suhtes, mis on võetud selleks, et kõrvaldada mittevastavus artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavale delegeeritud õigusaktile.

Artikkel 31

Edasimüüjate kohustused

1. Edasimüüja tagab, et tema klientidel ja võimalikel klientidel on juurdepääs tootega kaasas olevale artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega nõutud asjakohasele teabele, sealhulgas kaugmüügi korral.

2. Edasimüüja tagab, et digitaalne tootepass on muu hulgas kaugmüügi korral klientidele ja võimalikele klientidele hõlpsasti kättesaadav, nagu on sätestatud artikli 9 lõike 2 punktis e ning kindlaks määratud artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavates delegeeritud õigusaktides.

3. Edasimüüja, sealhulgas kaugmüügi korral,

a) esitab klientidele ja võimalikele klientidele nähtaval viisil märgised, mis on edastatud kooskõlas artikli 32 lõike 1 punktidega b või c;

b) viitab konkreetse mudeli visuaalreklaamides või tehnilistes reklaammaterjalides artikli 32 lõike 1 punktide b või c kohaselt edastatud märgistel olevale teabele kooskõlas artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavate delegeeritud õigusaktidega; ning

c) ei paku ega esita muid märgiseid, tähiseid, sümboleid ega silte, mis võivad tõenäoliselt kliente või võimalikke kliente märgisel oleva ökodisaininõuetega seotud teabe suhtes eksitada või segadusse ajada.

Artikkel 32

Märgistega seotud kohustused

1. Kui artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga on ette nähtud, et toodetel peab olema märgis vastavalt artiklile 16, on toodet turule laskev või seda kasutusele võttev ettevõtja kohustatud

a) tagama, et kooskõlas kõnealuse delegeeritud õigusaktiga on iga eraldiseisev tooteühik tasuta varustatud trükitud märgisega;

b) edastama trükitud märgised või nende digikoopiad edasimüüjale tasuta, kiiresti ja igal juhul viie tööpäeva jooksul alates edasimüüja taotlusest; ning

c) tagama, et märgised on täpsed, ja esitama tehnilise dokumentatsiooni, mis on piisav täpsuse hindamiseks.

2. Kui artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga on ette nähtud, et toodetel peab olema märgis vastavalt artiklile 16, on toodet kättesaadavaks tegev või seda kasutusele võttev ettevõtja kohustatud:

a) viitama konkreetse mudeli visuaalreklaamides või tehnilistes reklaammaterjalides märgisel olevale teabele kooskõlas artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavate delegeeritud õigusaktidega;

b) ei paku ega esita muid märgiseid, tähiseid, sümboleid ega silte, mis võivad tõenäoliselt kliente või võimalikke kliente märgisel oleva ökodisaininõuetega seotud teabe suhtes eksitada või segadusse ajada.

Artikkel 33

Ekspediitorteenuse osutajate kohustused

Ekspediitorteenuse osutaja tagab, et tema käideldavate ja artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toodete ladustamise, pakendamise, adresseerimise või saatmise tingimused ei ohusta toote vastavust kõnealusele delegeeritud õigusaktile.

Artikkel 34

Tootja kohustuste kohaldamine importijate ja turustajate suhtes

Käesoleva määruse kohaldamisel käsitatakse importijat või turustajat tootjana juhul, kui ta:

a) laseb oma nime või kaubamärgi all turule artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toodet või

b) muudab sellist juba turule lastud toodet viisil, mis mõjutab vastavust artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavatele delegeeritud õigusaktidele.

Artikkel 35

Internetipõhiste kauplemiskohtade ja otsingumootorite pakkujate kohustused

1. Käesoleva määruse rakendamisel kohaldatakse määruse (EL) 2022/2065 artiklites 11 ja 30 sätestatud üldisi kohustusi.

Ilma et see piiraks esimeses lõigus osutatud üldisi kohustusi, teevad internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad turujärelevalveasutuste taotluse alusel ja erijuhtudel nende asutustega koostööd, et hõlbustada meetmete võtmist eesmärgiga kõrvaldada oma teenuste kaudu internetis müügiks pakutava või pakutud toote nõuetele mittevastavus, või kui see ei ole võimalik, siis seda leevendada.

2. Kooskõlas määruse (EL) 2019/1020 artikliga 14 annavad liikmesriigid oma turujärelevalveasutustele kõigi artikli 4 kohaselt vastu võetud asjakohase delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toodete puhul õiguse anda internetipõhise kauplemiskoha pakkujale korralduse võtta meetmeid ühe või mitme nõuetele mittevastavale tootele viitava konkreetse sisuelemendi suhtes, sealhulgas selle eemaldamise teel. Sellist sisu käsitatakse ebaseadusliku sisuna määruse (EL) 2022/2065 artikli 3 punkti h tähenduses. Turujärelevalveasutused võivad anda selliseid korraldusi kooskõlas määruse (EL) 2022/2065 artikliga 9.

3. Internetipõhise kauplemiskoha pakkuja loob ühtse kontaktpunkti, et võimaldada liikmesriikide turujärelevalveasutustega otsesuhtlust käesolevale määrusele vastavuse küsimustes.

Selleks võib olla sama ühtne kontaktpunkt kui see, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/988 ([62]) artikli 22 lõikes 1 või määruse (EL) 2022/2065 artikli 11 lõikes 1.

Artikkel 36

Ettevõtjate teabekohustused

1. Kui artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toode tehakse turul kättesaadavaks kaugmüügi kaudu, tagab ettevõtja, et toote pakkumises esitatakse selgelt ja nähtavalt vähemalt järgmine teave:

a) tootja nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk ning posti- või e-posti aadress, millel saab tootjaga ühendust võtta;

b) kui tootja asukoht ei ole liidus, siis sellise ettevõtja nimi, postiaadress, e-posti aadress ja telefoninumber, kelle asukoht on liidus määruse (EL) 2019/1020 artikli 4 lõike 2 tähenduses; ning

c) toodet kindlaks teha võimaldav teave, sealhulgas selle pilt, selle tüüp ja mis tahes muu tootetähis.

2. Põhjendatud taotluse korral esitab ettevõtja turujärelevalveasutustele järgmise teabe:

a) kõigi selliste ettevõtjate nimed, kes on talle tarninud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktide kohaldamisalasse kuuluvaid tooteid;

b) kõigi selliste ettevõtjate nimed, kellele ta on selliseid tooteid tarninud, ning toodete kogused ja täpsed mudelid.

Ettevõtja tagab, et ta suudab esitada esimeses lõigus osutatud teavet kümne aasta jooksul pärast seda, kui asjaomased tooted talle tarniti, ja kümne aasta jooksul pärast seda, kui ta ise selliseid tooteid tarnis, välja arvatud juhul, kui lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktis on kindlaks määratud mõni muu ajavahemik. Kõnealune teave esitatakse paberkandjal või elektrooniliselt 15 päeva jooksul pärast turujärelevalveasutuse taotluse kättesaamist.

3. Kui komisjon nõuab artikli 4 lõike 6 punkti a alapunkti iii kohaselt, et tootjad, nende volitatud esindajad või importijad teeksid digitaalselt kättesaadavaks asjaomase tootega seotud tehnilise dokumentatsiooni osad, võtab ta arvesse järgmisi kriteeriume:

a) vajadus hõlbustada turujärelevalveasutustel kontrollida tootjatele, nende volitatud esindajatele ja importijatele kohaldatavatele nõuetele vastavust; ning

b) vajadus vältida ettevõtjatele, eelkõige VKEdele, ebaproportsionaalse halduskoormuse tekitamist.

([62]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/988, milles käsitletakse üldist tooteohutust ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1025/2012 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2020/1828 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/95/EÜ ja nõukogu direktiiv 87/357/EMÜ (ELT L 135, 23.5.2023, lk 1).

Komisjon määrab kindlaks, mil viisil tuleb tehnilise dokumentatsiooni asjakohased osad kättesaadavaks teha. Kui on olemas digitaalne tootepass, tehakse tehniline dokumentatsioon kättesaadavaks selle kaudu.

Artikkel 37

Ettevõtjate seire- ja aruandluskohustused

1. Kui komisjon nõuab, et tootjad, nende volitatud esindajad või importijad teeksid talle kättesaadavaks teabe artikli 4 lõike 6 punkti b kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega hõlmatud toodete koguste kohta, võtab ta arvesse järgmisi kriteeriume:

a) tõendite kättesaadavus asjaomase toote turuhõlvamise kohta, mida on vaja selle toote suhtes kohaldatavate artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktide läbivaatamise hõlbustamiseks;

b) vajadus vältida ettevõtjatele, eelkõige VKEdele, ebaproportsionaalse halduskoormuse tekitamist ning

c) nõutava teabe kasulikkus ja selle nõude proportsionaalsus.

Komisjon määrab kindlaks ajavahemiku, mille kohta peab esimeses lõigus osutatud teave käima. Seda teavet eristatakse tootemudelite kaupa.

Komisjon määrab kindlaks asjakohase teabe kättesaadavaks tegemise viisi ja sageduse.

Komisjon tagab, et kättesaadavaks tehtud teavet töödeldakse turvaliselt ja kooskõlas liidu õigusega.

2. Kui komisjon nõuab artikli 4 lõike 6 punkti c alapunkti i kohaselt, et toode peab olema võimeline mõõtma oma kasutuse ajal tarbitavat energiat või muude I lisas osutatud asjakohaste tooteparameetritega seotud tulemuslikkust, võtab ta arvesse järgmisi kriteeriume:

a) kasutusaja andmete kasulikkus lõppkasutajatele toote energiakasutuse või tulemuslikkuse mõistmisel ja juhtimisel;

b) kasutusaja andmete salvestamise tehniline teostatavus;

c) vajadus vältida ettevõtjatele, eelkõige VKEdele, ebaproportsionaalse halduskoormuse tekitamist ning

d) vajadus tagada, et ei koguta niisuguseid andmeid, mis võimaldaksid tuvastada üksikisikuid või teha järeldusi üksikisikute käitumise kohta.

3. Asjakohasel juhul ja kooskõlas käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud kriteeriumidega salvestavad artikli 4 lõike 6 punkti c kohaselt kehtestatud nõude kohaldamisalasse kuuluvad tooted kasutusaja andmed ja teevad need lõppkasutajale nähtavaks.

4. Kui komisjon nõuab artikli 4 lõike 6 punkti c alapunkti ii kohaselt, et tootjad, nende volitatud esindajad või importijad koguksid käesoleva artikli lõikes 2 osutatud isikustamata kasutusaja andmeid, ja muudaksid need anonüümseks või esitaksid need komisjonile, võtab ta arvesse järgmisi kriteeriume:

a) kasutusaja andmete kasulikkus komisjonile ökodisainінõuete läbivaatamisel või turujärelevalveasutustele riskipõhise analüüsi tegemiseks statistilise isikustamata teabe pakkumisel ning

b) vajadus vältida ettevõtjatele, eelkõige VKEdele, ebaproportsionaalse halduskoormuse tekitamist.

5. Lõikes 4 osutatud nõuded võivad koosneda eelkõige:

a) kasutusaja isikustamata andmete kogumisest, kui neile on kaugjuurdepääs interneti teel pärast seda, kui lõppkasutaja on andnud nende andmete kättesaadavaks tegemiseks sõnaselge nõusoleku; ning

b) nende andmete vähemalt korra aastas komisjonile esitamisest.

Kui esitamine on esimese lõigu punkti b kohaselt nõutav, sisaldavad nimetatud andmed selle olemasolul mudeli identifitseerimisnumbrit, mis on registreeritud toodete andmebaasis vastavalt määruse (EL) 2017/1369 artikli 12 lõikele 1, ja kui see on toote tulemuslikkuse seisukohast asjakohane, siis üldist geograafilist teavet toote kohta.

6. Komisjon määrab asjakohases delegeeritud õigusaktis kindlaks lõike 4 punkti b kohase kasutusaja isikustamata andmete esitamise üksikasjad ja vormi.

7. Komisjon hindab korrapäraselt lõike 4 alusel saadud kasutusaja isikustamata andmeid ja avaldab asjakohasel juhul koondandmete kogumid.

Artikkel 38

Nõuded tarneahelas osalejatele

Kui see on kindlaks määratud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktis, teevad tarneahelas osalejad järgmist:

a) annavad taotluse korral tootjatele, teada antud asutustele ja liikmesriigi pädevatele asutustele oma tarnitud toodete või osutatud teenuste kohta tasuta asjakohast kättesaadavat teavet;

b) võimaldavad punktis a osutatud teabe puudumise korral tootjatel hinnata nende tarnitud tooteid või osutatud teenuseid ning annavad nimetatud tootjatele juurdepääsu asjakohastele dokumentidele või rajatistele ning

c) võimaldavad teada antud asutustel ja liikmesriigi pädevatel asutustel kontrollida oma tegevusega seotud asjakohase teabe täpsust.

VIII PEATÜKK

TOODETE VASTAVUS NÕUETELE

Artikkel 39

Katse-, mõõtmis- ja arvutusmeetodid

1. Ökodisainինõuetele vastavuse tagamiseks ja sellise vastavuse kontrollimiseks tehakse katseid, mõõtmisi ja arvutusi, kasutades ühtlustatud standardeid või muid usaldusväärseid, täpseid ja korratavaid meetodeid, mille puhul võetakse arvesse üldtunnustatud tipptasemel meetodeid. Need meetodid peavad vastama artikli 4 kohaselt vastu võetud asjakohastes delegeeritud õigusaktides sätestatud katse-, mõõtmis- ja arvutusmeetoditele seatud nõuetele.

2. Kehtestades artikli 4 lõike 6 punkti c alapunkti iii kohase nõude kasutada digivahendeid võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:

a) vajadus tagada arvutusmeetodite ühetaoline kohaldamine ning

b) vajadus minimeerida ettevõtjate halduskoormust.

Digivahendid peavad olema ettevõtjatele vabalt juurdepääsetavad.

Artikkel 40

Nõuetest kõrvalehoidmise ning tulemuslikkuse vähenemise vältimine

1. Ettevõtja ei tohi käituda viisil, mis kahjustab toodete vastavust käesolevale määrusele, olenemata sellest, kas selline käitumine on lepingulist, kaubanduslikku, tehnilist või muud laadi.

2. Artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktide kohaldamisalasse kuuluvaid tooteid ei lasta turule ega võeta kasutusele, kui need on kavandatud muutma katsete ajal oma käitumist või omadusi nii, et saada parem tulemus ühe või mitme tooteparameetri suhtes, mida reguleeritakse artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavate delegeeritud õigusaktidega.

Käesoleva lõike kohaldamisel käsitatakse tooteid, mis on disainitud kindlaks tegema, et nendega tehakse katseid, ja selle peale automaatselt oma tulemuslikkust muutma, ning tooteid, mis on eelnevalt seadistatud oma tulemuslikkust katsete ajal muutma, toodetena, mis on kavandatud muutma katsete ajal oma käitumist või omadusi.

3. Artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toodet turule laskev või kasutusele võttev ettevõtja ei anna välja katsetamisega seotud juhiseid, mille järgi toode muudab oma käitumist või omadusi nii, et saada parem tulemus ühe või mitme tooteparameetri suhtes, mida reguleeritakse artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavate delegeeritud õigusaktidega.

Käesoleva lõike kohaldamisel käsitatakse juhiseid, mille tulemusel muudetakse toodet käsitsi enne katsetamist ja seega muutub toote tulemuslikkus, katsetamisega seotud juhistena, mille järgi toode muudab oma käitumist või omadusi.

4. Artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktide kohaldamisalasse kuuluvaid tooteid ei lasta turule ega võeta kasutusele, kui need on kavandatud muutma lühikese aja jooksul pärast nende kasutuselevõttu oma käitumist või omadusi nii, et väheneb nende tulemuslikkus ühe või mitme tooteparameetri suhtes, mida reguleeritakse artikli 4 kohaselt vastu võetud ja kohaldatavate delegeeritud õigusaktidega, või nende funktsionaalne tulemuslikkus kasutaja seisukohast.

5. Vastavushindamiseks kasutatava katsemeetodiga mõõtmisel ei vähenda tark- või püsivarauuendused toote tulemuslikkust üle artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavates delegeeritud õigusaktides kindlaks määratud piiride ühe või mitme tooteparameetri suhtes, mida reguleeritakse kõnealuste delegeeritud õigusaktidega, ega selle funktsionaalset tulemuslikkust kasutaja seisukohast, välja arvatud juhul, kui klient on enne uuendust andnud tulemuslikkuse vähendamise kohta oma sõnaselge nõusoleku. Uuendusest keeldumise tulemusel ei tohi toode muutuda.

Tark- või püsivarauuendused ei vähenda mingil juhul käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud toote tulemuslikkust sellisel määral, et toode ei vasta enam nõuetele, mis on sätestatud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides, mida kohaldatakse toote turulelaskmise või kasutuselevõtu ajal.

Artikkel 41

Nõuetele vastavuse eeldamine

1. Artiklis 39 osutatud katse-, mõõtmis- või arvutusmeetodid, mis vastavad ühtlustatud standarditele, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, või nende osadele, eeldatakse olevat vastavuses nimetatud artiklis sätestatud nõuetega ning artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud katse-, mõõtmis- ja arvutusnõuetega niivõrd, kuivõrd need nõuded on hõlmatud selliste ühtlustatud standardite või nende osadega.

2. Digitaalsed tootepassid, mis vastavad ühtlustatud standarditele, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, või nende osadele, eeldatakse olevat vastavuses artiklites 10 ja 11 sätestatud nõuetega niivõrd, kuivõrd need nõuded on hõlmatud selliste ühtlustatud standardite või nende osadega.

3. Tooted, mis vastavad ühtlustatud standarditele, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, või nende osadele, eeldatakse olevat vastavuses artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud ökodisainінõuetega niivõrd, kuivõrd need nõuded on hõlmatud selliste ühtlustatud standardite või nende osadega.

4. Artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud tooted, millele on antud määruse (EÜ) nr 66/2010 kohaselt ELi ökomärgis, eeldatakse olevat vastavuses selles delegeeritud õigusaktis sätestatud ökodisainінõuetega selles ulatuses, milles need nõuded on hõlmatud ELi ökomärgise kriteeriumidega, mis on kehtestatud vastavalt kõnealuse määruse artikli 16 lõikele 2.

Artikkel 42

Ühtsed kirjeldused

1. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega hõlmatud toodete jaoks ökodisaininõudeid hõlmavad ühtsed kirjeldused, artiklites 10 ja 11 osutatud digitaalsete tootepasside olulised nõuded või artiklis 39 osutatud katse-, mõõtmis- või arvutusmeetodid.

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu üksnes juhul, kui täidetud on järgmised tingimused:

a) komisjon on määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 10 lõike 1 kohaselt palunud ühel või mitmel Euroopa standardiorganisatsioonil koostada ühtlustatud standardi ökodisaininõude, käesoleva määruse artiklites 10 ja 11 osutatud digitaalse tootepassi olulise nõude või käesoleva määruse artiklis 39 osutatud katse-, mõõtmis- või arvutusmeetodi kohta, ning

   i) taotlust ei ole vastu võetud;

   ii) kõnealuse taotluse kohast ühtlustatud standardit ei esitatud määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 10 lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul, või

   iii) ühtlustatud standard ei vasta taotlusele, ning

b) *Euroopa Liidu Teatajas* ei ole avaldatud ühtegi määruse (EL) nr 1025/2012 kohast viidet ökodisaininõude, käesoleva määruse artiklites 10 ja 11 osutatud digitaalse tootepassi olulise nõude või käesoleva määruse artiklis 39 osutatud katse-, mõõtmis- või arvutusmeetodi ühtlustatud standarditele ning eeldatavasti ei avaldata sellist viidet mõistliku aja jooksul.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Enne käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rakendusaktide eelnõude koostamist teavitab komisjon määruse (EL) nr 1025/2012 artiklis 22 osutatud komiteed sellest, et tema hinnangul on käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tingimused täidetud.

3. Lõikes 1 osutatud rakendusaktide eelnõude koostamisel võtab komisjon arvesse ökodisainifoorumi ja liikmesriikide eksperdirühma ning muude asjaomaste organite seisukohti ning konsulteerib igakülgselt kõigi asjaomaste sidusrühmadega.

4. Artiklis 39 osutatud katse-, mõõtmis- ja arvutusmeetodid, mis vastavad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud rakendusaktidega kehtestatud ühtsele kirjeldusele või selle osadele, eeldatakse olevat vastavuses nimetatud artiklis sätestatud nõuetega ning artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud katse-, mõõtmis- ja arvutusnõuetega niivõrd, kuivõrd need nõuded on hõlmatud sellise ühtse kirjelduse või selle osadega.

5. Käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvad tooted, mis vastavad käesoleva artikli lõikes 1 või selle osades osutatud rakendusaktidega kehtestatud ühtsele kirjeldusele või nende osadele, eeldatakse olevat vastavuses artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavas delegeeritud õigusaktis sätestatud ökodisaininõuetega või artiklites 10 ja 11 osutatud digitaalse tootepassi oluliste nõuetega või artiklis 39 osutatud katse-, mõõtmis- või arvutusmeetodite nõuetega niivõrd, kuivõrd need nõuded on hõlmatud selliste ühtsete kirjelduste või nende osadega.

6. Kui Euroopa standardiorganisatsioon võtab vastu ühtlustatud standardi ning see esitatakse komisjonile standardi viite avaldamiseks *Euroopa Liidu Teatajas*, hindab komisjon seda ühtlustatud standardit kooskõlas määrusega (EL) nr 1025/2012.

Kui viited ühtlustatud standardile avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*, tunnistab komisjon kehtetuks lõikes 1 osutatud rakendusaktid või nende osad, mis hõlmavad samu ökodisaininõudeid, digitaalse tootepassi olulisi nõudeid ning katse-, mõõtmis- või arvutusmeetodite nõudeid.

7. Kui liikmesriik või Euroopa Parlament leiab, et ühtne kirjeldus ei vasta täielikult ökodisainінõuetele, digitaalsete tootepasside olulistele nõuetele ning katse-, mõõtmis- või arvutusmeetodite nõuetele, teatab ta sellest komisjonile, esitades üksikasjaliku selgituse. Komisjon hindab seda üksikasjalikku selgitust ja võib asjakohasel juhul muuta rakendusakti, millega kõnealune ühtne kirjeldus kehtestatakse.

Artikkel 43

Vastavushindamine

1. Kohaldatava vastavushindamismenetluse kindlaksmääramisel vastavalt artikli 4 lõikele 5 võtab komisjon arvesse järgmisi kriteeriume:

a) asjaomase mooduli sobivus tooteliigi ja asjaomaste ökodisainінõuete jaoks ja selle proportsionaalsus teenitavat avalikku huvi arvestades;

b) millise ohu võib toode endaga kaasa tuua ning millises ulatuses on vastavushindamine kooskõlas nimetatud ohu liigi ja suurusega; ning

c) kui on kohustuslik kolmanda isiku kaasamine, siis tootja vajadus valida otsuse nr 768/2008/EÜ II lisa kohaste kvaliteeditagamise ja tootesertifitseerimise moodulite vahel.

2. Vastavushindamise kohta koostatakse dokumendid ja kirjad selle liikmesriigi riigikeeles, kus asub lõikes 1 osutatud vastavushindamismenetluses osalev teada antud asutus, või selle asutuse poolt aktsepteeritud keeles.

Artikkel 44

ELi vastavusdeklaratsioon

1. ELi vastavusdeklaratsioon kinnitab, et artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavates delegeeritud õigusaktides sätestatud ökodisainінõuetele vastavus on tõendatud või et kohaldatakse artikli 41 kohast vastavuse eeldust.

2. ELi vastavusdeklaratsioon vastab oma struktuurilt V lisas esitatud mudelile ning sisaldab kohaldatavas vastavushindamismenetluses kindlaks määratud elemente ja viidet artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavatele delegeeritud õigusaktidele. Seda ajakohastatakse pidevalt ja see tõlgitakse keelde või keeltesse, mida nõuab liikmesriik, kelle turule toode lastakse või kelle turul see kättesaadavaks tehakse.

3. Kui artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toote suhtes kohaldatakse rohkem kui üht liidu õigusakti, millega nõutakse ELi vastavusdeklaratsiooni, koostatakse kõigi selliste liidu õigusaktidega seoses ühine ELi vastavusdeklaratsioon. Selles loetletakse asjaomased liidu õigusaktid ja nende avaldamisviited. Selle deklaratsiooni võib moodustada asjakohastest individuaalsetest ELi vastavusdeklaratsioonidest koostatud toimik.

4. ELi vastavusdeklaratsiooni koostamisega võtab tootja vastutuse toote nõuetele vastavuse eest.

Artikkel 45

CE-märgise üldpõhimõtted

CE-märgistuse suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklis 30 sätestatud üldpõhimõtteid.

Artikkel 46

CE-märgise tootele kinnitamise nõuded ja tingimused

1. CE-märgis kinnitatakse tootele nii, et see on nähtav, loetav ja kustumatu. Kui see ei ole toote laadist tingituna võimalik või otstarbekas, kinnitatakse märgis pakendile ja tootega kaasas olevatele dokumentidele.

2. CE-märgis kinnitatakse tootele enne selle turule laskmist või kasutuselevõttu.

3. Tootel, mille tootmise kontrollietapis osaleb teada antud asutus, järgneb CE-märgisele selle teada antud asutuse identifitseerimisnumber.

Teada antud asutuse identifitseerimisnumbri kinnitab tootele kas asutus ise või tema juhiste järgi tootja või selle volitatud esindaja.

4. CE-märgisele ja võimalikule teada antud asutuse identifitseerimisnumbrile võib järgneda piktogramm või muu märgis, mis osutab konkreetsele ohule või kasutusviisile.

5. Liikmesriigid tuginevad olemasolevatele mehhanismidele, et tagada CE-märgise kasutamist käsitleva korra nõuetekohane rakendamine, ja võtavad märgise ebaõige kasutamise korral asjakohaseid meetmeid.

Artikkel 47

Märgistamise erinormid

Kui komisjon määrab artikli 4 lõike 6 punkti d kohaselt kindlaks normid märgiste kohta, mis kinnitavad vastavust liidu õiguse alusel kohaldatavatele nõuetele, võtab ta seoses toodetega, mille suhtes ökodisainінõudeid ei kohaldata, arvesse järgmisi kriteeriume:

a) vajadus minimeerida ettevõtjate halduskoormust;

b) vajadus tagada sidusus konkreetse toote suhtes kehtivate muude märgistega; ning

c) vajadus vältida segadust seoses muude liidu õigusaktide alla kuuluvate märgiste tähendusega.

IX PEATÜKK

VASTAVUSHINDAMISASUTUSTEST TEAVITAMINE

Artikkel 48

Teavitamine

Kui artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega on ette nähtud kolmanda isiku vastavushindamisülesanded, teavitavad liikmesriigid komisjoni ja teisi liikmesriike asutustest, kes on volitatud neid ülesandeid täitma.

Artikkel 49

Teavitavad asutused

1. Liikmesriigid määravad teavitava asutuse, kes vastutab selliste menetluste kehtestamise ja rakendamise eest, mis on vajalikud vastavushindamisasutuste hindamiseks ja neist teavitamiseks ning teada antud asutuste, sealhulgas artikli 54 järgimise üle järelevalve tegemiseks.

2. Liikmesriigid võivad otsustada, et lõikes 1 osutatud hindamist ja järelevalvet teeb määruse (EÜ) nr 765/2008 tähenduses ja sellega kooskõlas riiklik akrediteerimisasutus.

3. Kui teavitav asutus delegeerib või teeb käesoleva artikli lõikes 1 osutatud hindamise, teavitamise või järelevalve muul viisil ülesandeks asutusele, mis ei ole valitsusasutus, peab see asutus olema juriidiline isik ja täitma *mutatis mutandis* artikli 50 nõudeid. Lisaks peab see asutus olema korraldanud oma tegevusest tulenevate kulude katmise.

4. Teavitav asutus vastutab täielikult lõikes 3 osutatud asutuse täidetavate ülesannete eest.

Artikkel 50

Teavitavate asutustega seotud nõuded

1. Teavitav asutus määratakse nii, et ei tekiks huvide konflikti vastavushindamisasutustega.

2. Teavitava asutuse töö korraldamisel ja juhtimisel jälgitakse, et oleks tagatud tegevuse objektiivsus ja erapooletus.

3. Teavitava asutuse töö korraldatakse nii, et vastavushindamisasutusest teavitamisega seotud otsuseid teevad muud kui hindamise teinud pädevad isikud.

4. Teavitav asutus ei paku ega osuta teenuseid, millega tegelevad vastavushindamisasutused, ega ärieesmärgiga või konkureerivaid nõustamisteenuseid.

5. Teavitav asutus tagab saadud teabe konfidentsiaalsuse. Taotluse korral vahetab ta siiski teada antud asutuste kohta teavet komisjoni, teiste liikmesriikide teavitavate asutuste ja muude asjaomaste riiklike asutustega.

6. Teavitav asutus hindab ainult konkreetset vastavushindamisasutust, kes taotleb teavitamist, ega võta arvesse ema- või sõsarettevõtjate suutlikkust või töötajaid. Teavitav asutus hindab teavitamist taotlenud asutust seoses kõigi asjakohaste nõuete ja vastavushindamisülesannetega.

7. Teavitaval asutusel peab olema oma ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks piisav arv pädevaid töötajaid ja piisavad rahalised vahendid.

Artikkel 51

Teavitavate asutuste teabekohustus

Liikmesriigid annavad komisjonile teada vastavushindamisasutuste hindamise ja neist teavitamise ning teada antud asutuste üle järelevalve tegemise menetlused ning neis tehtud muudatused.

Komisjon teeb selle teabe üldsusele kättesaadavaks.

Artikkel 52

Teada antud asutustega seotud nõuded

1. Teavitamiseks peab vastavushindamisasutus vastama lõigete 2–12 nõuetele.

2. Vastavushindamisasutus peab olema asutatud liikmesriigi õiguse kohaselt ning olema juriidiline isik.

3. Vastavushindamisasutus on kolmandast isikust asutus, mis on sõltumatu organisatsioonist või tootest, mida ta hindab. Tal puuduvad ärisidemed organisatsioonidega, kel on huvi tema hinnatavate toodete suhtes, eelkõige tootjate, nende kaubanduspartnerite ja neis osalust omavate investoritega. See ei välista seda, et vastavushindamisasutus teeb vastavushindamistoiminguid konkureerivate tootjate jaoks.

4. Vastavushindamisasutus, selle kõrgem juhtkond ega vastavushindamisülesannete täitmise eest vastutavad töötajad ei tohi olla hinnatavate toodete disainija, tootja, tarnija, importija, turustaja, paigaldaja, ostja, omanik, kasutaja ega hooldaja ega esindada mõnd nimetatud isikut. See ei välista vastavushindamisasutuse tegevuseks vajalike hindamise läbinud toodete kasutamist ega selliste toodete kasutamist isiklikul otstarbel.

Vastavushindamisasutus, selle kõrgem juhtkond ja vastavushindamisülesannete täitmise eest vastutavad töötajad ei tohi olla otseselt seotud asjaomaste toodete disainimise, tootmise või ehitamise, turustamise, paigaldamise, kasutamise või hooldusega ega esindada neid toiminguid tegevaid isikuid. Nad ei tohi osaleda tegevuses, mis võib olla vastuolus nende

otsuste sõltumatuse ja usaldusväärsusega vastavushindamistoimingutes, mille tegemiseks neist on teavitatud. See kehtib eelkõige nõustamisteenuste kohta.

Vastavushindamisasutus tagab, et tema ema-, sõsar- või tütarettevõtjate või alltöövõtjate tegevus ei mõjuta tema vastavushindamistoimingute konfidentsiaalsust, objektiivsust ega erapooletust.

Vastavushindamisasutus ei tohi delegeerida alltöövõtjale ega tütarettevõtjale sisemenetluste, üldiste tegevuspõhimõtete, tegevusjuhendite või muude sise-reeglite kehtestamist ja järelevalvet, oma töötajate määramist konkreetsete ülesannete jaoks ega vastavushindamisotsuste tegemist.

5. Vastavushindamisasutus ja selle töötajad teevad vastavushindamistoiminguid võimalikult suure erialase kohusetunde ja konkreetses valdkonnas nõutava tehnilise pädevusega. Nad ei allu eelkõige rahalistele surveavaldustele ega ahvatlustele, mis võivad nende otsuseid või vastavushindamistoimingute tulemusi mõjutada, eriti seoses isikute või isikurühmadega, kes on huvitatud nimetatud toimingute tulemustest.

6. Vastavushindamisasutus on suuteline täitma kõiki talle artikli 4 kohaselt vastu võetud asjakohase delegeeritud õigusakti alusel pandud vastavushindamisülesandeid, mille suhtes on temast teavitatud, sõltumata sellest, kas asutus täidab neid ise või täidetakse neid tema nimel ja vastutusel.

Vastavushindamisasutuse käsutuses on alati, kõigi vastavushindamismenetluste ja kõigi tootetüüpide või -kategooriate jaoks, mille suhtes on asutusest teavitatud:

a) vajalikud tehniliste teadmistega töötajad, kel on vastavushindamisülesannete täitmiseks piisavad ja asjakohased kogemused;

b) vajalikud vastavushindamise tegemise menetluste kirjeldused, mis tagavad nende menetluste läbipaistvuse ja võimaluse neid korrata, sealhulgas kirjeldus, kuidas asjakohased töötajad, nende staatus ja ülesanded on kooskõlas vastavushindamisülesannetega, mille suhtes kavatsetakse asutusest teavitada;

c) asjakohased tegevuspõhimõtted ja kord, et eristada ülesandeid, mida ta täidab teada antud asutusena, ja muud tegevust;

d) toimingute tegemise kord, milles võetakse asjakohaselt arvesse ettevõtja suurust, tegutsemisvaldkonda, struktuuri, asjaomase tootetehnoloogia keerukust ning seda, kas tegemist on mass- või seeriatootmisega.

Tal on vahendid, mis on vajalikud vastavushindamistoimingutega seotud tehniliste ja haldusülesannete nõuetekohaseks täitmiseks, ning juurdepääs kõigile vajalikele seadmetele või rajatistele.

7. Vastavushindamistoimingute tegemise eest vastutavatel töötajatel on järgmine pädevus:

a) hea tehniline ja kutsealane ettevalmistus kõigi vastavushindamistoimingute tegemiseks, mille suhtes on vastavushindamisasutusest teavitatud;

b) rahuldavad teadmised nende tehtavate hindamiste nõuetest ja piisav pädevus selliste hindamiste tegemiseks, sealhulgas asjakohased teadmised ja arusaam asjaomastest õigusaktidest ning katse-, mõõtmis- ja arvutusnõuetest, kohaldatavatest harmoneeritud standarditest või ühtsetest kirjeldustest ning käesoleva määruse asjaomastest sätetest ja artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidest;

c) oskus koostada sertifikaate, protokolle ja aruandeid, mis tõendavad hindamiste tegemist.

8. Hindamisotsuste tegemise eest vastutavad töötajad:

a) peavad olema vastavushindamisasutuses tööle võetud teavitava liikmesriigi õiguse alusel;

b) neil ei tohi olla võimalikke huvide konflikte;

c) nad peavad olema pädevad kontrollima muude töötajate, välisekspertide ja alltöövõtjate tehtud hindamisi;

d) nende arv peab olema piisav, et tagada talitluspidevus ja vastavushindamiste järjepidev käsitlus.

9. Tuleb tagada vastavushindamisasutuste, nende kõrgema juhtkonna ja hindamistöötajate erapooletus.

Vastavushindamisasutuse kõrgema juhtkonna ja hindamistöötajate tasu suurus ei sõltu tehtud hindamiste arvust ega nende tulemustest.

10. Vastavushindamisasutus sõlmib vastutuskindlustuslepingu, välja arvatud juhul, kui vastutust kannab liikmesriigi õiguse kohaselt riik või kui vastavushindamise eest vastutab otseselt liikmesriik ise.

11. Vastavushindamisasutuse töötajad hoiavad ametisaladust kogu teabe suhtes, mis on saadud, kui täidetakse vastavushindamisülesandeid artikli 4 kohaselt vastu võetud asjakohaste delegeeritud õigusaktide alusel, välja arvatud seoses selle liikmesriigi teavitavate ja muude riiklike asutustega, kus vastavushindamisasutuse tegevus toimub. Tagatakse omandiõiguste kaitse.

12. Vastavushindamisasutus osaleb asjakohases standardimistegevuses või tagab, et tema hindamistöötajad on sellest teavitatud, ning võtab arvesse asjakohaseid suuniseid ja soovitusi, mille on välja andnud Euroopa standardiorganisatsioonide pädevad tehnilised komiteed.

Artikkel 53

Vastavushindamisasutuste nõuetele vastavuse eeldamine

Kui vastavushindamisasutus tõendab, et ta vastab sellistes asjakohastes harmoneeritud standardites või nende osades sätestatud kriteeriumidele, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, eeldatakse ta olevat vastavuses artiklis 52 sätestatud nõuetega niivõrd, kuivõrd need nõuded on hõlmatud kohaldatavate harmoneeritud standarditega.

Artikkel 54

Teada antud asutuste tütarettevõtjad ja alltöövõtjad

1. Kui teada antud asutus kasutab konkreetsete vastavushindamisega seotud ülesannete täitmiseks alltöövõtjat või tütarettevõtjat, siis tagab ta, et alltöövõtja või tütarettevõtja vastab artiklis 52 sätestatud nõuetele, ning teatab sellest teavitavale asutusele.

2. Teada antud asutus vastutab täielikult oma alltöövõtjate ja tütarettevõtjate täidetud ülesannete eest, olenemata sellest, kus need asuvad.

3. Alltöövõtjat või tütarettevõtjat võib kasutada ainult kliendi nõusolekul.

4. Teada antud asutus hoiab teavitavale asutusele kättesaadavana asjakohased dokumendid, mis käsitlevad alltöövõtja või tütarettevõtja kvalifikatsiooni ja artikli 4 kohaselt vastu võetud asjakohaste delegeeritud õigusaktide alusel nende poolt tehtud töö hindamist ja järelevalvet.

Artikkel 55

Teavitamistaotlus

1. Vastavushindamisasutus esitab oma asukohaks oleva liikmesriigi teavitavale asutusele teavitamistaotluse.

2. Taotlusele lisatakse kirjeldus vastavushindamistoimingute, vastavushindamismooduli või -moodulite ja toote või toodete kohta, mille suhtes asutus väidab end pädeva olevat, ning olemasolu korral riikliku akrediteerimisasutuse väljastatud akrediteerimistunnistus selle kohta, et vastavushindamisasutus vastab artiklis 52 sätestatud nõuetele. Akrediteerimistunnistus kehtib vaid konkreetse teavitamist taotleva juriidilise isiku kohta ning põhineb peale asjakohaste harmoneeritud standardite ka konkreetsetel nõuetel ja vastavushindamisülesannetel, mis on sätestatud artikli 4 kohaselt vastu võetud asjakohases delegeeritud õigusaktis.

3. Kui vastavushindamisasutus ei saa akrediteerimistunnistust esitada, esitab ta teavitavale asutusele kõik dokumentaalsed tõendid, mida on vaja, et artiklis 52 sätestatud nõuetele vastavust kontrollida, tunnustada ja selle üle korrapärast järelevalvet teha.

Artikkel 56

Teavitamismenetlus

1. Teavitavad asutused võivad teavitada ainult neist vastavushindamisasutustest, mis vastavad artiklis 52 sätestatud nõuetele.

2. Teavitavad asutused kasutavad komisjoni ja teiste liikmesriikide teavitamiseks komisjoni välja töötatud ja hallatavat elektroonilist teavitamisvahendit.

3. Teavitus sisaldab täielikku ülevaadet vastavushindamistoimingutest, vastavushindamismoodulist või -moodulitest ja tootest või toodetest ning asjakohast pädevuse kinnitust.

4. Kui teavitamine ei põhine artikli 55 lõikes 2 osutatud akrediteerimistunnistusel, esitab teavitav asutus komisjonile ja teistele liikmesriikidele dokumentaalsed tõendid selle kinnituseks, et vastavushindamisasutus on pädev ja kehtestatud on kord, millega tagatakse asutuse üle korrapärane järelevalve ning asutuse järjepidev vastavus artiklis 52 sätestatud nõuetele.

5. Asjaomane vastavushindamisasutus võib teha teada antud asutuse toiminguid, kui komisjon või teised liikmesriigid ei esita vastuväiteid kahe nädala jooksul alates teavitamisest, juhul kui kasutatakse akrediteerimistunnistust, või kahe kuu jooksul alates teavitamisest, juhul kui akrediteerimist ei kasutata.

Käesoleva määruse kohaldamisel käsitatakse teada antud asutusena ainult sellist asutust.

6. Teavitus hakkab kehtima järgmisel päeval pärast seda, kui komisjon on lisanud asutuse teada antud asutuste loetellu, millele on osutatud artikli 57 lõikes 2.

Asjaomane asutus võib teha teada antud asutuse toiminguid alles pärast teavituse kehtima hakkamist.

Komisjon ei avalda teavitust, kui ta teab või saab teada, et asjaomane teada antud asutus ei vasta artiklis 52 sätestatud nõuetele.

7. Komisjoni ja teisi liikmesriike teavitatakse kõigist teavituse edaspidistest asjakohastest muudatustest.

Artikkel 57

Teada antud asutuste identifitseerimisnumbrid ja loetelud

1. Komisjon määrab teada antud asutusele identifitseerimisnumbri.

Ta määrab üheainsa identifitseerimisnumbri, isegi kui asutusest antakse teada liidu mitme õigusakti alusel.

2. Komisjon teeb üldsusele kättesaadavaks käesoleva määruse alusel teada antud asutuste loetelu, mis sisaldab ka asutustele määratud identifitseerimisnumbreid ja toiminguid, mille teostamiseks neist on teavitatud.

Komisjon tagab, et loetelu ajakohastatakse.

Artikkel 58

Teavituse muutmine

1. Kui teavitav asutus on teinud kindlaks või saanud teavet, et teada antud asutus ei vasta enam artiklis 52 sätestatud nõuetele või ei täida oma kohustusi, piirab teavitav asutus teavitust või peatab selle kehtivuse või tühistab selle, sõltuvalt nõuetele mittevastavuse või kohustuste täitmata jätmise tõsidusest. Ta teatab sellest viivitamata komisjonile ja teistele liikmesriikidele.

2. Kui teavitust piiratakse, selle kehtivus peatatakse või see tühistatakse või kui teada antud asutus on lõpetanud oma tegevuse, astub teavitav liikmesriik vajalikud sammud tagamaks, et kõnealuse asutuse toimikuid menetleks kas mõni teine teada antud asutus või et need oleksid vastutavate teavitavate ja turujärelevalveasutuste taotluse korral neile asutustele kättesaadavad.

Artikkel 59

Teada antud asutuste pädevuse vaidlustamine

1. Komisjon uurib iga juhtumit, mille puhul tal tekib kahtlus või tema tähelepanu juhitakse kahtlusele, et teada antud asutus ei ole pädev või ei täida enam talle pandud nõudeid ja ülesandeid.

2. Teavitav liikmesriik esitab komisjonile viimase nõudmise korral kogu teabe teavituse aluse või asjaomase asutuse pädevuse säilimise kohta.

3. Komisjon tagab, et kogu tundlikku teavet, mille ta on oma uurimise käigus saanud, käsitletakse konfidentsiaalsena.

4. Kui komisjon teeb kindlaks, et teada antud asutus ei vasta või enam ei vasta teavitamise aluseks olevatele nõuetele, teatab ta sellest teavitavale liikmesriigile ning nõuab, et see võtaks vajalikud parandusmeetmed, sealhulgas tühistaks vajaduse korral teavituse.

Komisjon ajakohastab artikli 57 lõikes 2 osutatud teada antud asutuste loetelu kahe nädala jooksul alates teavitavate liikmesriikide poolt käesoleva lõike esimese lõigu kohaselt võetud parandusmeetmetest teatamisest.

Artikkel 60

Teada antud asutuste tegevuskohustused

1. Teada antud asutus teeb vastavushindamisi kooskõlas artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega ette nähtud vastavushindamismenetlustega.

2. Vastavushindamisi tehakse proportsionaalsel viisil, vältides ettevõtjate liigset koormamist. Teada antud asutused võtavad oma ülesannete täitmisel nõuetekohaselt arvesse ettevõtja suurust, tegutsemisvaldkonda, struktuuri, asjaomase tootetehnoloogia keerukuse astet ning seda, kas tegemist on mass- või seeriatootmisega.

Seejuures tagavad nad siiski rangusastme ja kaitsetaseme, mis on nõutav, et toode vastaks asjakohastele nõuetele.

3. Kui teada antud asutus leiab, et tootja ei järgi asjakohaseid nõudeid või vastavaid harmoneeritud standardeid, ühtseid kirjeldusi või muid tehnilisi kirjeldusi, nõuab ta, et tootja võtaks lõplikuks vastavushindamiseks asjakohased parandusmeetmed, välja arvatud juhul, kui puudusi ei ole võimalik kõrvaldada, mispuhul ta ei väljasta sertifikaati või ei tee kinnitusotsust.

4. Kui teada antud asutus on kooskõlas artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga ette nähtud vastavushindamismenetlustega väljastanud sertifikaadi või teinud kinnitusotsuse ja teeb nõuetele vastavuse järelevalve käigus kindlaks, et toode või tootja ei vasta või enam ei vasta nõuetele, nõuab ta tootjalt asjakohaste parandusmeetmete võtmist ja vajaduse korral peatab sertifikaadi või kinnitusotsuse kehtivuse või tühistab sertifikaadi või kinnitusotsuse.

5. Kui parandusmeetmeid ei võeta või neil ei ole soovitud mõju, siis teada antud asutus vastavalt vajadusele kas piirab sertifikaati või kinnitusotsust, peatab selle kehtivuse või tühistab selle.

Artikkel 61

Teada antud asutuste teabekohustus

1. Teada antud asutus annab teavitavale asutusele järgmist teavet:

a) kõik sertifikaadi väljastamisest keeldumised, sertifikaadi piiramised, selle kehtivuse peatamised või selle tühistamised;

b) teavituse sihtvaldkonda ja tingimusi mõjutavad asjaolud;

c) kõik turujärelevalveasutustelt saadud teabenõuded vastavushindamistoimingute kohta;

d) taotluse korral vastavushindamistoimingud, mida ta on teavituse sihtvaldkonnas teinud, ja muu toimunud tegevus, sealhulgas piiriülene tegevus ja alltöövõtt.

2. Teada antud asutus esitab teistele asutustele, kellest on käesoleva määruse alusel teavitatud ning kes teevad sama tooterühma suhtes sarnaseid vastavushindamistoiminguid, asjakohase teabe negatiivsete ja taotluse korral positiivsete vastavushindamistulemuste kohta.

3. Kui komisjon või liikmesriigi turujärelevalveasutus esitab muu liikmesriigi territooriumil asuvale teada antud asutusele selle asutuse tehtud vastavushindamisega seotud taotluse, saadab ta selle taotluse koopia kõnealuse muu liikmesriigi teada antud asutusele. Asjaomane teada antud asutus vastab taotlusele viivitamata ja hiljemalt 15 päeva jooksul. Teavitav asutus tagab, et teada antud asutus rahuldab sellised taotlused.

4. Kui teada antud asutusel on või ta saab tõendeid järgneva kohta, hoiatab ta vastavalt vajadusele kas asjakohast turujärelevalve- või teada antud asutust ja edastab talle need tõendid:

a) muu teada antud asutus ei vasta artiklis 52 sätestatud nõuetele või ei täida oma kohustusi;

b) turule lastud toode ei vasta artikli 4 kohaselt vastu võetud ja kohaldatavates delegeeritud õigusaktides sätestatud ökodisaininõuetele või

c) turule lastud toode on oma füüsilise seisundi tõttu tõenäoliselt väga ohtlik.

Artikkel 62

Kogemuste vahetamine

Komisjon korraldab liikmesriikide teavituspoliitika eest vastutavate asutuste vahel kogemuste vahetamise.

Artikkel 63

Teada antud asutuste vaheline koordineerimine

1. Komisjon tagab, et käesoleva määruse alusel teada antud asutuste vahel korraldatakse asjakohane ning hästi toimiv koordineerimine ja koostöö, milleks luuakse teada antud asutuste rühm või rühmad, sealhulgas asjakohasel juhul selliste asutuste rühmad, kellest on teavitatud artikli 4 kohaselt vastu võetud sama delegeeritud õigusakti alusel või sarnaste vastavushindamisülesannete suhtes.

Teada antud asutused osalevad asjakohaste rühmade töös otse või määratud esindajate vahendusel.

2. Teada antud asutus kohaldab lõikes 1 osutatud rühmade töö tulemusel koostatud asjakohaseid dokumente üldiste suunistena.

3. Lõikes 1 osutatud rühmades koordineeritakse tegevust ja tehakse koostööd selleks, et tagada käesoleva määruse ja artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktide ühetaoline kohaldamine. Seejuures võtavad need rühmad arvesse asjakohaseid suuniseid ja soovitusi, mille on välja andnud Euroopa standardiorganisatsioonide pädevad tehnilised komiteed.

X PEATÜKK

STIIMULID

Artikkel 64

Liikmesriikide stiimulid

1. Kui liikmesriigid pakuvad stiimuleid seoses artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toodetega, on need stiimulid suunatud kahele kõrgeimale hõivatud tulemuslikkusklassile, milles liidu tasandil tooteid esineb, või ELi ökomärgisega toodetele.

2. Erandina käesoleva artikli lõikest 1 kohaldatakse juhul, kui liikmesriigid pakuvad stiimuleid artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud energiamõjuga toodetele või rehvidele, mille suhtes kohaldatakse ka energia- või kütusesäästlikkuse märgistusnõudeid, vastavalt määruse (EL) 2017/1369 artikli 7 lõiget 2 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/740 artiklit 11.

Artikkel 65

Keskkonnahoidlikud riigihanked

1. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad sõlmivad kooskõlas direktiiviga 2014/24/EL või 2014/25/EL käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud miinimumnõuetele vastavad riigihankelepingud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega hõlmatud toodete ostmiseks või ehitustöödeks või teenuste osutamiseks, kui neid tooteid kasutatakse nende lepingute esemeks olevaks tegevuseks (edaspidi „miinimumnõuded“).

2. Asjakohasel juhul kehtestatakse miinimumnõuded, et stimuleerida artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega hõlmatud keskkonnakestlike toodete pakkumist ja nõudlust, võttes arvesse asjaomaste tooterühmadega seoses sõlmitud riigihankelepingute väärtust ja mahtu ning majanduslikku teostatavust, mille korral avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad saavad osta keskkonnakestlikumaid tooteid ilma ebaproportsionaalselt suurte kuludeta.

3. Komisjonil on õigus kehtestada rakendusaktidega miinimumnõuded tehniliste kirjelduste, pakkumuste hindamise kriteeriumide, lepingu täitmise tingimuste või sihtide kujul.

Miinimumnõuded kehtestatakse seoses tooteaspektidega, mida käsitletakse artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktis, mida asjaomaste tooterühmade suhtes asjakohasel viisil kohaldatakse.

Miinimumnõuded põhinevad kahel kõrgeimal tulemuslikkusklassil, kõrgeimatel hinnetel või juhul, kui need ei ole kättesaadavad, parimatel võimalikel tulemuslikkustasemetel, mis on sätestatud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktis, mida asjaomaste toodete suhtes kohaldatakse.

Pakkumuste hindamise kriteeriumid hõlmavad asjakohasel juhul miinimumkaalu, mis moodustab lepingu sõlmimise protsessis 15–30 %, mis võimaldab märkimisväärselt mõjutada hankemenetluse tulemust ja soodustab kõige keskkonnakestlikumate toodete valimist.

Eesmärkidega nähakse ette, et ühe või mitme aasta lõikes hõlmaks vähemalt 50 % avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijate korraldatavatest või riigi tasandil koondatud hangetest neljandas lõigus osutatud kõige kestlikumaid tooteid.

Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

XI PEATÜKK

TURUJÄRELEVALVE

Artikkel 66

Kavandatud turujärelevalvetegevus

1. Iga liikmesriik lisab määruse (EL) 2019/1020 artiklis 13 osutatud riiklikku turujärelevalvestrateegiasse osa, mis käsitleb turujärelevalvemeetmeid, mis on kavandatud tagamaks, et käesoleva määruse ning artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktide suhtes tehakse asjakohaseid, sealhulgas vajaduse korral füüsilisi ja laboratoorseid kontrolle piisavas ulatuses.

Esimeses lõigus osutatud osa hõlmab vähemalt järgmist:

a) tooted või nõuded, mis on määruse (EL) 2019/1020 artikli 30 lõike 2 kohaselt moodustatud haldustegevuse koordineerimisrühma poolt artikli 68 lõike 1 punkti a kohaselt kindlaks tehtud ühiseid prioriteete ja artikli 67 lõike 2 kohaseid aruandeid arvesse võttes kindlaks tehtud turujärelevalve prioriteetidena;

b) turujärelevalvetegevus, mis on kavandatud selleks, et vähendada nende prioriteetidena kindlaks tehtud toodete või nõuete puhul nõuetele mittevastavust või see kõrvaldada, sealhulgas riikliku turujärelevalve strateegiaga hõlmatud ajavahemikul tehtavate kontrollide laad.

2. Lõike 1 punktis a osutatud turujärelevalve prioriteedid tehakse kindlaks objektiivsete kriteeriumide põhjal, sealhulgas järgmised:

a) turujärelevalveasutuse pädevusalasse kuuluval turul täheldatav nõuetele mittevastavuse määr;

b) nõuetele mittevastavuse keskkonnamõju;

c) lõppkasutajatelt ja tarbijaorganisatsioonidelt saadud kaebuste arv või muu ettevõtjatelt või meedialt saadud teave, kui need andmed on kättesaadavad;

d) turujärelevalveasutuse pädevusalasse kuuluval turul kättesaadavaks tehtud asjakohaste toodete arv ning

e) turujärelevalveasutuse pädevusalasse kuuluval turul tegutsevate asjaomaste ettevõtjate arv.

3. Suure nõuetele mittevastavuse riskiga tootekategooriate puhul hõlmavad lõikes 1 osutatud kontrollid asjakohasel juhul piisavatel valimitel põhinevaid füüsilisi ja laboratoorseid kontrolle.

Turujärelevalveasutustel on artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidele mittevastavuse korral õigus nõuda vastutavalt ettevõtjalt sisse dokumendikontrollist ja toote füüsilisest katsetamisest tulenevad kulud.

Artikkel 67

Aruandlus ja võrdlusaluste kehtestamine

1. Turujärelevalveasutused sisestavad määruse (EL) 2019/1020 artiklis 34 osutatud info- ja teavitussüsteemi teabe kõigi käesolevale määrusele mittevastavustega seoses määratud karistuste laadi ja raskusastme kohta.

2. Komisjon koostab iga nelja aasta järel 30. juuniks aruande, lähtudes teabest, mille turujärelevalveasutused on määruse (EL) 2019/1020 artiklis 34 osutatud info- ja teavitussüsteemi sisestanud.

Kõnealune aruanne sisaldab järgmist:

a) teave turujärelevalveasutuste poolt eelmisel neljal kalendriaastal tehtud kontrollide laadi ja arvu kohta vastavalt määruse (EL) 2019/1020 artikli 34 lõigetele 4 ja 5;

b) teave käesoleva määruse artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktidega hõlmatud toodete suhtes eelmisel neljal kalendriaastal kindlaks tehtud mittevastavuste määra ning selliste toodete suhtes määratud karistuste laadi ja raskusastme kohta;

c) käesoleva lõike punktides a ja b osutatud teabe võrdlus tegevusega, mis on kavandatud artikli 66 lõike 1 kohaselt koostatud osas, mis käsitleb turujärelevalvetegevust;

d) soovituslikud võrdlusalused turujärelevalveasutustele kontrollide sageduse ning määratud karistuste laadi ja raskusastme kohta;

e) turujärelevalveasutuste prioriteetide loetelu seoses toodete ja nõuetega.

3. Komisjon avaldab käesoleva artikli lõikes 2 osutatud aruande määruse (EL) 2019/1020 artiklis 34 osutatud info- ja teavitussüsteemis ning teeb selle üldsusele kättesaadavaks. Esimene nimetatud aruanne avaldatakse hiljemalt 19. juuliks 2028.

Artikkel 68

Turujärelevalve koordineerimine ja toetamine

1. Käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil kohtub haldustegevuse koordineerimisrühm korrapäraste ajavahemike järel ja vajaduse korral komisjoni või kahe või enama osaleva turujärelevalveasutuse põhjendatud taotlusel.

Määruse (EL) 2019/1020 artiklis 32 sätestatud ülesandeid täites toetab haldustegevuse koordineerimisrühm artikli 66 lõike 1 kohaselt koostatud turujärelevalvetegevust käsitleva osa rakendamist ja teeb kindlaks järgmise:

a) artikli 66 lõike 1 punktis a osutatud ühised turujärelevalve prioriteedid objektiivsete kriteeriumide põhjal, nagu on osutatud artikli 66 lõikes 2;

b) prioriteedid liidu toetuse andmiseks vastavalt lõikele 2;

c) artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuded, mida kohaldatakse või tõlgendatakse erinevalt ja mille kohta tuleks esmajärjekorras korraldada ühiseid koolitusprogramme või vastu võtta suunised vastavalt käesoleva artikli lõikele 2.

2. Haldustegevuse koordineerimisrühma kindlaks tehtud prioriteetide põhjal teeb komisjon järgmist:

a) korraldab ühist huvi pakkuvates valdkondades ühiseid turujärelevalve- ja katseprojekte;

b) korraldab ühist investeerimist turujärelevalvesuutlikkusse, sealhulgas seadmetesse ja IT-vahenditesse;

c) korraldab turujärelevalveasutuste, tolli ning teavitavate ja teada antud asutuste töötajatele ühiseid koolitusprogramme, sealhulgas programme artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuete õige tõlgendamise ja kohaldamise kohta ning nende nõuete rakendamiseks või neile vastavuse kontrollimiseks asjakohaste meetodite ja tehnikate kohta;

d) koostab suunised artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuete kohaldamiseks ja nende täitmise tagamiseks, sealhulgas ühised tavad ja metoodika mõjusa turujärelevalve tagamiseks;

e) asjakohasel juhul konsulteerib sidusrühmade ja ekspertidega.

Kui see on asjakohane, rahastab liit punktides a, b ja c osutatud meetmeid.

3. Komisjon pakub tehnilist ja logistilist tuge tagamaks, et haldustegevuse koordineerimisrühm täidab talle käesoleva artikliga ja määruse (EL) 2019/1020 artikliga 32 pandud ülesandeid, kui sellised ülesanded on seotud käesoleva määrusega.

XII PEATÜKK

KAITSEMEETMETE MENETLUSED

Artikkel 69

Menetlus toodete jaoks, mis on ohtlikud riigi tasandil

1. Kui liikmesriigi turujärelevalveasutustel on piisavalt põhjust arvata, et artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga hõlmatud toode on ohtlik, teevad nad hindamise, mis hõlmab kõiki nõudeid, mis on ohu suhtes asjakohased ning sätestatud käesolevas määruses või selles delegeeritud õigusaktis.

Kui turujärelevalveasutused leiavad selle hindamise käigus, et toode ei vasta käesolevas määruses või artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavates delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuetele, nõuavad nad viivitamata, et asjaomane ettevõtja võtaks mõistliku ajavahemiku jooksul, mille turujärelevalveasutused on määranud ning mis vastab nõuetele mittevastavuse laadile ja asjakohasel juhul raskusastmele, asjakohaseid ja proportsionaalseid parandusmeetmeid, et mittevastavus lõpetada. Kõnealused parandusmeetmed võivad hõlmata muu hulgas määruse (EL) 2019/1020 artikli 16 lõikes 3 loetletud meetmeid.

Turujärelevalveasutused teatavad sellest asjaomasele teada antud asutusele.

2. Kui turujärelevalveasutused on seisukohal, et nõuetele mittevastavus ei piirdu üksnes nende riigi territooriumiga, teatavad nad komisjonile ja teistele liikmesriikidele hindamistulemustest ja parandusmeetmetest, mille võtmist nad on ettevõtjalt nõudnud.

3. Asjaomane ettevõtja tagab, et kõigi tema poolt liidu turul kättesaadavaks tehtud asjaomaste toodete suhtes võetakse kõik asjakohased parandusmeetmed.

4. Kui asjaomane ettevõtja ei võta lõike 1 teises lõigus osutatud ajavahemiku jooksul parandusmeetmeid või kui nõuetele mittevastavus jätkub, võtavad turujärelevalveasutused kõik asjakohased ajutised meetmed, et keelata asjaomase toote kättesaadavaks tegemine oma riigi turul või seda piirata, toode turult kõrvaldada või see tagasi võtta.

Nad teatavad neist meetmetest viivitamata komisjonile ja teistele liikmesriikidele.

5. Käesoleva artikli lõike 4 kohaselt komisjonile ja teistele liikmesriikidele esitatav teave edastatakse määruse (EL) 2019/1020 artiklis 34 osutatud info- ja teavitussüsteemi kaudu ning see peab sisaldama kõiki teadaolevaid üksikasju, eelkõige nõuetele mittevastava toote kindlakstegemiseks vajalikke andmeid, toote päritolu, väidetava ja tegeliku mittevastavuse laadi, liikmesriigi võetud meetmete laadi ja kestust ning asjaomase ettevõtja esitatud seisukohti. Turujärelevalveasutused märgivad samuti, kas nõuetele mittevastavus on tingitud ühest järgmistest asjaoludest:

a) toote mittevastavus käesoleva määruse artikli 4 kohaselt vastu võetud asjakohases delegeeritud õigusaktis sätestatud nõuetele või

b) puudused käesoleva määruse artiklites 41 ja 42 osutatud harmoneeritud standardites või ühtses kirjelduses, mille alusel nõuetele vastavust eeldatakse.

6. Liikmesriigid, kes ei ole menetluse algatajad, teatavad viivitamata komisjonile ja teistele liikmesriikidele asjaomase toote nõuetele mittevastavuse suhtes võetud meetmetest ja mittevastavuse kohta nende käsutuses olevast lisateabest, samuti oma vastuväidetest, kui nad ei ole liikmesriigi teavitatud meetmega nõus.

7. Kui kolme kuu jooksul alates lõikes 4 osutatud teabe kättesaamisest ei ole teised liikmesriigid ega komisjon esitanud liikmesriigi ajutise meetme kohta vastuväiteid, loetakse meede põhjendatuks. Kõnealuses ajutises meetmes võidakse kindlaks määrata muu kui kolmekuuline tähtaeg, et võtta arvesse asjaomaste toodete või nõuete eripärasid.

8. Liikmesriigid tagavad, et asjaomase toote suhtes võetakse viivitamata kõik vajalikud piiravad meetmed, näiteks kõrvaldatakse toode nende turult.

Artikkel 70

Liidu kaitsemeetmete menetlus

1. Kui artikli 69 lõigetes 3 ja 4 sätestatud menetluse lõppedes esitatakse liikmesriigi võetud meetmele vastuväiteid või kui komisjon arvab, et riiklik meede on liidu õigusega vastuolus, alustab komisjon viivitamata konsulteerimist liikmesriikidega ja asjaomase ettevõtja või asjaomaste ettevõtjatega ja hindab riiklikku meedet. Hindamise tulemuse põhjal otsustab komisjon rakendusaktiga, kas liikmesriigi meede on põhjendatud või mitte.

See rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Komisjon adresseerib oma otsuse kõigile liikmesriikidele ning edastab selle viivitamata neile ja asjaomas(t)ele ettevõtja(te)le.

2. Kui liikmesriigi meede loetakse põhjendatuks, võtavad kõik liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et nõuetele mittevastav toode kõrvaldatakse nende turult, ja teatavad sellest komisjonile.

Kui liikmesriigi meede loetakse põhjendamatuks, tühistab asjaomane liikmesriik selle.

3. Kui liikmesriigi meede loetakse põhjendatuks ja toote nõuetele mittevastavus loetakse tulenevat puudustest käesoleva määruse artiklis 41 osutatud harmoneeritud standardites, kohaldab komisjon määruse (EL) nr 1025/2012 artikliga 11 ettenähtud menetlust.

4. Kui liikmesriigi meede loetakse põhjendatuks ja toote nõuetele mittevastavus loetakse tulenevat puudustest artiklis 42 osutatud ühtsetes kirjeldustes, võtab komisjon viivitamata vastu rakendusaktid, millega muudetakse asjaomaseid ühtseid kirjeldusi või tunnistatakse need kehtetuks.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 73 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 71

Formaalne nõuetele mittevastavus

1. Liikmesriik nõuab asjaomaselt ettevõtjalt nõuetele mittevastavuse kõrvaldamist, kui ta jõuab ühele järgmistest järeldustest:

a) CE-märgise tootele kinnitamisel ei ole järgitud määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklit 30 või käesoleva määruse artiklit 46;

b) CE-märgist ei ole tootele kinnitatud;

c) teada antud asutuse identifitseerimisnumbri tootele kinnitamisel ei ole järgitud artiklit 46 või numbrit ei ole tootele kinnitatud, kui see on nõutav;

d) ELi vastavusdeklaratsiooni ei ole koostatud;

e) ELi vastavusdeklaratsioon ei ole koostatud õigesti;

f) tehniline dokumentatsioon ei ole kättesaadav, ei ole täielik või sisaldab vigu;

g) artikli 27 lõikes 6 või artikli 29 lõikes 3 osutatud teave puudub, on vale või ei ole täielik;

h) täitmata on mõni muu artikliga 27 või 29 või artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatava delegeeritud õigusaktiga ette nähtud haldusnõue.

2. Kui lõikes 1 osutatud mittevastavust ei kõrvaldata, võtab asjaomane liikmesriik kõik asjakohased meetmed, et piirata toote turul kättesaadavaks tegemist või see keelata või tagada, et toode võetakse tagasi või kõrvaldatakse turult.

XIII PEATÜKK

DELEGEERITUD VOLITUSED JA KOMITEEMENETLUS

Artikkel 72

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artiklis 4, artikli 10 lõike 1 teises lõigus, artikli 11 kolmandas lõigus, artikli 12 lõikes 4 ja artikli 25 lõigetes 3 ja 5 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 18. juulist 2024. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament või nõukogu võib artiklis 4, artikli 10 lõike 1 teises lõigus, artikli 11 kolmandas lõigus, artikli 12 lõikes 4 ja artikli 25 lõigetes 3 ja 5 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 4, artikli 10 lõike 1 teise lõigu, artikli 11 kolmanda lõigu, artikli 12 lõike 4 või artikli 25 lõike 3 või 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 73

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

XIV PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 74

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata nimetatud normidest ja meetmetest ning teavitavad teda nende hilisematest muudatustest.

2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli kohaselt kehtestatud karistuste puhul võetakse kohaldataval juhul arvesse järgmist:

a) rikkumise laad, raskusaste ja kestus;

b) asjakohasel juhul asjaolu, kas rikkumine pandi toime tahtlikult või hooletusest;

c) vastutava füüsilise või juriidilise isiku finantsseisund;

d) vastutava füüsilise või juriidilise isiku poolt rikkumisest saadud majanduslik kasu, kui seda on võimalik kindlaks teha;

e) rikkumisega tekitatud keskkonnakahju;

f) mis tahes meetmed, mida vastutav füüsiline või juriidiline isik on võtnud tekitatud kahju leevendamiseks või heastamiseks;

g) asjaolu, kas rikkumine oli korduv või ühekordne;

h) muud raskendavad või kergendavad tegurid, mis on juhtumi asjaoludel kohaldatavad.

3. Liikmesriigid võivad käesoleva määruse rikkumise korral määrata vähemalt järgmised karistused:

a) rahatrahvid;

b) tähtajaline riigihankemenetlustest kõrvalejätmine.

Artikkel 75

Järelevalve ja hindamine

1. Artikli 18 lõike 3 kohase tööplaani ajakohastamist käsitlevate asjakohaste ettevalmistavate dokumentide hulgas koostab komisjon aruande ökodisainінõuete kohta, et jälgida edusamme käesoleva määrusega hõlmatud toodete keskkonnakestlikkuse ja ringluse suurendamisel.

2. Komisjon hindab hiljemalt 19. juuliks 2030 ja seejärel iga kuue aasta möödumisel käesolevat määrust ning selle panust siseturu toimimisse, sealhulgas seoses korduskasutus- ja taastamissektoriga, artikli 1 lõike 2 punktis h osutatud sõidukitega ning VI peatükis sätestatud kohustustega, eelkõige väike- ja mikroettevõtjatele tehtavate eranditega, ja toodete keskkonnakestlikumaks muutmisse. Selle hindamise raames hindab komisjon turule lastavate toodete tulemuslikkuse paranemise alusel automaatselt toimuva ökodisainінõuete kohandamise teostatavust. Komisjon esitab hindamise peamisi järeldusi sisaldava aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele ning teeb selle üldsusele kättesaadavaks.

3. Liikmesriigid esitavad komisjonile lõigetes 1 ja 2 osutatud aruannete koostamiseks vajaliku teabe.

4. Hiljemalt 19. juuliks 2028 hindab komisjon, millist kasu võiks tuua sotsiaalse kestlikkuse nõuete lisamine käesoleva määruse kohaldamisalasse. Komisjon esitab hindamise peamisi järeldusi sisaldava aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele ning teeb selle üldsusele kättesaadavaks.

5. Kui see on asjakohane, lisab komisjon lõigetes 2 ja 4 osutatud aruannetele seadusandliku ettepaneku käesoleva määruse muutmiseks.

Artikkel 76

Tarbijate õiguskaitse

Kui toode ei vasta artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud ökodisainінõuetele, vastutavad tarbijale tekitatud kahju eest järgmised ettevõtjad:

a) tootja, või

b) kui tootja ei asu liidus ja ilma et see piiraks tema vastutust, importija või tootja volitatud esindaja, või

c) kui importija ei asu liidus või kui tootjal ei ole volitatud esindajat, siis ekspediitorteenuse osutaja.

Nimetatud ettevõtjate vastutus kahju eest ei piira muude liidu või liikmesriigi õiguse alusel tarbijatele kättesaadavate õiguskaitsevahendite kohaldamist.

Artikkel 77

Direktiivi (EL) 2020/1828 muutmine

Direktiivis (EL) 2020/1828 asendatakse I lisa punkt 27 järgmisega:

„27) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1726, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisainінõuete sätestamise raamistik, muudetakse direktiivi (EL) 2020/1828 ja määrust (EL) 2023/1542 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ (ELT L, 2024/1726, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1726/oj).“

Artikkel 78

Määruse (EL) 2023/1542 muutmine

Määruse (EL) 2023/1542 artiklisse 77 lisatakse järgmine lõige:

„10. Ettevõtja, kes laseb patarei või aku turule või võtab selle kasutusele, laadib kordumatu tunnuskoodi üles Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1726 (*) artikli 13 lõikes 1 osutatud registrisse.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1726, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisainінõuete sätestamise raamistik, muudetakse direktiivi (EL) 2020/1828 ja määrust (EL) 2023/1542 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ (ELT L, 2024/1726, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1726/oj).“

Artikkel 79

Kehtetuks tunnistamine ja üleminekusätted

1. Direktiiv 2009/125/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates 18. juulist 2024, välja arvatud:

a) direktiivi 2009/125/EÜ 17. juulil 2024 kehtinud redaktsiooni artiklid 1 ja 2, artikli 8 lõige 2, artiklid 11, 14, 15, 18 ja 19 ning I, II IV, V ja VII lisa, mida käesoleva määruse artiklite 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 19 ja 20 ning I, II, III ja IV lisa asemel kohaldatakse edasi:

   i) kuni 31. detsembrini 2026 päikesepaneelide, kütteseadmete ja veesoojendite-kütteseadmete, veesoojendite, tahkekütuse-kohtkütteseadmete, kliimaseadmete, sealhulgas õhk-õhk-soojuspumpade ja olmeventilaatorite, tahkekütusekatelde, õhukütte- ja jahutusseadmete ventilatsiooniseadmete, tolmuimejate, toiduvalmistamisseadmete, veepumpade, tööstuslike ventilaatorite, ringluspumpade, välistoiteallikate, arvutite, serverite ja andmesalvestustoodete, jõutrafode ning tööstuslike jahutusseadmete ja pilditöötlusseadmete suhtes;

   ii) kuni 31. detsembrini 2030 toodete suhtes, mida reguleeritakse direktiivi 2009/125/EÜ artikli 15 kohaselt vastu võetud rakendusmeetmetega, kuid ainult muudatuste tegemiseks, et lahendada kõnealuste rakendusmeetmetega seotud tehnilisi küsimusi;

b) direktiivi 2009/125/EÜ 17. juulil 2024 kehtiva versiooni artikli 1 lõige 3, artikkel 2, artikli 3 lõige 1, artiklid 4, 5 ja 8, artikli 9 lõige 3, artiklid 10, 14 ja 20 ning IV, V ja VI lisa, mida käesoleva määruse artiklite 1, 2, 27 ja 29, artikli 41 lõike 4, artikli 43 lõike 2, artiklite 44, 45 ja 46 ja artikli 74 ning IV ja V lisa asemel kohaldatakse edasi toodete suhtes, mida reguleeritakse kõnealuse direktiivi artikli 15 kohaselt vastu võetud rakendusmeetmetega, kuni sellised meetmed tunnistatakse kehtetuks või kuulutatakse aegunuks.

Käesoleva lõike punkti b kohaldatakse siis, kui komisjon on vastu võtnud direktiivi 2009/125/EÜ artikli 15 kohased rakendusmeetmed punkti a alapunktides i ja ii osutatud toodete kohta.

2. Toodete suhtes, mida reguleeritakse direktiivi 2009/125/EÜ artikli 15 kohaselt vastu võetud rakendusmeetmetega, kohaldatakse käesoleva määruse artikleid 3 ja 40 ning artikleid 66–71.

3. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja neid tuleb lugeda VIII lisas esitatud vastavustabeli kohaselt.

4. Tootja teeb toodete kohta, mis on kooskõlas direktiiviga 2009/125/EÜ lastud turule või võetud kasutusele enne käesoleva määruse artikli 4 kohaselt vastu võetud ja samu tooteid hõlmava delegeeritud õigusakti kohaldamise alguskuupäeva, kümneaastasel perioodil alates sellise toote viimase eksemplari tootmise kuupäevast kümne päeva jooksul pärast turujärelevalveasutuste või komisjoni taotlust kontrollimiseks kättesaadavaks vastavushindamisega seotud dokumendid ja vastavusdeklaratsiooni elektroonilises versioonis.

Artikkel 80

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 13. juuni 2024

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
eesistuja	*eesistuja*
R. METSOLA	H. LAHBIB

I LISA

Tooteparameetrid

Artikli 5 lõikes 1 osutatud tooteaspektide parandamise alusena tuleb asjakohasel juhul kasutada eraldi või kombineeritult järgmisi parameetreid, mida võib vajaduse korral täiendada muude parameetritega:

a) toote või selle komponentide vastupidavus ja usaldusväärsus, väljendatuna toote garanteeritud kasutusea, tehnilise kasutusea, keskmise tõrketu töövältuse, toote tegeliku kasutamise teabe, pingetaluvuse või vananemiskindlusena;

b) parandamise ja hooldamise lihtsus, väljendatuna järgmise alusel: varuosade omadused, kättesaadavus, tarneaeg ja taskukohasus, modulaarsus, ühilduvus laialdaselt kättesaadavate töövahendite ja varuosadega, parandamis- ja hooldusjuhiste kättesaadavus, kasutatud materjalide ja komponentide arv, standardkomponentide kasutamine, kodeerimisstandardite järgimine komponentide ja materjalide kindlakstegemiseks, protsesside arv ja keerukus ning asjaolu, kas on vaja spetsiifilisi töövahendeid, mittepurustava demonteerimise ja uuesti kokkupanemise lihtsus, tooteandmetele juurdepääsu tingimused, vajalikule riist- ja tarkvarale juurdepääsu või selle kasutamise tingimused;

c) täiustamise, korduskasutamise, taastootmise ja taastamise lihtsus, väljendatuna järgmise alusel: kasutatud materjalide ja komponentide arv, standardkomponentide kasutamine, kodeerimisstandardite järgimine komponentide ja materjalide kindlakstegemiseks, vajalike protsesside ja töövahendite arv ja keerukus, mittepurustava demonteerimise ja uuesti kokkupanemise lihtsus, tooteandmetele juurdepääsu tingimused, vajalikule riist- ja tarkvarale juurdepääsu või selle kasutamise tingimused, katseprotokollidele või laialdaselt mittekättesaadavatele katseseadmetele juurdepääsu tingimused, taastoodetud või taastatud toodete garantiide kättesaadavus, intellektuaalomandiõigustega kaitstud tehnoloogiale juurdepääsu või selle kasutamise tingimused, modulaarsus;

d) ringlussevõttu toetav disain, ringlussevõtu lihtsus ja kvaliteet, väljendatuna järgmise alusel: lihtsasti ringlussevõetavate materjalide kasutamine, ohutu, lihtne ja purustamisvajaduseta juurdepääs ringlussevõetavatele komponentidele ja materjalidele või ohtlikke aineid sisaldavatele komponentidele ja materjalidele, materjali koostis ja homogeensus, kõrge puhtusastmega sortimise võimalus, kasutatud materjalide ja komponentide arv, standardkomponentide kasutamine, kodeerimisstandardite järgimine komponentide ja materjalide kindlakstegemiseks, vajalike protsesside ja töövahendite arv ja keerukus, mittepurustava demonteerimise ja uuesti kokkupanemise lihtsus, tooteandmetele juurdepääsu tingimused, vajalikule riist- ja tarkvarale juurdepääsu või selle kasutamise tingimused;

e) toodete ja komponentide korduskasutamist, täiustamist, parandamist, hooldamist, taastamist, taastootmist ja ringlussevõttu takistavate tehniliste lahenduste vältimine;

f) ainete kasutamine ja eelkõige probleemsete ainete kasutamine puhasainena, muude ainete koostisosana või segudes toodete tootmisprotsessis või selliselt, et tulemuseks on nende ainete sisaldus toodetes, sealhulgas siis, kui neist toodetest saavad jäätmed, ning nende mõju inimeste tervisele ja keskkonnale;

g) energia, vee ja muude ressursside kasutamine või kulu toote ühes või mitmes olelusringi etapis, sealhulgas füüsiliste tegurite või tark- ja püsivarauuenduste mõju toote tõhususele, sealhulgas mõju raadamisele;

h) ringlussevõetud materjalide kasutamine või sisaldus ning materjalide, sealhulgas kriitilise toorme taaskasutamine;

i) kestlike taastuvate materjalide kasutamine või sisaldus;

j) toote ja selle pakendi kaal ja maht ning toote-pakendi suhtarv;

k) kasutatud komponentide uuestikasutamine;

l) nõuetekohaseks kasutamiseks ja hoolduseks vajalike tarbekaupade kogus, omadused ja kättesaadavus, väljendatuna muu hulgas tootlikkuses, tehnilises elueas, korduskasutamise, parandamise ja taastootmise võimalikkuses, massiressursitõhususes ja koostalitlusvõimes;

m) toote keskkonnajalajälg kui toote olelusringi jooksul keskkonnale avalduv mõju, väljendatuna kooskõlas kohaldatava delegeeritud õigusaktiga arvuliselt ühe või mitme keskkonnamõjukategooria või mõjukategooriate kogumi alusel;

n) toote CO_2 jalajälg;

o) toote materjali jalajälg;

p) mikroplasti ja nanoplasti eraldumine, väljendatuna keskkonda sattumise kaudu toote olelusringi etappides, sealhulgas tootmise, transpordi, kasutuse ja olelusringi lõpu etapis;

q) heite õhku, vette või pinnasesse sattumine toote ühes või mitmes olelusringi etapis, väljendatuna heite, sealhulgas müra kogustes ja laadis;

r) tekitatud jäätmete kogused, sealhulgas plasti- ja pakendijäätmed ning nende korduskasutamise lihtsus, ja tekitatud ohtlike jäätmete kogused;

s) funktsionaalne tulemuslikkus ja kasutustingimused, sealhulgas väljendatuna ette nähtud kasutamise tulemuslikkuses, kasutamise ettevaatusabinõudes, nõutavates oskustes, ühilduvuses muude toodete või süsteemidega;

t) kergdisain, väljendatuna materjalitarbimise vähendamises, struktuuride koormuse ja stressi optimeerimises, funktsioonide lõimimises materjali või ühte tootekomponenti, väiksema tihedusega või suure tugevusega materjalide ja hübriidmaterjalide kasutamises, pidades silmas materjalisäästu, ringlussevõttu ja muid ringluse aspekte ning jäätmete vähendamist.

II LISA

Tulemuslikkusnõuete kindlaksmääramise menetlus

Tootespetsiifilised või horisontaalsed tulemuslikkusnõuded kehtestatakse järgmiselt.

Tehnilise, keskkonnaalase ja majandusliku analüüsi käigus valitakse välja teatav kogus turul oleva toote või toodete representatiivseid mudeleid ja selgitatakse nende põhjal välja tehnilised võimalused toote tulemuslikkuse parandamiseks I lisas osutatud tooteparameetrite suhtes. Seejuures võetakse arvesse nende võimaluste majanduslikku elujõulisust ning välditakse muu keskkonnamõju märkimisväärset suurenemist toote olelusringi jooksul ja tulemuslikkuse või kasulikkuse märkimisväärset vähenemist tarbijate jaoks.

Esimeses lõigus osutatud analüüsis selgitatakse samuti iga asjaomase parameetri puhul välja kõige tulemuslikumad turul olevad tooted ja tehnoloogialahendused ning kujunemisjärgus tehnoloogia täiustused.

Esimeses lõigus osutatud analüüsi tegemisel ja nõuete kehtestamisel võetakse arvesse rahvusvahelistel turgudel leiduvate toodete tulemuslikkust ja teiste riikide õigusaktides sätestatud võrdlusaluseid.

Esimeses lõigus osutatud analüüsi põhjal ning võttes arvesse majanduslikku ja tehnilist teostatavust, sealhulgas peamiste ressursside ja tehnoloogialahenduste kättesaadavust, ning tulemuslikkuse parandamise potentsiaali, määratakse kindlaks tulemuslikkustasemed või muud kui kvantitatiivsed nõuded.

I lisa punktis f osutatud ainete sisalduse piirväärtused määratakse kindlaks ainete ja nende alternatiivide kestlikkuse põhjaliku analüüsi alusel ning need seatakse nii, et need ei avalda märkimisväärset kahjulikku mõju inimeste tervisele ega keskkonnale. I lisa punktis f osutatud ainete kasutamist käsitlevate tulemuslikkusnõuete puhul võetakse arvesse kemikaaliohutuse hindamisi, mille asjakohased liidu organid on kõnealuste ainete kohta teinud, ning ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalide ja materjalide kriteeriume, mille on töötanud välja komisjon. Ainete sisalduse piirväärtuste kindlaksmääramisel võetakse samuti arvesse nõuete täidetavust, nagu avastamispiire.

Asjakohasel juhul võetakse esimeses lõigus osutatud analüüsis arvesse kliimamuutuste tõenäolist mõju tootele selle eeldatava kasutusaja vältel ning toote potentsiaali suurendada kliimamuutustele vastupanu võimet kogu selle olelusringi jooksul.

Teha tuleb tundlikkusanalüüs, mis hõlmab selliseid olulisi tegureid nagu energia- või muude ressursside hind, toorme ja vajaliku tehnoloogia hind, tootmiskulud, diskontomäärad ja asjakohasel juhul välised keskkonnakulud, sealhulgas ärahoitud kasvuhoonegaaside heitkogused.

Esimeses lõigus osutatud analüüside koostamiseks võetakse arvesse liidu muu tegevuse raames kättesaadavat asjakohast teavet, muu hulgas määruses (EL) 2021/1119 osutatud valdkondlikke teekaarte, sealhulgas tehnilist teavet, mida on kasutatud määruse (EÜ) nr 66/2010, direktiivi 2010/75/EL, määruse (EL) 2020/852 kohaselt vastu võetud tehniliste sõelumiskriteeriumide ning ELi keskkonnakestlike riigihangete kriteeriumide alusena, või mis on nendest tuletatud.

Samuti võetakse arvesse teavet, mis pärineb olemasolevatest programmidest, mida rakendatakse väljaspool liitu, et kehtestada konkreetsed ökodisainiõuded liidu majanduspartneritega kaubeldavatele toodetele.

III LISA

Digitaalne tootepass

(osutatud artiklites 9–12)

Artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides määratakse digitaalset tootepassi käsitlevates nõuetes kindlaks, millist teavet tuleb või võib digitaalsesse tootepassi lisada:

a) artikli 7 lõike 2 punkti b ja artikli 7 lõike 5 või muude asjaomase tooterühma suhtes kohaldatavate liidu õigusaktide alusel nõutav teave;

b) toote kordumatu tunnuskood artikli 4 kohaselt vastu võetud kohaldatavas delegeeritud õigusaktis osutatud tasandil;

c) toote või selle osade ülemaailmne kaubaartikli kood, nagu on ette nähtud Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni / Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoni standardiga ISO/EIC 15459-6 või samaväärse standardiga;

d) asjakohased kaubakoodid, nagu määruses (EMÜ) nr 2658/87 määratletud TARICi kood;

e) vastavust tõendavad dokumendid ja teave, mis on nõutud käesoleva määruse või muude toote suhtes kohaldatavate liidu õigusaktide alusel, nagu vastavusdeklaratsioon, tehniline dokumentatsioon või vastavussertifikaadid;

f) kasutusjuhendid, juhised, hoiatused või ohutusteave, nagu on nõutud muu toote suhtes kohaldatava liidu õigusega;

g) tootjaga seotud teave, näiteks ettevõtja kordumatu tunnuskood ja artikli 27 lõikes 7 osutatud teave;

h) muude ettevõtjate kui tootja kordumatud tunnuskoodid;

i) rajatiste kordumatud tunnuskoodid;

j) importijaga seotud teave, sealhulgas artikli 29 lõikes 3 osutatud teave ja importija ettevõtjate registreerimis- ja identifitseerimisnumber (EORI-number);

k) sellise liidus asuva ettevõtja nimi, kontaktandmed ja kordumatu tunnuskood, kes vastutab määruse (EL) 2019/1020 artiklis 4 või määruse (EL) 2023/988 artiklis 15 sätestatud ülesannete või muu toote suhtes kohaldatava liidu õigusega ette nähtud sarnaste ülesannete täitmise eest;

l) viide digitaalse tootepassi teenuse osutajale, kes säilitab digitaalse tootepassi varukoopiat.

Andmekandja, punktis b osutatud toote kordumatu tunnuskood, punktides g, h ja k osutatud ettevõtjate kordumatud tunnuskoodid ning punktis i osutatud rajatiste kordumatud tunnuskoodid peavad, kui see on asjaomaste toodete puhul asjakohane, vastama standarditele ISO/IEC 15459–1:2014, ISO/IEC 15459–2:2015, ISO/IEC 15459–3:2014, ISO/IEC 15459–4:2014, ISO/IEC 15459–5:2014 ja ISO/IEC 15459–6:2014.

Artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides määratakse kindlaks ökodisaininõuetega seotud teave, mille tootjad võivad lisaks artikli 9 lõike 2 punkti a kohasele teabele digitaalsesse tootepassi lisada, sealhulgas teave toote suhtes kehtivate vabatahtlike erimärgiste kohta. Siia alla kuulub ka teave selle kohta, kas tootele on antud kooskõlas määrusega (EÜ) nr 66/2010 ELi ökomärgis.

IV LISA

Tootmise sisekontroll

(Moodul A)

1. Tootmise sisekontroll on vastavushindamismenetlus, millega tootja täidab punktides 2, 3 ja 4 sätestatud kohustused ning tagab ja kinnitab ainuvastutavalt, et toode vastab artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti nõuetele.

2. Tehniline dokumentatsioon

   Tootja koostab tehnilise dokumentatsiooni. See dokumentatsioon võimaldab hinnata toote vastavust artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti nõuetele. Tehnilises dokumentatsioonis nimetatakse kohaldatavad nõuded ning käsitletakse hindamiseks vajalikul määral toote disaini, tootmist ja funktsioonide täitmist. Tehniline dokumentatsioon sisaldab asjakohasel juhul vähemalt järgmisi elemente:

   — toote ja selle ettenähtud kasutuse üldine kirjeldus;

   — komponentide, sõlmede, vooluringide jms alusprojekt, tööjoonised ja skeemid;

   — nimetatud joonistest ja skeemidest ning toote funktsioonide täitmisest arusaamiseks vajalikud kirjeldused ja selgitused;

   — loetelu täielikult või osaliselt kohaldatud harmoneeritud standarditest, ühtsetest kirjeldustest või muudest asjakohastest tehnilistest kirjeldustest, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, ning kui neid harmoneeritud standardeid ei ole kohaldatud, siis nõuete järgimiseks kasutatud lahenduste kirjeldused. Osaliselt kohaldatud harmoneeritud standardite puhul täpsustatakse tehnilises dokumentatsioonis osad, mida on kohaldatud;

   — tehtud projektiarvutuste, hindamiste jms tulemused;

   — ökodisainինõuetega seoses tehtud mõõtmiste tulemused, sealhulgas andmed nende mõõtmiste vastavuse kohta võrrelduna ökodisainինõuetega, mis on sätestatud artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktis;

   — katsearuanded ning

   — koopia teabest, mis on esitatud kooskõlas artikli 7 kohaste teabeesitusnõuetega.

3. Tootmine

   Tootja võtab kõik vajalikud meetmed selleks, et tootmisprotsess ja selle seire tagaksid toote vastavuse punktis 2 osutatud tehnilisele dokumentatsioonile ja artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti nõuetele.

4. CE-märgis ja ELi vastavusdeklaratsioon

   Tootja kinnitab nõutava vastavusmärgise igale tootele, mis vastab artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti nõuetele.

   Tootja koostab artikli 44 kohaselt iga tootemudeli kohta kirjaliku vastavusdeklaratsiooni ja hoiab selle koos tehnilise dokumentatsiooniga liikmesriigi pädevate asutuste jaoks kättesaadavana kümne aasta jooksul pärast toote turule laskmist või kasutuselevõttu. Vastavusdeklaratsioonis nimetatakse toode, mille kohta see koostati.

   Vastavusdeklaratsiooni koopia tehakse asjakohaste asutuste taotluse korral neile kättesaadavaks.

5. Volitatud esindaja

   Punktis 4 tootjate suhtes kehtestatud kohustusi võib täita nende nimel ja vastutusel volitatud esindaja, kui need kohustused on volituses täpsustatud.

V LISA

ELi vastavusdeklaratsioon

(osutatud artiklis 44)

1) Nr … (toote kordumatu tunnuskood):

2) Tootja ja asjakohasel juhul tootja volitatud esindaja nimi ja aadress:

3) Käesolev vastavusdeklaratsioon on välja antud tootja ainuvastutusel.

4) Deklaratsiooni ese (toote kirjeldus, mis on piisav selle üheselt kindlakstegemiseks ja jälgitavuse võimaldamiseks; see võib hõlmata ka kujutist, kui see on toote kindlakstegemiseks vajalik):

5) Eespool nimetatud deklaratsiooni ese on kooskõlas käesoleva määrusega, artikli 4 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktiga ja asjakohasel juhul muude liidu ühtlustamisõigusaktidega:

6) Viited asjaomastele kasutatud harmoneeritud standarditele või ühtsetele kirjeldustele või viited muudele tehnilistele kirjeldustele, millele vastavust kinnitatakse:

7) Asjakohasel juhul: teada antud asutus … (nimi, number) viis läbi … (tegevuse kirjeldus) ja andis välja sertifikaadi või kinnitusotsuse … (number):

8) Asjakohasel juhul viide muule kohaldatavale liidu õigusele, millega on ette nähtud CE-märgise kasutamine:

9) Tootja või tootja volitatud esindaja nimel allkirjaõigusliku isiku nimi ja allkiri:

10) Lisateave:

Allkirjastatud (kelle eest ja nimel):

(väljaandmise koht ja kuupäev):

(nimi, ametinimetus) (allkiri):

VI LISA

Eneseregulatsioonimeetmete kriteeriumid

(osutatud artiklis 21)

Kooskõlas artikliga 21 tuleb eneseregulatsioonimeetmete hindamisel lähtuda järgmisest mittetäielikust kriteeriumide loetelust.

1. Osalemise avatus

Eneseregulatsioonimeetmetes peavad saama nii ettevalmistavas kui ka rakendusetapis osaleda kõik ettevõtjad, kes lasevad eneseregulatsioonimeetmega hõlmatud toodet turule, sealhulgas VKEd ja kolmandate riikide ettevõtjad. Eneseregulatsioonimeedet kehtestada kavatsevad ettevõtjad peaksid avalikult teatama oma kavatsusest, enne kui nad alustavad meetme väljatöötamist.

2. Kestlikkus ja lisaväärtus

Eneseregulatsioonimeetmed peavad vastama käesoleva määruse poliitikaeesmärkidele ja olema kooskõlas kestliku arengu majandusliku ning sotsiaalse mõõtmega. Eneseregulatsioonimeetmetes tuleb käsitleda keskkonna, tarbijate huvide, tervise, elukvaliteedi ja majandushuvide kaitset lõimitud viisil.

3. Esindavus

Eneseregulatsioonimeetmes osalev tööstusharu ja sellega seotud ühendused peavad kooskõlas artikli 21 lõike 3 esimese lõigu punktiga b esindama asjakohase majandussektori suurt enamust. Tuleb hoolitseda selle eest, et järgitakse liidu konkurentsialaseid õigusnorme, eelkõige ELi toimimise lepingu artiklit 101 konkurentsivastaste kokkulepete kohta.

4. Kvantifitseeritud ja astmelised eesmärgid

Eesmärgid, mille eneseregulatsioonimeetmele allakirjutanud meetmes kindlaks määravad, tuleb sõnastada selgelt, kvantifitseeritavalt ja ühemõtteliselt, alustades hästi määratletud lähtealusest. Kui eneseregulatsioonimeede hõlmab pikka ajavahemikku, tuleb seada vahe-eesmärgid. Eesmärkide ja vahe-eesmärkide täitmist peab olema võimalik kontrollida taskukohasel ja usutaval viisil, kasutades selgeid ja usaldusväärseid näitajaid.

5. Kodanikuühiskonna kaasamine

Läbipaistvuse tagamiseks tuleb eneseregulatsioonimeetmed avaldada, sealhulgas avalikul ja tasuta juurdepääsetaval veebisaidil ja muude elektroonilise teabe levitamise vahendite abil.

Eneseregulatsioonimeetme kohta tuleb arvamust küsida sidusrühmadelt, nagu liikmesriigid, tööstussektor, valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid ja tarbijaühendused.

6. Seire ja aruandlus

Tuleb valida ja nimetada sõltumatu kontrollija, et jälgida, kas eneseregulatsioonimeetmele allakirjutanud täidavad selle nõudeid. Eneseregulatsioonimeetmega tuleb anda sõltumatule kontrollijale õigus kontrollida selle nõuete täitmist. Samuti tuleb eneseregulatsioonimeetmes kehtestada sõltumatu kontrollija valimise menetlus ning reeglid, millega tagatakse, et kontrollijal ei ole huvide konflikti ja et tal on vajalikud oskused sellega kehtestatud nõuete täitmise kontrollimiseks.

Iga meetmele allakirjutanu peab esitama igal aastal kogu teabe ja kõik andmed, mida sõltumatu kontrollija vajab, et usaldusväärselt kontrollida, kas allakirjutanu täidab eneseregulatsioonimeetme nõudeid.

Sõltumatu kontrollija peab iga üheaastase aruandeperioodi lõpus koostama vastavusaruande.

Kui allakirjutanu ei täida eneseregulatsioonimeetme nõudeid, peab ta võtma parandusmeetmeid. Sõltumatu kontrollija teavitab teisi eneseregulatsioonimeetmes osalevaid allakirjutanuid sellest, et teatav allakirjutanu ei täida nõudeid, ja parandusmeetmetest, mida see allakirjutanu kavatseb võtta.

Sõltumatu kontrollija võtab eelkõige vastavusaruandes arvesse turujärelevalveasutuse mis tahes turujärelevalvetegevuse tulemusi, mille käigus on kindlaks tehtud eneseregulatsioonimeetmete nõuete täitmata jätmine, ning võtab parandusmeetmeid.

7. Eneseregulatsioonimeetme haldamise kulutasuvus

Eneseregulatsioonimeetme haldamise kulu, eelkõige mis puudutab seiret, ei tohi võrrelduna meetme eesmärkide ja muude olemasolevate poliitikavahenditega põhjustada ebaproportsionaalset halduskoormust.

VII LISA

Tarbekaubad, mille hävitamine ettevõtjate poolt on keelatud

Kaubakoodid ja kirjeldused on võetud määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta) artikli 1 lõikes 2 osutatud ja selle I lisas esitatud koondnomenklatuurist sellisel kujul, nagu need kehtivad 28. juunil 2024.

Kaubakood	Kirjeldus
1. Rõivad ja rõivamanused	
4203	Nahast või komposiitnahast rõivad ja rõivamanused
61	Silmkoelised ja heegeldatud rõivad ning rõivamanused (trikootooted)
62	Rõivad ning rõivamanused, v.a silmkoelised või heegeldatud
6504	Kübarad jm peakatted, punutud või valmistatud mis tahes materjalist ribade ühendamise teel, voodri või kaunistustega või ilma
6505	Kübarad jm peakatted, silmkoelised või heegeldatud või valmistatud pitsi, vildi vm riide ühest või mitmest tükist (kuid mitte ribadest), ka voodri või kaunistustega; juuksevõrgud mis tahes materjalidest, ka voodri või kaunistustega
2. Jalatsid	
6401	Veekindlad jalatsid kummist või plastist välistaldade ja pealsetega, v.a pealeõmmeldud, neet-, polt-, kruvi-, tihvt- vms tallakinnitusega jalatsid
6402	Muud jalatsid kummist või plastist välistaldade ja pealsetega
6403	Kummist, plastist, nahast või komposiitnahast välistaldade ja nahast pealsetega jalatsid
6404	Kummist, plastist, nahast või komposiitnahast välistaldadega ja tekstiilpealsetega jalatsid
6405	Muud jalatsid

VIII LISA

Vastavustabel

Direktiiv 2009/125/EÜ	Käesolev määrus
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikkel 3	—
Artikkel 4	Artikkel 29
Artikkel 5	Artiklid 44, 45 ja 46
Artikkel 6	Artikkel 3
Artikkel 7	Artiklid 69, 70 ja 71
Artikkel 8	Artiklid 27 ja 43
Artikkel 9	Artikkel 41
Artikkel 10	—
Artikkel 11	Artikkel 38
Artikkel 12	Artikkel 68
Artikkel 13	Artikkel 22
Artikkel 14	Artikkel 7
Artikkel 15	Artiklid 4 ja 5
Artikkel 16	Artikkel 18
Artikkel 17	Artikkel 21
Artikkel 18	Artikkel 19
—	Artikkel 24
—	Artikkel 28
—	Artiklid 30–40
—	Artikkel 42
—	Artiklid 47–67
—	Artikkel 72
Artikkel 19	Artikkel 73
Artikkel 20	Artikkel 74
Artikkel 21	Artikkel 75
Artikkel 22	—
Artikkel 23	—
Artikkel 24	Artikkel 79
Artikkel 25	Artikkel 80
Artikkel 26	—
I lisa	Artiklid 5, 7, I lisa
II lisa	II lisa
—	III lisa

Direktiiv 2009/125/EÜ	Käesolev määrus
III lisa	—
IV lisa	IV lisa
V lisa	—
VI lisa	V lisa
VII lisa	Artikkel 8
VIII lisa	VI lisa
IX lisa	—
X lisa	VIII lisa